

SoftGIS s.c.

51-616 Wrocław, ul. Parkowa 25

tel. (071) 345-92-51

NIP 898-20-01-760, REGON 932815350

BURMISTRZ GMINY STĘSZEW

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY STĘSZEW

Załącznik nr 1 do uchwały Nr XXXIX/333/2014

Rady Miejskiej Gminy Stęszew

z dnia 11 września 2014 r.

Stęszew 2014 r.

Opracowanie wykonano na zlecenie
Gminy Stęszew

przez

SoftGIS s.c.

51-616 Wrocław, ul. Parkowa 25

tel. (071) 345-92-51;

NIP 898-20-01-760, REGON 932815350

Zespół autorski:

mgr inż. Radosław Jończak – główny projektant (członek ZOIU - Z- 417)

mgr inż. Józefina Sobiegraj

mgr inż. Joanna Szula

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
PODSTAWA SPORZĄDZENIA ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY STESZEW	7
CEL I ZADANIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	8
I. UWARUNKOWANIA ROZWOJU	9
1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GMINY	10
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z OBOWIĄZUJĄCYCH AKTÓW PRAWNYCH	13
2.1. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej województwa wielkopolskiego.....	13
2.2. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej gminy.....	14
2.3. Wnioski złożone do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stęszew	16
3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA	19
3.1. Dotychczasowe przeznaczenie terenu	19
3.2. Dotychczasowe zagospodarowanie terenu.....	19
3.2.1. Tereny mieszkaniowe	19
3.2.2. Tereny usługowe	20
3.2.3. Tereny zabudowy produkcyjno-przemysłowej	21
3.2.4. Tereny cmentarzy	21
3.2.5. Tereny usług turystycznych	21
4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	22
4.1. Stan środowiska	22
4.1.1. Rzeźba terenu	22
4.1.2. Budowa geologiczna	23
4.1.3. Gleby	24
4.1.4. Wody	25
4.1.5. Warunki klimatyczne	28
4.1.6. Flora.....	30
4.1.7. Fauna.....	31
4.1.8. Stan powietrza atmosferycznego.....	32
4.1.10. Surowce naturalne.....	33
4.2. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	35
4.2.1. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej	35
4.2.2. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej	37
4.3. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego	38
4.3.1. Ochrona środowiska	38
4.3.2. Ochrona przyrody	38
4.3.3. Elementy krajobrazu kulturowego.....	45
5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	47
5.1. Rys Historyczny	47
5.2. Struktura osadnicza	48
5.3. Uwarunkowania w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego zapisane w wojewódzkim planie zagospodarowania przestrzennego	50
5.5. Obiekty objęte ochroną konserwatorską	50
5.6. Obiekty będące w gminnej ewidencji zabytków	51
5.7. Stanowiska archeologiczne.....	65
5.8. Strefy ochrony konserwatorskiej	65
6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	66
6.1. Demografia	66
6.2. Struktura gospodarcza, bezrobocie	69
6.3. Jakość życia mieszkańców i ochrona ich zdrowia	71
6.4. Oświata	72
6.5. Kultura.....	75
6.6. Sport i rekreacja	77

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	78
8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY.....	80
8.1. Potrzeby rozwoju.....	80
8.2. Możliwości	80
9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW.....	81
10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH	82
10.1. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	82
10.2. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo górnicze i geologiczne	82
10.3. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.....	82
10.4. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach..	83
10.5. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	83
10.6. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne	83
11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	84
12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH	85
13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	86
13.1 Stan systemu komunikacyjnego.....	86
13.1.1. Komunikacja drogowa.....	86
13.1.2. Komunikacja kolejowa	88
13.1.3. Komunikacja lotnicza.....	88
13.1.4. Szlaki turystyczne	89
13.2. Stan infrastruktury technicznej	90
13.2.1. Gospodarka wodno-ściekowej.....	90
13.2.1.1. Ujęcia wody.....	90
13.2.1.2. Sieć wodociągowa.....	91
13.2.1.3. Sieć kanalizacyjna.....	91
13.2.2. Zaopatrzenie w energię elektryczną	92
13.2.3. Zaopatrzenie w gaz.....	92
13.2.4. Zaopatrzenie w energię ciepłą.....	93
13.2.5. Telekomunikacja.....	93
13.2.6. Gospodarka odpadami	94
14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.....	95
15. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ.....	96

II. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO – WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 97

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY STESZEW ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW	98
1.1. ZASADY KSZTAŁTOWANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ	98
1.2. KIERUNKI ROZWOJU GMINY	99
2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	101
2.1. Kierunki dotyczące zagospodarowania terenów	101
2.2. Ustalenia funkcjonalno-przestrzenne dla poszczególnych terenów oraz wskaźniki dotyczące użytkowania i zagospodarowania terenów	101
2.3. Pozostałe ustalenia	109
2.4. Tereny wyłączone spod zabudowy:	110
2.5. Tereny w granicach Wielkopolskiego Parku Narodowego.....	110
2.6. Obszary przestrzeni publicznej.....	110
3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	112

3.1. Obszary i obiekty objęte prawnymi formami ochrony przyrody.....	112
3.2. Ujęcia i zasoby wodne	114
3.3. Ochrona gleb	115
3.3. Ochrona lasów.....	115
3.4. Ochrona przed hałasem	116
3.5. Ochrona przed promieniowaniem	117
3.6. Złoza	117
4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	118
4.1. Wykaz obiektów i obszarów chronionych oraz zasady ich ochrony	118
4.2. Strefy ochrony konserwatorskiej	120
5. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI	121
5.1. Komunikacja drogowa.....	121
5.2. Komunikacja kolejowa	124
5.3. Komunikacja lotnicza.....	124
5.4. Komunikacja rowerowa i szlaki turystyczne	124
6. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	125
6.1. Ogólne zasady realizacji sieci infrastruktury technicznej	125
6.2. Gospodarka wodno-ściekowa	125
6.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i ciepło	126
6.4. Gospodarka odpadami	127
7. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM ORAZ LOKALNYM	128
8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH ISTNIEJE OBOWIĄZEK SPORZĄDZENIA PLANÓW MIEJSCOWYCH 129	
9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	130
10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	131
11. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH 132	
12. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALNY FILAR OCHRONNY 133	
13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH	134
Na terenie gminy Stęszew nie występują obszary pomników zagłady ani ich strefy ochronnych ustalone na podstawie przepisów odrębnych.	134
14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENIA, REHABILITACJI I REKULTYWACJI.....	135
15. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW, A TAKŻE ICH STREFY OCHRONNE	136
16. TERENY ZAMKNIĘTE.....	137
III. SYNTENZA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM.....	138

SPIS RYCIN

Ryc.1. Położenie administracyjne gminy Stęszew	10
Ryc.2. Położenie fizycznogeograficzne gminy Stęszew	12
Ryc.3. Rzeźba terenu	23
Ryc.4. Budowa geologiczna	24
Ryc.5. Główne użytkowe poziomy wodonośne	26
Ryc.6. Ciek wodne na obszarze opracowania	27
Ryc.7. Temperatura i opady – średnie z wielolecia dla stacji Poznań	29
Ryc.8. Struktura obszarowa	36
Ryc.9. Struktura zasiewów	36
Ryc.10. Lasy w powierzchni ogólnej	37
Ryc.11. Struktura własnościowa	38
Ryc.12. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Stęszew	39
Ryc.13. Kartogram gęstości zaludnienia w gminie Stęszew	49
Ryc.14. Struktura płci i wieku	67
Ryc.15. Liczba Kobiet na 100 mężczyzn	67
Ryc.16. Ludność w wieku produkcyjnym	68
Ryc.17. Wykształcenie	68
Ryc.18. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON	69
Ryc.19. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON według sekcji PKD	70
Ryc.20. Bezrobocie	70
Ryc.21. Warunki mieszkaniowe	71
Ryc.22. Warunki mieszkaniowe	71
Ryc.23. Warunki mieszkaniowe	72
Ryc.24. Przedszkola	74
Ryc.25. Szkoły podstawowe	74
Ryc.26. Gimnazja	75
Ryc.27. Biblioteki	76
Ryc.28. Wykrywalność przestępstw w powiatach regionu bielskiego	78
Ryc.29. Stan mienia komunalnego na dzień 12.11.012 r.	81
Ryc.30. Układ komunikacyjny na terenie gminy Stęszew	86
Ryc. 31. Zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca w gminach powiatu poznańskiego	91

SPIS TABEL

Tab.1. Sołectwa gminy Stęszew- stan na dzień 12.11.2012 r.....	11
Tab.2. Wnioski złożone na podstawie art. 11 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i. 16	
Tab.3. Użytkowanie terenu w gminie Stęszew	19
Tab.4. Charakterystyka GZWP na terenie gminy Stęszew.....	26
Tab.5. Charakterystyka jezior na terenie gminy Stęszew	28
Tab.6. Wykaz surowców mineralnych na terenie gminy Stęszew wg PIG.....	34
Tab.7. Obszary ochrony ścisłej	41
Tab.8. Pomniki przyrody na terenie gminy Stęszew, Źródło: POŚGS, 2009	43
Tab.9. Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków.	51
Tab.10. Obiekty zabytkowe wpisane do gminnej ewidencji zabytków.	52
Tab.11. Stanowiska archeologiczne; (Źródło: Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Stęszew	65
Tab.12. Stanowiska archeologiczne; (Źródło: Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Stęszew	65
Tab.13. Placówki oświatowe w gminie Stęszew.....	73
Tab.14. Ujęcia wód podziemnych na terenie gminy Stęszew	90
Tab.15. Oczyszczalnie ścieków na terenie gminy Stęszew.....	92
Tab.16. Sieć gazowa w gminie Stęszew w 2011r.	93
Tab.17. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie gminy Stęszew.....	93

WSTĘP**PODSTAWA SPORZĄDZENIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY STĘSZEW**

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwane dalej „studium” to dokument planistyczny, który określa politykę przestrzenną gminy, w tym zasady zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2012, poz. 647 ze zm.).

Niniejszy dokument stanowi zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Stęszew przyjętego Uchwałą Rady Miejskiej Gminy Stęszew nr II/28/2002 z dnia 30 grudnia 2002 r., które zostało opracowane w oparciu o nieobowiązującą już ustawę z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity z 1999 roku, Dz. U. Nr 15 poz. 139 ze zm.). Do czasu sporządzania przedmiotowej zmiany, uchwalono osiem punktowych zmian dokumentu z 2002 r. Zmiana nr 1 w części dotyczącej terenu położonego w miejscowościach Rybojedzko, Tomiczki i Jeziorki oraz Skrzyńki, wprowadzona została uchwałą nr XXXVII/393/2006 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 26 października 2006r. Zmianę nr 2 w części dotyczącej terenu położonego w miejscowości Trzebaw, wprowadzoną uchwałą nr XXXVII/394/2006 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 26 października 2006r. Zmianę nr 3 studium w części dotyczącej terenu położonego w miejscowości Wronczyn, wprowadzoną uchwałą nr XXIX/165/2009 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 30 września 2009r. Zmianę nr 4 w części dotyczącej terenu położonego w miejscowości Skrzyńki, wprowadzoną uchwałą nr XXXI/290/2009 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 2 grudnia 2009r. Zmianę nr 5 w części dotyczącej terenów we wsi Skrzyńki fragmenty działek o numerach ewidencyjnych 93/32, 95/13, 134/3, 134/2, 134/1, 134/4, 135/3 i 135/2, wprowadzoną uchwałą nr XXXIX/370/2010 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 28 września 2010r. Zmianę nr 6 w części dotyczącej terenu położonego w miejscowości Rybojedzko i Piekary, wprowadzoną uchwałą nr XIV/112/2011 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 28 grudnia 2011. Zmianę nr 7 w części dotyczącej terenu położonego w miejscowości Srocko Małe, wprowadzoną uchwałą nr XX/177/2012 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 26 września 2012 roku. Zmianę nr 8 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stęszew obejmująca tereny położone w Stęszewie, we wsi Łódź i Rybojedzko, wprowadzoną uchwałą nr Nr XXV/215/2013 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 28 lutego 2013r.

Podstawą do sporządzenia niniejszej zmiany była uchwała nr XIX/163/2012 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stęszew.

Zmiana dokumentu z 2002 r. jest podyktowana przede wszystkim jego dezaktualizacją oraz koniecznością dostosowania dokumentów planistycznych do obowiązujących przepisów prawa. Na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Burmistrz Stęszewa przeprowadził „Analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy”, z której wynika, że większość

prezentowanych w Studium z 2002 r. danych oraz informacji jest nieaktualna, a ponadto nie spełnia ono wymogów wynikających z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Dz.U.2004 Nr 118 poz, 1233).

Ponadto poprzedni dokument, poprzez wielokrotne, fragmentaryczne zmiany utracił spójność i aktualnie nie umożliwia już prowadzenia polityki przestrzennej w sposób całościowy i przemyślany.

Zawartość niniejszego dokumentu jest zgodna z art. 10 wspomnianej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2012, poz. 647 ze zm.) oraz z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2004 nr 118 poz. 1233). Cienkopis

CEL I ZADANIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2012, poz. 647 ze zm.) studium nie stanowi aktu prawa miejscowego, jest jednak podstawowym dokumentem planistycznym kształtującym politykę przestrzenną oraz wyznaczającym kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy, a jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

W myśl w/w ustawy przy sporządzaniu studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z dokumentów planistycznych opracowanych na szczeblu krajowym (koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju), wojewódzkim (strategii rozwoju i planie zagospodarowania województwa) oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem.

Studium określa kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania przestrzennego oraz lokalne zasady użytkowania terenu. Pozwala na prowadzenie gospodarki przestrzennej w sposób przemyślany, świadomy i przede wszystkim jednolity oraz rozważne planowanie inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

Zasadniczym celem studium jest umożliwienie prowadzenia spójnej polityki przestrzennej, powiązanej z rozwojem gospodarczym i społecznym, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Niniejszy dokument wskazuje potencjał rozwoju przestrzennego, możliwości zagospodarowania nowych terenów oraz stopień przekształceń istniejącego zagospodarowania, a także konieczność ochrony obszarów i obiektów wartościowych. W związku z powyższym studium może stanowić swoistą ofertę promocyjną dla potencjalnych inwestorów.

Głównym celem, dla którego sporządzono zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stęszew są potrzeby mieszkańców wyrażone w składanych wnioskach oraz koniecznością dostosowania poprzedniego dokumentu do obowiązujących przepisów prawa i aktualnych uwarunkowań.

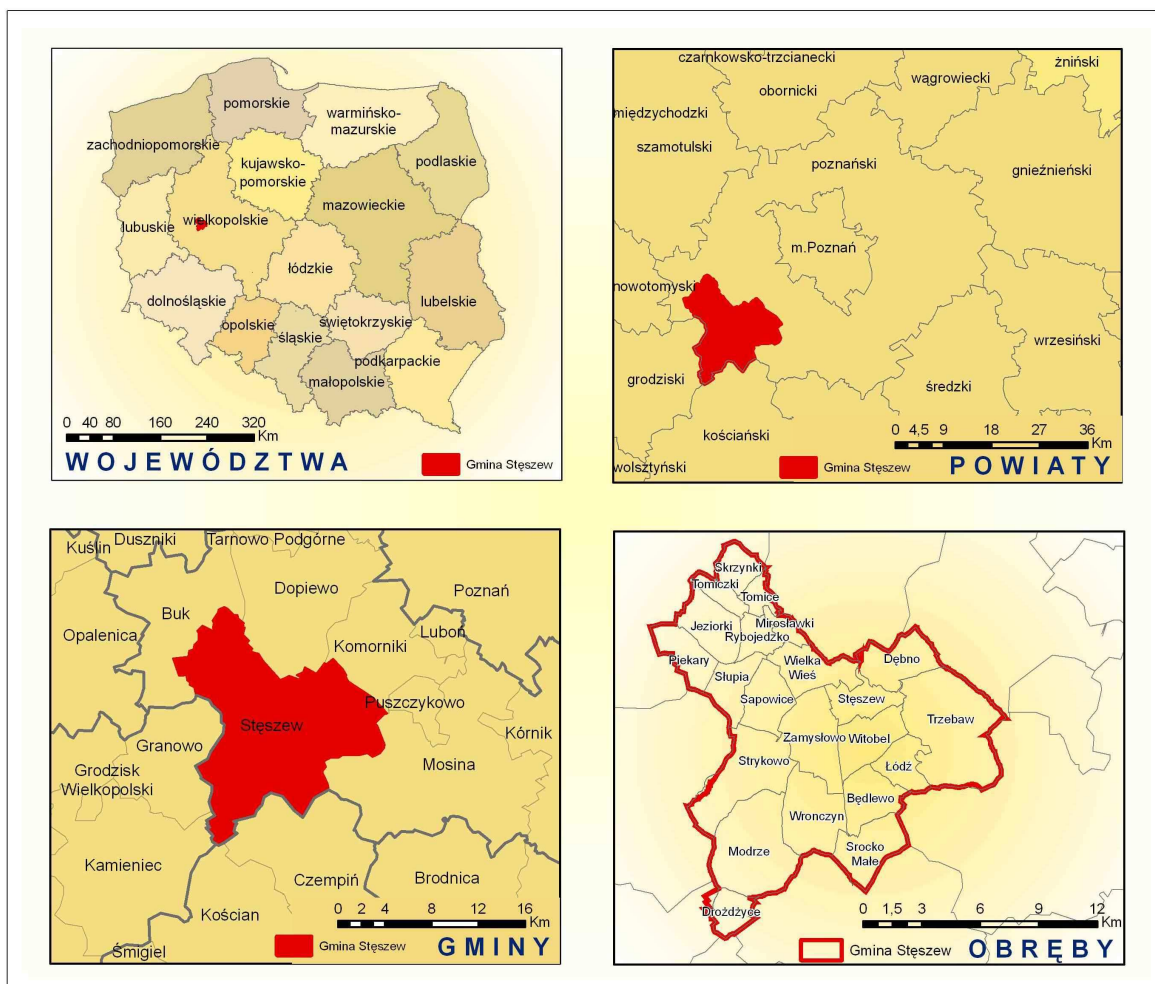

I. UWARUNKOWANIA ROZWOJU

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GMINY

Gmina Stęszew położona jest w centralnej części województwa wielkopolskiego, niecałe 25 km od centrum Poznania. Gmina znajduje się w powiecie poznańskim i sąsiaduje od północy z gminami Buk i Dopiewo, od wschodu z gminami Komorniki, Puszczykowo i Mosina, od południa z gminami Czempień i Kościan (w powiecie kościańskim), a od południa od zachodu z gminami Kamieniec i Granowo (w powiecie grodziskim).

Gmina Stęszew posiada dobre połączenie drogowe za pomocą drogi krajowej nr 5 z Poznaniem i autostradą A2, która stanowi część europejskiej trasy E30 i kontynuację na obszarze Polski niemieckiej autostrady A12 w kierunku Berlina. Odległość ze Stęszeva do Warszawy to ok. 320 km, do Berlina ok. 260 km, do Wrocławia niewiele ponad 150 km, a do granic administracyjnych Poznania niespełna 15 km.

Ryc.1. Położenie administracyjne gminy Stęszew

Źródło: Opracowanie własne

Gmina Stęszew zajmuje powierzchnię 175,03 km² i jest pod względem powierzchni jedną z największych gmin powiatu poznańskiego. W trzecim kwartale 2012 roku gminę zamieszkiwało 14900 osób. Siedzibą władz gminy jest miasto Stęszew, a gmina podzielona jest na 22 sołectwa, które prezentuje Tab.1.

Tab.1. Sołectwa gminy Stęszew- stan na dzień 12.11.2012 r.

Źródło: UM Stęszew

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba ludności
1.	Będlewo	452
2.	Dębno	1022
3.	Drożdżyce	151
4.	Jeziorki	469
5.	Łódź	210
6.	Mirosławki	126
7.	Modrze	762
8.	Piekary	108
9.	Sapowice	453
10.	Skrzynki	519
11.	Słupia	153
12.	Srocko Małe	66
13.	m. Stęszew	5818
14.	Strykowo	1446
15.	Tomice	230
16.	Tomiczki	124
17.	Trzebaw	673
18.	Twardowo	58
19.	Witobel	738
20.	Wielka Wieś	466
21.	Wronczyn	499
22.	Zamysłowo	346

Największym sołectwem pod względem liczby ludności jest oczywiście siedziba administracji gminnej, czyli sołectwo Stęszew, w którym mieszka niemal 6 tys. mieszkańców. Pozostałe sołectwa są wyraźnie mniejsze, bowiem nie przekraczają 2 tys. mieszkańców. Analiza gęstości zaludnienia wykazała, że najgęściej zaludniony jest obręb Stęszew, w którym mieszka ponad 1000 osób na km². Następne w kolejności obręby Dębno, Witobel, Strykowo i Skrzynki zamieszkuje ok. 100-130 osób na km². Najmniejsza gęstość zaludnienia występuje w obrębie Srocko Małe, które zamieszkuje mniej niż 8 osób na km².

Według regionalizacji fizycznogeograficznej Kondrackiego (Ryc.2.) gmina Stęszew znajduje się na obszarze Europy Zachodniej w megaregionie Pozaalpejska Europa Środkowa (3), na obszarze prowincji Niż Środkowoeuropejski (31). Uszczegóławiając położenie fizycznogeograficzne gminy możemy powiedzieć, że należy do podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie (315). W południowej części gminy przechodzi granica dwóch makroregionów: Pojezierza Wielkopolskiego (315.5) i Pradoliny Warciańsko-Odrzańskiej (315.6). W ramach Pojezierza Wielkopolskiego znaczną część gminy zaliczono do mezoregionu Pojezierze Poznańskie (315.51), natomiast niewielka południowa część zaliczona została do dwóch mezoregionów: Dolina środkowej Obry (315.61) i Kotlina Śremska (315.64).

Ryc. 2. Położenie fizycznogeograficzne gminy Stęszew
 Źródło: Opracowanie własne

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z OBOWIĄZUJĄCYCH AKTÓW PRAWNYCH

2.1. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej województwa wielkopolskiego

W dniu 26 kwietnia 2010 roku radni Sejmiku Województwa Wielkopolskiego uchwalili przygotowany przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego*, który 8 sierpnia 2010 roku został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego DZ. URZ. WOJ. 2010.155.2953.

W myśl kierunków rozwoju wskazanych w ww. dokumencie gmina Śteszew należy do poznańskiego obszaru funkcjonalnego, czyli zespołu jednostek osadniczych, powiązanych trwałymi związkami funkcjonalno – przestrzennymi. Obszar ten przecinają paneuropejskie korytarze transportowe z infrastrukturą drogową i kolejową. Strefa ta skupia 52,2% ogółu podmiotów gospodarczych województwa zarejestrowanych w systemie REGON. Obszar, do którego zaliczona została gmina Śteszew wyróżnia się także atrakcyjnością turystyczną, na którą składa się również atrakcyjność kulturowa i historyczna. Bogactwem obszaru jest środowisko przyrodnicze, którego najcenniejsze zasoby i walory objęte zostały ochroną prawną. m.in. jako: Wielkopolski Park Narodowy czy obszary Natura 2000. Obszar gminy został wskazany jako strefa potencjalnej urbanizacji, dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego i strefy rozwoju działalności logistycznej.

Jeżeli chodzi o ochronę środowiska przyrodniczego to na obszarze gminy wskazano tereny, które powinny być objęte ochroną jako obszary mokradłowe. Ponadto teren ten zaliczony został wskazany do poprawy zdolności retencyjnych zlewni. W południowej części gminy wskazano korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym, a w pozostałej o znaczeniu regionalnym.

W zakresie infrastruktury technicznej wskazano, iż na terenie gminy Śteszew planuje się budowę podziemnego magazynu gazu w Strykowie o pojemności 0,1 mln m³, budowę obwodnicy Śteszewa w ciągu drogi krajowej nr 5 oraz przebudowę drogi krajowej nr 32 do klasy GP i dróg wojewódzkich nr 306 i 431 dlo klasy G/GP.

Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego "Wielkopolska 2020", stanowi główne narzędzie polityki rozwoju prowadzonej przez samorząd województwa. Wyznacza zakres działań podejmowanych przez władze regionu, a także stanowi punkt odniesienia dla inicjatyw oraz dokumentów o charakterze planistycznym, przestrzennym i programowym, podejmowanych i tworzonych na poziomie regionalnym, lokalnym, a także przez środowiska branżowe. Istotą proponowanych zmian było założenie, że wzmacniać rozwój regionu można jedynie przy równoczesnym rozwoju wszystkich części Wielkopolski, zarówno biegunów wzrostu, jak i obszarów problemowych, a przede wszystkim przez wzmacnianie wzajemnie korzystnych relacji między nimi. Rozwój należy realizować na potencjałach wewnętrznych.

Przy aktualizacji Strategii zachowano zgodność z Długookresową Strategią Rozwoju Kraju. Polska 2030, ze Strategią Rozwoju Kraju 2020, z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego. Regiony, Miasta i Obszary wiejskie oraz Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 i innymi dokumentami krajowymi i ponadlokalnym, a także dokumentami programowymi inicjowanymi przez Unię Europejską.

W ww. dokumencie zdefiniowano wizję województwa jako swoisty drogowskaz dla osób kształtujących politykę przestrzenną na niższych szczeblach:

- Wielkopolska 2020 roku – w wyniku stopniowego osiagania celów strategii ma być regionem inteligentnym, innowacyjnym i spójnym, gdzie:**
- efektywnie wykorzystywany jest potencjał wewnętrzny,
  - podmioty rozwoju ściśle współpracują, co skutkować powinno wartością dodaną,
  - istnieje klimat dla innowacji we wszystkich sferach funkcjonowania regionu,
  - konkurencyjność budowana jest na wzajemnie korzystnych powiązaniach funkcjonalnych między ośrodkami wzrostu a ich otoczeniem, co generuje
  - korzystne procesy dyfuzyjne i absorpcyjne,
  - priorytetem i fundamentem rozwoju jest edukacja oraz budowa na jej podstawie kreatywnych kapitałów, intelektualnego i innowacyjnego,
  - jednym z głównych priorytetów jest zielony aspekt rozwoju,
  - mieszkańcy wykazują wysoką aktywność zawodową, gospodarczą i społeczną,
  - gospodarka i życie społeczne są otwarte na świat, co wzmacnia ich konkurencyjność,
  - wszystkie aspekty rozwoju uwzględniają zasadę włączenia społecznego,
  - każdy mieszkaniec ma dostęp do podstawowych standardów usług społecznych,
  - przestrzeń województwa pozbawiona jest barier dla mobilności mieszkańców,
  - sytuacja demograficzna sprzyja zastępowalności pokoleniowej,
  - polityka kieruje się większą otwartością na nowe i nowych,
  - istotny wpływ na rozwój regionu wywiera sprawowane w stylu koncyliacyjnym, zdecydowane przywództwo regionalne.

Cele zawarte w *Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego "Wielkopolska 2020"*, które może realizować gmina Stęszew, zakładają m.in. poprawę dostępności i spójności komunikacyjnej, lepsze zarządzanie energią, poprawę stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami, wzmocnienie potencjału gospodarczego oraz zwiększanie zasobów i wyrównywanie potencjałów społecznych województwa.

2.2. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej gminy

Niniejsze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stęszew, zmienia dokument opracowany w 2002 r., przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej Gminy Stęszew nr II/28/2002 z dnia 30 grudnia 2002 r., opracowany w oparciu o nieobowiązującą już ustawę z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity z 1999 roku, Dz. U. Nr 15 poz. 139 ze zm.), oraz jego osiem punktowych zmian, wprowadzonych uchwałami Rady Miejskiej Gminy Stęszew Nr XXXVII/393/2006 z dnia 26 października 2006r., Nr XXXVII/394/2006 z dnia 26 października 2006r., Nr XXIX/165/2009 z dnia 30 września 2009r., Nr XXXI/290/2009 z dnia 2 grudnia 2009r., Nr XXXIX/370/2010 z dnia 28 września 2010r., Nr XIV/112/2011 z dnia 28 grudnia 2011r., Nr XX/177/2012 z dnia 26 września 2012 roku oraz Nr XXV/215/2013 z dnia 28 lutego 2013r.

Jak wynika z przeprowadzonej w 2011 r. analizy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Stęszew spełnia jedynie częściowo wymogi narzucane przez obowiązującą ustawę i ponadto nie spełnia wymogów, jakie określone zostały w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy Stęszew obowiązuje 40 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (stan na dzień 31 maja 2013 roku), spośród których aż 25 planów zostało sporządzonych w oparciu o uchyloną ustawę z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. z 1999 roku, Dz. U. Nr

15 poz. 139 ze zm.). Zgodnie z art. 87 ust. 1 i art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym funkcjonują one jako obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Wiele z obowiązujących planów jest bardzo niedokładna, bowiem było one sporządzane w znacznie mniejszych skalach, a ponadto część z nich stanowi zmianę planu ogólnego, co wiąże się z tym, że ustalenia w nich zawarte odwołują się zazwyczaj do ogólnego planu zagospodarowania gminy i miasta Stęszew, który zgodnie z art. 87 ust. 3 stracił moc z dniem 31 grudnia 2003 roku.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że dominującym przeznaczeniem terenów objętych ustaleniami planów miejscowych jest funkcja mieszkalna (głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna), mieszkalno-usługowa, letniskowa i produkcyjna. Ponadto 4 plany miejscowe: w Sroczku Małym, Rybojedzku, Jeziorkach i Tomiczkach i we Wronczynie przeznaczyły obszary nimi objęte pod eksploatację kruszywa naturalnego.

W związku z niewielkim pokryciem planami miejscowymi podstawowym narzędziem kształtowania polityki przestrzennej gminy są decyzje o warunkach zabudowy, które niestety nie pozwalają na prowadzenie polityki przestrzennej w sposób przemyślany, kompleksowy i harmonijny zapewniający zrównoważony rozwój i ład przestrzenny.

Burmistrz Gminy Stęszew w okresie od stycznia 2004 roku do października 2012 roku wydał niemal 800 decyzji o warunkach zabudowy i 130 decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Spośród nich ponad 700 decyzji dotyczyło lokalizacji nowych obiektów kubaturowych. Najliczniejszą grupę decyzji o warunkach zabudowy (76,4% wszystkich decyzji) stanowią decyzje określające warunki zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji polegających na budowie budynków mieszkalnych jednorodzinnych wolno stojących lub w pojedynczych przypadkach w zabudowie bliźniaczej lub szeregowej. Nowe inwestycje mieszkaniowe najczęściej lokalizowane były w mieście Stęszew, gruntach wsi Witobel oraz Rybojedzko.

Ponadto gmina Stęszew dysponuje zaktualizowaną Strategią Rozwoju Gminy Stęszew przyjętą uchwałą Rady Miejskiej Gminy Stęszew Nr XIV/133/2000 z dnia 1 czerwca 2000 r., zaktualizowaną uchwałą Nr XXI/193/2012 z dnia 7 listopada 2012 r. Dokument ten definiuje wizję gminy, której podsumowanie brzmi:

„A WSZYSTKIE DZIAŁANIA, ZABIEGI I DECYZJE NASZEGO SAMORZĄDU MAJĄ JEDEN CEL, ABY KAŻDY MIESZKANIEC GMINY UWAŻAŁ, ŻE ZIEMIA STĘSZEWSKA JEST JEDYNYM MIEJSCEM NA ŚWIECIE, GDZIE CHCIAŁBY DOCZEKAĆ SIĘ WNUKÓW.”

Strategia wskazuje 5 celów strategicznych, by w pełni wykorzystać potencjał gminy. Pierwszym z nich jest rozwój sektora rolno-spożywczego w gminie, drugim sprawny system edukacji społeczeństwa, następnie gospodarka wodno-ściekowa bezpieczna dla środowiska, bezpieczny ruch kołowy i sprawna komunikacja oraz Stęszew gminą otwartą i dobrze promowaną. Spośród konkretnych działań należy wskazać wsparcie budowy obwodnicy miasta w ramach nowej drogi krajowej nr S-5, wsparcie połączeń komunikacji kolejowej z aglomeracją poznańską, rozwój

terenów aktywizacji gospodarczej, rozwój turystyki rowerowej i pieszej. Rozwój sportu i rekreacji.

Uchwałą Rady Miejskiej Gminy Stęszew Nr VI/43/2011 z dnia 29 marca 2011 roku przyjęto także „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stęszew na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018”, który reguluje kwestie środowiskowe oraz prowadzi do zintegrowania działań w sposób zapewniający zarówno ochronę środowiska, jak i uwzględniający uwarunkowania ekonomiczne. W wyniku realizacji Programu zakłada się osiągnięcie nadrzędnego celu Programu, który określono jako: „Rozwój Gminy i poprawa jakości życia mieszkańców w harmonii z ochroną środowiska naturalnego”.

Procesy inwestycyjne na terenie gminy Stęszew cechuje duży dynamizm. Jak już wspomniano Burmistrz Gminy Stęszew w okresie od stycznia 2004 roku do października 2012 roku wydał niemal 800 decyzji o warunkach zabudowy i 130 decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Największą liczbą wydanych decyzji o warunkach zabudowy i o lokalizacji inwestycji celu publicznego odznacza się miasto Stęszew (25,9% wydanych decyzji). Dużą ilością wydanych decyzji odznaczają się również miejscowości Witobel i Rybojedzko (odpowiednio 10,2% i 8,1% wydanych decyzji). Są to zatem obszary największego zainteresowania inwestycyjnego w gminie. Znacznym zainteresowaniem odznaczają się również tereny obrębów geodezyjnych: Dębienko, Sapowice, Wronczyn, Strykowo, Będlewo i Łódź. Najmniejszą ilością wydanych decyzji o warunkach zabudowy i o lokalizacji inwestycji celu publicznego odznaczają się obręby: Srocko Małe, Jezioraki, Drożdżyce, Piekary i Tomiczki. Razem stanowią ok. 2% wydanych decyzji. Można zatem stwierdzić, że są to obszary nieatrakcyjne inwestycyjnie.

2.3. Wnioski złożone do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stęszew

W trakcie procedury planistycznej do studium wpłynęło 27 wniosków. Znakomita większość dotyczyła zmiany przeznaczenia pod zabudowę mieszkaniową lub letniskową. Ponadto kilka wniosków dotyczyło aktywizacji gospodarczej. Wszystkie wnioski prezentuje Tab.1.

Tab.2. Wnioski złożone na podstawie art. 11 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Lp.	Data wpływu wniosku	Treść wniosku	Oznaczenie nieruchomości, której dotyczy wniosek
1.	08.08.2012	Wnioskodawcy wnoszą o rozpatrywanie obszaru Tomice-Mirosławki-Rybojedzko jako jednego spójnego obszaru, zidentyfikowanie w tym regionie obszarów przyrodniczo cennych, korytarzy ekologicznych, ustanowienie nowych form ochrony przyrody, wprowadzenie jednoznacznych parametrów zabudowy. Ponadto wnioskują o wskazanie terenów podmokłych, strefy ciszy na Jeziorze Strykowskim, wprowadzenie zapisów ograniczających szkodliwość biogazowni, zakazanie uciążliwej hodowli oraz nowej eksploatacji kruszywa. Ponadto chcą aby w studium dla tego regionu zawrzeć zapisy zakazujące wielkopowierzchniowych i średnich obiektów handlowych,	Okręgi geodezyjne Tomice, Mirosławki i Rybojedzko

		parterowych rzędów sklepów, budynków wielorodzinnych i szeregowych oraz stworzenie projektów, który zaadaptuje na potrzeby gminy wytyczne programu Cityslow.	
2.	26.07.2012	Przeznaczenie działki 356/1 w miejscowości Dębienko pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z usługami lokalnymi i infrastrukturą zgodnie z załączoną koncepcją.	356/1 Dębienko
3.	27.08.2012	Przeznaczenie działek 305, 306/1, 306/2 i 307 w obrębie Zamysłowo na cele rolne z możliwością prowadzenia na nich rolniczej działalności produkcyjnej.	305, 306/1, 306/2 i 307 Zamysłowo
4.		<p>Eksploatacja kruszywa</p> <p>a) wieś Rybojedzko: działki nr 141, 147 i 150 objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonym Uchwałą Nr XX/202/2008 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 29.09.2008 roku</p> <p>b) wieś Rybojedzko: działki nr 140, 139, 138 i 152 objęte obecnie opracowywaną zmianą studium wywołaną Uchwałą Nr IX/58/20 11 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 9.06.2011 r.</p> <p>Zabudowa mieszkaniowa letniskowa</p> <p>a) wieś Rybojedzko: działki m 161/41 do 161/56 objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonym Uchwałą Nr XXXHI/3 10/2002 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 10.10.2002 r.</p> <p>Zabudowa mieszkaniowa letniskowa i teren usług sportu i rekreacji</p> <p>a) wieś Rybojedzko: działki nr 130/5, 130/7 1158/8</p> <p>b/ wieś Jeziorki: działka nr 77 i część działki nr 78/2</p> <p>Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem funkcji usługowo — handlowej, gastronomii i drobnego rzemiosła</p> <p>a) wieś Rybojedzko: działka nr 158/4</p> <p>b) wieś „Jeziorki: działka nr” 78/1 i część działki nr 78/2</p> <p>Tereny rolne</p> <p>a) wieś Tomiczki: działki nr 84/5, 84/6 i 85/2</p>	141, 147 i 150 Rybojedzko, 140, 139, 138 i 152 Rybojedzk, 161/41 do 161/56 Rybojedzko, 130/5, 130/7 158/8 Rybojedzko, 130/5, 130/7 1158/8 Rybojedzko, działka nr 77 i część działki nr 78/2 Jeziorki, 158/4 Rybojedzko, 78/1 i część działki nr 78/2 Jeziorki, 84/5, 84/6 i 85/2 Tomiczki
5.	06.08.2012	<p>Wnosimy o uwzględnienie poniższych uwagi i wniosków:</p> <p>1. Nie lokalizowania na tym obszarze uciążliwych przedsięwzięć oraz intensywnej wielkotowarowej produkcji zwierzęcej.</p> <p>2. Obszar wzdłuż drogi gminnej przebiegającej przez miejscowość wnosimy przeznaczyć pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne w sposób następujący</p> <p>a. Jedna linia zabudowy budynków od strony Jeziora Tomickiego - (od działki nr 4 wypełnienie istniejących przestrzeni w ciągu linii zabudowy oraz na odcinku do działki nr 61)</p> <p>b. Po drugiej stronie wskazanej drogi do 3 linii zabudowy na odcinku od działki nr” 152 do działki nr” 203,</p> <p>.3 Wnosimy o pozostawienie w studium obszarów przy Jeziorze Tomickim jako łąki i pastwiska w celu ochrony przyrody.</p> <p>4. Z uwagi na fakt, że mieszkańcy Mirosławek są właścicielami obszaru położonego wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 306 w obrębie geodezyjnym Rybojedzko - działki od nr 67/3 do nr 81 (obszar położony pomiędzy drogą do Mirosławek a lasem) wnosimy o przeznaczenie tego terenu w pasie o szerokości 150 m pod teren aktywizacji gospodarczej nieuciążliwej dla środowiska.</p>	Obszar wsi Mirosławki, działki
6.	07.08.2012	Utrzymanie w studium przeznaczenia działek 94/11, 94/10, 94/27, 94/28 w obrębie Kraplewo jako strefę terenów rolnych/ budownictwo mieszkaniowe/ aktywizacja gospodarcza.	94/11, 94/10, 94/27 Kraplewo
7.	07.08.2012	Ujęcie działki 281/55 jako rolę z możliwością przekształcenia pod budownictwo mieszkaniowe.	281/55 Słupia
8.	08.08.2012	Przekształcenie działek 55,56 w obrębie Rybojedzko pod budownictwo mieszkaniowe.	55,56 Rybojedzko
9.	08.08.2012	Przekształcenie działki 65 w obrębie Rybojedzko pod	65

		budownictwo mieszkaniowe.	Rybojedzko
10.	08.08.2012	Przekształcenie działek 61/4, 62/4 w obrębie Rybojedzko pod budownictwo mieszkaniowe.	61/4, 62/4 Rybojedzko
11.	08.08.2012	Przekształcenie działek 3,4 w obrębie Mirosławki pod budownictwo mieszkaniowe.	3,4 Mirosławki
12.	?	Przekształcenie działek 378/1, 378/2 w Dębnie pod budownictwo mieszkaniowe.	378/1, 378/2 Dębienko
13.	10.08.2012	Przekształcenie działki 1299 w Stęszewie pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne.	1299 Stęszew
14.	10.08.2012	Przekształcenie działek 367/5, 369/15, 369/9 w obrębie Dębienko pod nieuciążliwą aktywność gospodarczą.	367/5, 369/15, 369/9 Dębienko
15.	?	Przekształcenie części działki 68/3 w obrębie Jeziorki pod realizację inwestycji z zakresu ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji, kultury i kultury fizycznej.	68/3 Jeziorki
16.	13.08.2012	Przekształcenie działki 212/1 w obrębie Srocko Małe pod realizację inwestycji z zakresu ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji, kultury i kultury fizycznej. Przekształcenie działki 5/5 w obrębie Piekary pod realizację inwestycji z zakresu kanalizacji	212/1 Srocko Małe 5/5 Piekary
17.	13.08.2012	Przekształcenie działek 1738, 1739 w Stęszewie pod budownictwo mieszkaniowe.	1738, 1739 Stęszew
18.	28.08.2012	Przekształcenie działek 63/1 i 63/8 w Tomiczkach pod nieuciążliwą aktywność gospodarczą.	63/1 i 63/8 Tomiczki
19.	28.08.2012	Przekształcenie działki 408/32 w obrębie Dębienko pod budownictwo mieszkaniowe.	408/32 Dębienko
20.	31.08.2012	Przekształcenie działki 251/12 w obrębie miejscowości Witobel pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne.	251/12 Witobel
21.	05.09.2012	Przekształcenie działki 332/82 w obrębie Dębienko pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne.	332/8 Dębienko
22.	10.09.2012	Przekształcenie działek 288/1 i 288/2 w obrębie Kraplewo pod budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne.	288/1 i 288/2 Kraplewo
23.	10.09.2012	Przekształcenie działek 113/47, 113/48, 113/49, 113/50, 113/51, 113/52, 113/53, 113/54 i 113/55 w obrębie Sapowice pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Przekształcenie działki 102/27 w obrębie Rybojedzko na teren upraw ogrodniczo-sadowniczych z możliwością zabudowy o powierzchni nie mniejszej niż 0,5 ha	113/47, 113/48, 113/49, 113/50, 113/51, 113/52, 113/53, 113/54 i 113/55 Sapowice, 102/27 Rybojedzko
24.	12.09.2012	Przekształcenie działek 236, 209/29 i 209/33 w obrębie Dębienko pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne.	236, 209/29 i 209/33 Dębienko
25.	14.09.2012	Przekształcenie działek: 126, 268 pod zabudowę siedliskową, 267 pod zalesienie, 237 obręb Kraplewo pod aktywizację gospodarczą, 46 i 47 obręb Zamysłowo pod aktywizację gospodarczą,	126, 268, 267, 237 obręb Kraplewo, 46 i 47 obręb Zamysłowo
26.	14.09.2012	Przekształcenie działek 111/30, 111/31, 111/33, 111/37, 111/38, 111/39 w obrębie Witobel pod budownictwo mieszkaniowe.	111/30, 111/31, 111/33, 111/37, 111/38, 111/39 Witobel
27.	17.09.2012	Przekształcenie działek: 9/3 i 9/7 pod budownictwo mieszkaniowe, 207, 269, 277 działka ogrodniczo-sadownicza z zabudową, 13/2 zabudowa mieszkaniowa i rolnotechniczna, 245 i 249 – zabudowa w pasie 100 m od drogi, działka 270/16 – zabudowa w pasie 250 m. od drogi.	9/3, 9/7, 13/2, 207, 245, 249 269, 270/16, 277 obręb Witobel

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA

3.1. Dotychczasowe przeznaczenie terenu

Gmina Stęszew jest gminą rolniczą ze znacznym udziałem jezior i form ochrony przyrody, która coraz silniej ukierunkowuje się na rozwój funkcji mieszkaniowej i turystyki. Takie też funkcje ma ustalone w obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w punktowych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, gmina Stęszew należy do strefy wiejskich jednostek osadniczych, ale należących do poznańskiego obszaru funkcjonalnego. Obszar ten przecinają paneuropejskie korytarze transportowe z infrastrukturą drogową i kolejową. Gmina Stęszew skupia wiele podmiotów gospodarczych województwa zarejestrowanych w systemie REGON. Obszar gminy został wskazany jako strefa potencjalnej urbanizacji, dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego i strefy rozwoju działalności logistycznej.

3.2. Dotychczasowe zagospodarowanie terenu

Gmina Stęszew zajmuje powierzchnię 17503 ha, z czego ponad 70% stanowią użytki rolne. Mimo niekorzystnych warunków wodnych oraz występowania gleb o średniej i niskiej jakości ponad 60% obszaru aglomeracji pozostaje w użytkowaniu rolniczym. Ze względu na znaczne wykorzystanie rolnicze gminę cechuje niższa niż średnia krajowa lesistość, kształtująca się na poziomie niespełna 18%. Pozostałe formy użytkowania, stanowią ok. 12% powierzchni. Tak wysoki w skali kraju odsetek w tej kategorii jest spowodowany znacznym udziałem gruntów pod wodami na terenie gminy. Wśród Użytków rolnych przeważają grunty orne, które stanowią niemal 90% wszystkich gruntów użytkowanych rolniczo. Sady, stanowią mniej niż 0,8% a łąki i pastwiska w sumie niespełna 10%. Szczegółowe zestawienie przedstawia Tab.3.

Tab.3. Użytkowanie terenu w gminie Stęszew

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS 2005

Sposób użytkowania gruntów	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
użytki rolne	12292 ha	70,15%
grunty orne	11018 ha	89,64%
sady	97 ha	0,79%
łąki trwałe	779 ha	6,34%
pastwiska	398 ha	3,24%
las i grunty leśne	3103ha	17,71%
pozostałe grunty	2127 ha	12,14%

3.2.1. Tereny mieszkaniowe

Rozmieszczenie terenów mieszkaniowych w gminie jest związane z przebiegiem głównych szlaków komunikacyjnych oraz rangą ośrodka miejskiego.

Centralny ośrodek stanowi oczywiście miasto Stęszew, w pobliżu którego łączą się dwie drogi krajowe stanowiące osie komunikacyjne gminy. Zabudowa mieszkaniowa zlokalizowana jest jednak raczej wzdłuż lokalnych ciągów komunikacyjnych. Większość ośrodków posiada charakter typowo wiejski. W wielu przypadkach nadal bardzo czytelne są morfologiczne typy poszczególnych wsi – tj. rozplanowanie wsi, spośród których dominują założenia parkowo-palacowo-folwarczne oraz typy wsi związane z osadnictwem olęderskim. Występująca na terenie gminy zabudowa w większości stanowi zabudowę zagrodową, kształtowaną na tradycyjnym czworoboku. Uzupełniającą formę zabudowy stanowi mieszkalnictwo jednorodzinne oraz budynki użyteczności publicznej.

Miejscowość Stęszew zachowała swój morfologiczny charakter małego miasta, m.in. rynek, z którego promieniście rozchodzą się drogi, zwartą zabudowę w postaci pierzei rynku i następnich kwartałów zabudowy.

3.2.2. Tereny usługowe

Usługi administracji gminnej, zdrowia, opieki społecznej, bezpieczeństwa publicznego, kultury, i rzemiosła są zlokalizowane w mieście Stęszew. Pozostałe, czyli usługi oświaty, usługi sakralne oraz usługi handlu rozmieszczone bardziej równomiernie, ale nadal funkcję dominującą pełni Stęszew. Z pozostałych ośrodków wyróżnia się Strykowo.

Usługi administracji na terenie gminy świadczy tylko Urząd Miejski Gminy Stęszew. Inne podmioty świadczące usługi z zakresu usług publicznych to: Komisariat Policji, urzędy pocztowe w Stęszewie, Strykowie i Modrzu, Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Dom Kultury i Biblioteka Publiczna. Na terenie gminy działają dwie jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, z czego dwie - OSP Strykowo jest włączona w Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy. Ważną grupę ośrodków usługowych stanowią publiczne szkoły różnego szczebla: dwie szkoły podstawowe (w Stęszewie jej filia w Trzebawiu), dwa gimnazja (w Stęszewie i Strykowie), trzy zespoły szkolno-przedszkolne (w Jeziorkach, Modrzu i Strykowie) oraz jedno przedszkole w Stęszewie.

Usługi zdrowia świadczą różne placówki, zarówno prywatne praktyki jak i zakłady opieki zdrowotnej: Przychodnia Specjalistyczna "Jakubowska-Medica", Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej z Zakresu Specjalistyki JanMedic, Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego "MEDICUS" s.c., Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Medyczne Laboratorium Diagnostyczna „DIAGMED”, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Zespół Lekarzy Rodzinnych "Promed" Piotr Roguszcak, "MEDICOR" Specjalistyczne Poradnie Lekarsko – Stomatologiczne i Prywatna Specjalistyczna Przychodnia Stomatologiczna K-Dent Sp. z o.o.

W 2011 roku w gminie Stęszew było niemal 1630 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON. Najwięcej podmiotów, niemal 27%, prowadziło handel hurtowy i detaliczny oraz naprawę pojazdów samochodowych, a także prowadziło zakłady zajmujące się przetwórstwem przemysłowym.

Na terenie gminy Stęszew najważniejszymi instytucjami kultury są: Dom Kultury w Stęszewie, Muzeum Regionalne w Stęszewie oraz Biblioteka Publiczna i jej pięć filii. Na terenie gminy działa sześć parafii rzymskokatolickich i jedno Sanktuarium Maryjne.

3.2.3. Tereny zabudowy produkcyjno-przemysłowej

Zgodnie z planem rozwoju województwa gmina Stęszew została zaliczona do strefy rozwoju działalności logistycznej i już w tej chwili obiekty przemysłowe, głównie składowo-magazynowe stanowią wyraźny odsetek powierzchni. Ponadto działają tu fabryki mebli, producenci naczepek, nadwozi i plandek, hal namiotowych oraz ogrodzeń, kilka stacje paliw, skład budowlany i wiele innych. Największa koncentracja obiektów uciążliwych znajduje się w miejscowości Stęszew. Ponadto jeden zakład znajdujący się na terenie gminy jest uznawany za zakład zwiększonego ryzyka powstania poważnej awarii przemysłowej – jest to producent utwardzaczy do nienasyconych żywic poliestrowych – OXYTOP Sp. z o.o.

3.2.4. Tereny cmentarzy

Na terenie gminy znajduje się siedem cmentarzy rzymsko-katolickich w Stęszewie, dwa w Modrzu, w Słupi, w Tomiczkach, w Łodzi i w Strykowie.

3.2.5. Tereny usług turystycznych

Gmina Stęszew należy do najciekawszych i wyjątkowo atrakcyjnych zakątków aglomeracji poznańskiej. Region ten ma bogatą historię, posiada ciekawe zabytki kultury (zwłaszcza budownictwa pałacowo-folwarcznego) a także stanowi doskonałą bazę wypadową do uprawiania sportów wodnych oraz turystyki pieszej i rowerowej.

Brak jest jednak na terenie gminy infrastruktury, zwłaszcza z zakresu sportów wodnych. Wypożyczalnie sprzętu wodnego znajdują się właściwie tylko w ośrodkach wczasowych. Jeżeli chodzi o bazę noclegową to gmina dysponuje głównie obiektami hotelowymi i ośrodkami szkoleniowo-konferencyjnymi. Niewiele jest ośrodków typowo wypoczynkowych. Największy – kamping „Nad Lipnem” oferuje miejsca noclegowe w całorocznym zajeździe, 100 miejsc dla namiotów i 100 miejsc dla przyczep kempingowych, przystań z kajakami, łodziami wiosłowymi oraz rowerami wodnymi i Wake Bardem oraz piaszczystą plażą.

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

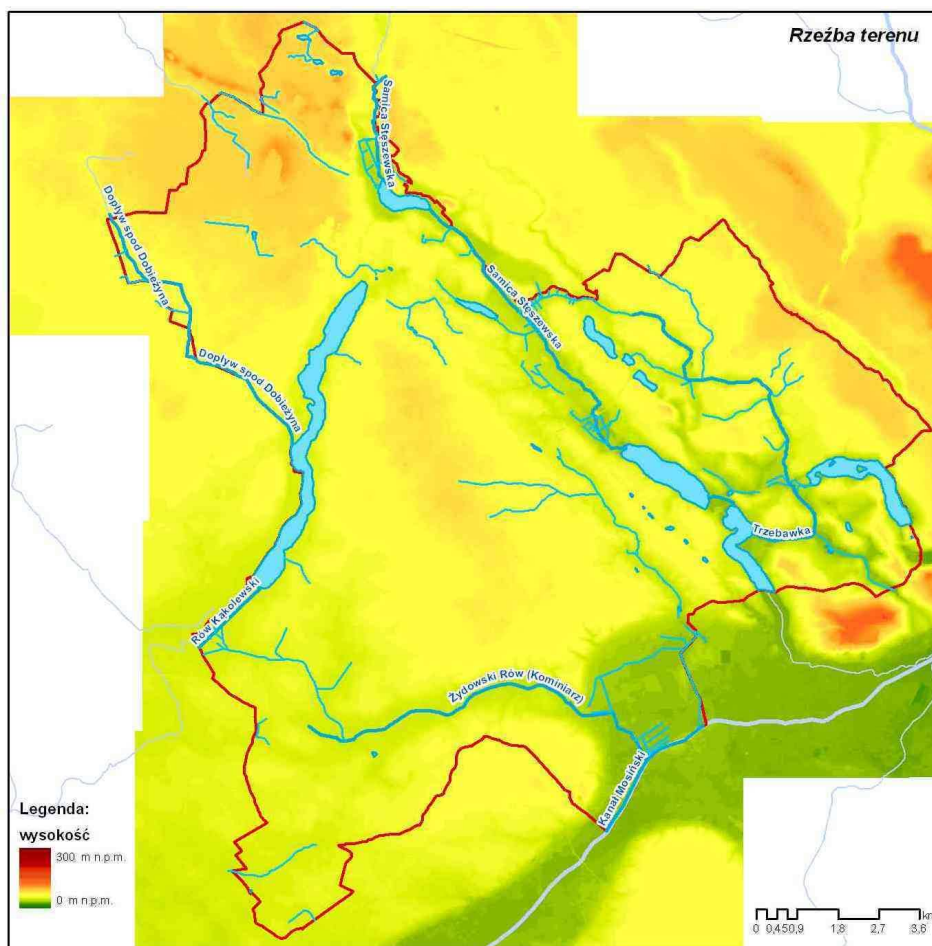
4.1. Stan środowiska

4.1.1. Rzeźba terenu

Gmina Stęszew znalazła się w zasięgu ostatniego z plejstocenijskich zlodowaceń, zlodowacenia północnopolskiego, dlatego jej krajobraz jest krajobrazem młodoglacjalnym z wyraźnie widocznymi formami rzeźby polodowcowej. Dominującą na obszarze gminy Stęszew formą ukształtowania terenu jest płaska a miejscami falista wysoczyzna morenowa zbudowana z glin i pisaków moreny dennej, którą rozcinają liczne rynny polodowcowe wyrzeźbione przez wody płynące pod ładolodem. Utworzone w rynnach jeziora rynnowe są długie, wąskie, głębokie i o stromych brzegach. Często tworzą ciągi, które wyznaczają przebieg dawnych rynien. Najwyraźniej równinę moreny dennej przecina rynna glacialna wypełniona jeziorami, obniżająca się od Tomic od rzędnej 75,0 m n.p.m. przez Stęszew do 70,0 m n.p.m. w Łodzi i 65,0 m n.p.m. w obrębie J. Dymaczewskiego.

W krajobrazie zauważalne są także inne formy rzeźbotwórczej działalności ładolodu, takie jak ozy, kemy i drumliny. Najliczniej występują ozy, czyli silnie wydłużone pagórki, wyniesione wskutek osadzania piasku i żwiru przez wody płynące pod ładolodem, w jego szczelinach. Znacznie rzadziej występują kemy, czyli pagórki o wysokości od kilku do kilkunastu metrów, o kształcie stożka lub z płaskim wierzchołkiem i stromymi zboczami. W granicach wspomnianej rynny powstały pagórki ozu bukowsko – mosińskiego z kulminacjami: 123,7 m n.p.m. w obrębie Starego Dymaczewa, 112,6 m n.p.m. w okolicy Wielkiej Wsi i 106,7 m n.p.m. w Tomicach.

W krajobrazie gminy często spotykane są także niewielkie zagłębienia okresowo wypełnione wodą – tzw. oczka polodowcowe, które powstały miejscach gdzie wytopiły się bryły lodu. Ze względu na swoją genezę nazywane także oczkami wytopiskowymi. Drumliny, czyli niskie, owalne wzgórza o podłużnym, asymetrycznym profilu, zbudowane zwykle z gliny lodowcowej lub osadów fluwioglacjalnych występują natomiast w formie mocno zdenudowanej i są widoczne głównie na mapie geologicznej, gdzie wyodrębniono ich osady.

Ryc. 3. Rzeźba terenu

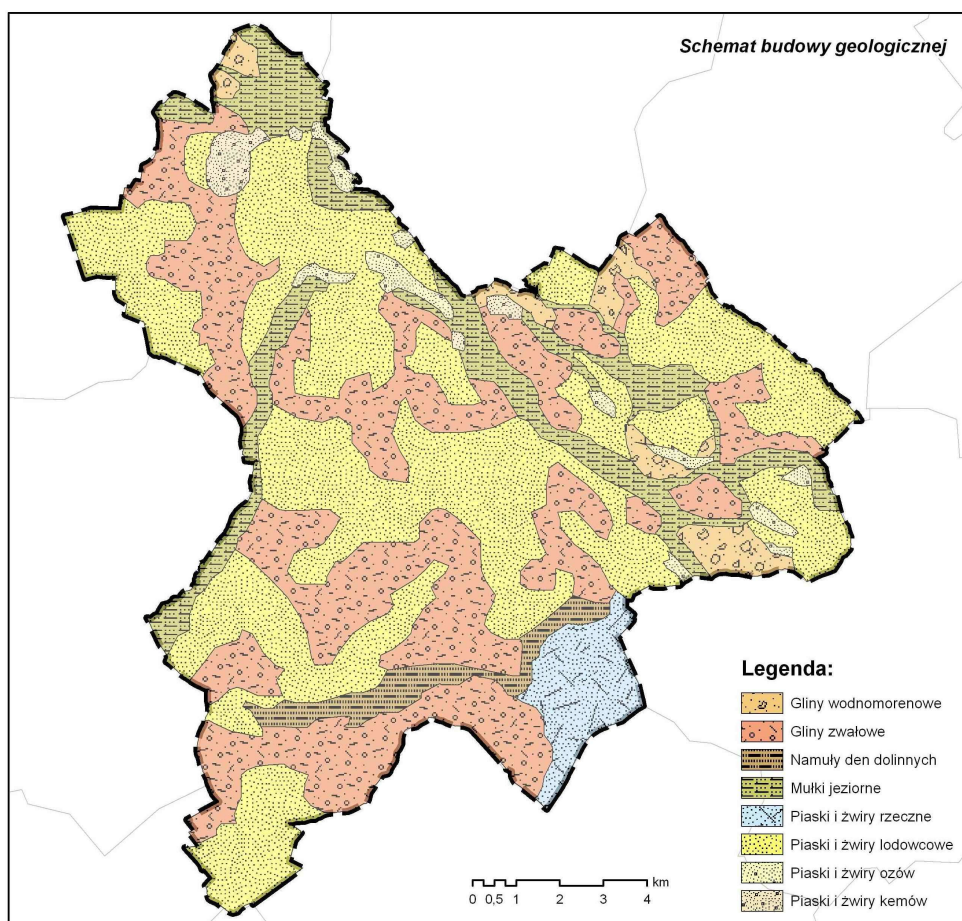
(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WODGiK)

4.1.2. Budowa geologiczna

Gmina Stęszew pod względem geologicznym znajduje się w obrębie monokliny przedsudeckiej zbudowanej z wapieni, iłowców, mułowców i margli z pokładami gazu ziemnego wieku permskiego i mezozoicznego. Utwory trzeciorzędu zalegają na mezozoicznych marglach i są reprezentowane przez oligoceńskie piaski i ropy, miocenijską fację burowęglowa (piaski i ropy z warstwami węgla brunatnego) i pliocenijskie ropy poznańskie. ropy te o miąższości 10–20 m budują strop trzeciorzędu, którego rzędne wahają się w granicach 2 m n.p.m. (Srocko Małe) do 10–20 m n.p.m. w podłożu wielkopolskiej doliny kopalnej, 24 m n.p.m. w podłożu Skrzynek poza doliną kopalną i do 34 m n.p.m. w podłożu pradoliny (Piotrowo).

Utwory czwartorzędowe reprezentowane są przez osady plejstocenu oraz niewielkiej miąższości osady holocenu. Plejstocen na terenie gminy Stęszew stanowią: gliny zwałowe zlodowaceń środkowopolskich i północno - polskich, lokalnie rozdzielone piaszczysto żwirowymi utworami wodnolodowcowymi. W rejonie Skrzynek można wydzielić gliny morenowe trzech zlodowaceń: bałtyckiego, środkowopolskiego, południowopolskiego o miąższości ok. 67 m. W wielkopolskiej dolinie kopalnej miąższość osadów jest zróżnicowana w przedziale 60-85 m, z czego glin morenowe stanowią ok. 40 m i przykryte są osadami piaszczysto - żwirowymi interglacjału mazowieckiego o miąższości 20–50 m. W okolicach Srocka Małego osady plejstocenijskie występują wyłącznie w charakterze glin morenowych

o miąższości ok. 57 m. Natomiast w podłożu Pradoliny Warszawa-Berlin tylko jako piaski rzeczne lokalnie przewarstwione gliną piaszczystą o miąższości do 33 m. Warstwy przypowierzchniowe na terenie gminy Stęszew stanowią plejstoceny ostatniego zlodowacenia vistuliańskiego, fazy leszczyńskiej. Utwory te wykazują duże zróżnicowanie litologiczne. Są to w przewadze gliny zwałowe oraz piaski i żwiry lodowcowe wysoczyzn morenowych, natomiast w obrębie pagórków występują piaski i żwiry ozów, lokalnie kemów (Ryc.4.). Utwory holoceny występują w obniżeniach dolinnych i reprezentowane są przez namuły i torfy o miąższości nie przekraczającej 3 m

Ryc. 4. Budowa geologiczna

(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIG)

4.1.3. Gleby

Na obszarze gminy przeważają gleby bielnicowe na piaskach słabo gliniastych i gliniastych lekkich. Gleby te charakteryzują się wyraźnie wykształconym poziomem próchnicznym. Poziom ten o miąższości ok. 10 cm zawiera głównie próchnicę powstałą in situ z rozkładu korzeni runa. Gleby bielnicowe odznaczają się małą zasobnością w składniki odżywcze. Naturalną roślinnością dla gleb bielnicowych są zbiorowiska borów świeżych. W obniżeniach terenowych (doliny, rynny) powstały gleby torfowe, murszowe i czarne ziemie. Gleby torfowe i murszowe powstają w ekosystemach bagiennych, na których spotykamy odwodnione siedliska olsowe, bory i bory bagienne. Czarne ziemie charakteryzują się poziomem próchnicznym o miąższości od 30 – 50 cm i obojętnym lub alkalicznym odczynem. Występują na podłożu z glin, utworów pyłów i iłów.

Struktura jakości użytków rolnych w gminie wyrażona klasą bonitacyjną gleb przedstawia się następująco (dane PODGiK Poznań, 2010r.):

- IIIa – 4,06%
- IIIb – 13,16%
- IVa – 27,66%
- IVb – 10,28%
- V – 42,48%
- VI – 2,36%.

Na terenie gminy nie występują gleby o klasach I – II (gleby najlepsze i bardzo dobre). Poważnym czynnikiem degradacji gleb jest ich nadmierne zakwaszenie i zubożenie w składniki pokarmowe, jak fosfor, potas i magnez. Duże zakwaszenie obniża przydatność rolniczą gleb, w związku z tym wymagane jest podjęcie procesu wapnowania.

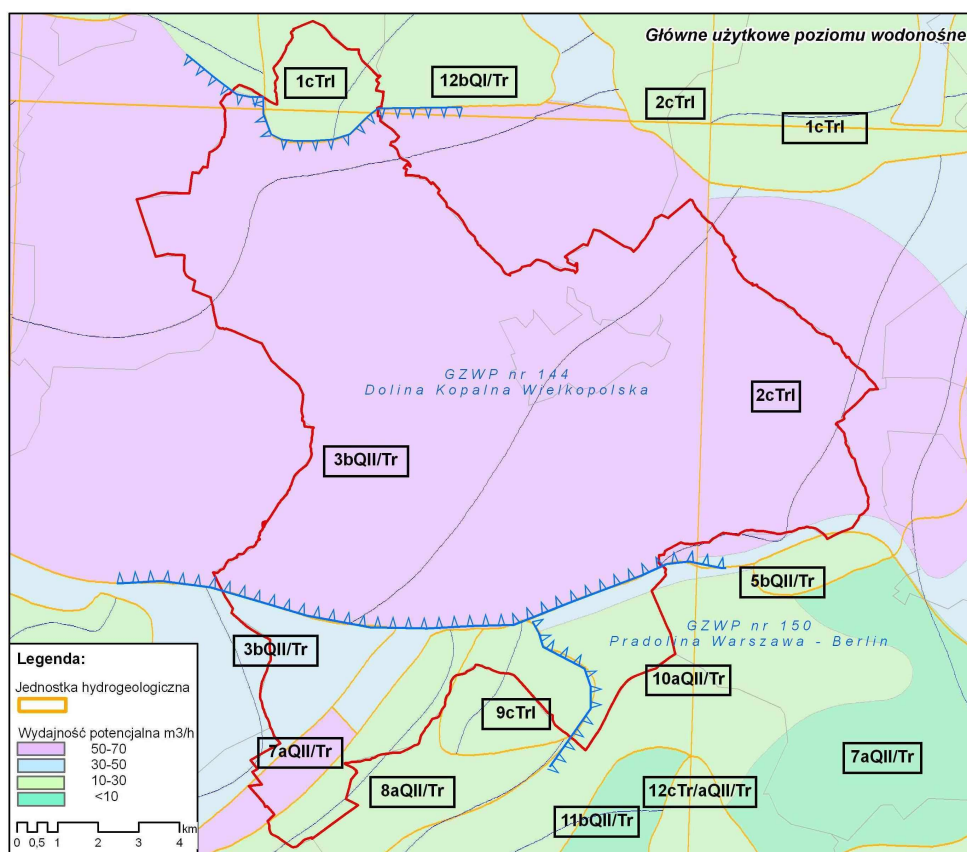
Gleby gminy Stęszew charakteryzują się stosunkowo niskim udziałem gleb o odczynie bardzo kwaśnym <4,5 pH i kwaśnym od 4,6 – 5,5 pH na poziomie 37,2% - niższym udziałem w odniesieniu do całego powiatu poznańskiego (42,3%) i całego województwa wielkopolskiego (42,4%). Udział gleb wymagających wapnowania wynosi poniżej 20%.

4.1.4. Wody

Wody podziemne

Według regionalizacji hydrogeologicznej Polski według J. Malinowskiego gmina Stęszew należy do bardzo dużego regionu wielkopolskiego. Biorąc pod uwagę warunki litologiczno-strukturalne, podzielono go na subregiony, w związku z czym możemy mówić, że należy do subregionu wysoczyzna poznańsko-gnieźnieńska oraz w niewielkiej części wielkopolskiej doliny kopalnej oraz do pradoliny warszawsko-berlińskiej. Na obszarze gminy występują dwa poziomy wodonośne (trzeciorzędowy i czwartorzędowy). Ponadto, podobnie jak na innych nieprzepuszczalnych obszarach wysoczyznowych, bardzo płytko zalegają wody gruntowe. W dolinach rzecznych i obszarach podmokłych, pierwszy poziom wód podziemnych występuje w już przedziałach 0-2 m p.p.t.

Poziom trzeciorzędowy jest powszechny, nie wszędzie jednak stanowi poziom użytkowy, ze względu na barwę lub podwyższoną mineralizację (tak jak na obszarze gminy Stęszew). We wschodniej części regionu w nadkładzie występują miększe warstwy ilów plioceńskich, które stanowią dobrą izolację. Poziom czwartorzędowy występuje w całym rejonie, ale o różnym stopniu zawodnienia. Poziom wodonośny wstępuje na głębokości 15-50 m, a miąższość warstwy wodonośnej zmienia się w granicach 5-20 m. Wydajność potencjalna wynosi przeważnie 30-70 m³/h, a na obszarze gminy Stęszew nawet 50-70 m³/h. (Ryc.5). Naturalna jakość wód poziomu czwartorzędowego jest stosunkowo dobra. Są to wody wodorowęglanowo-wapniowe z udziałem jonów Mg⁺ i SO₄²⁻ i ogólnej mineralizacji 0,3-0,6 g/dm³.

Ryc. 5. Główne użytkowe poziomy wodonośne
(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSH)

Zasoby dyspozycyjne z utworów czwartorzędowych w granicach gminy Stęszew wynoszą 680 m³/h i to w całości z wielkopolskiej doliny kopalnej, ponieważ nie podjęto eksploatacji wód podziemnych z występującej na południowych peryferiach gminy pradoliny warszawsko-berlińskiej.

Wody użytkowe w utworach czwartorzędowych związane są z osadami fluwalnymi i fluwiogłacjami. Posiadają bardzo dobrą izolację spągową (bardzo słabo przepuszczalne ły i muły trzeciorzędowe lub gliny morenowe i muły zalegające na tych łąkach) oraz słabo przepuszczalną warstwę stropową, którą tworzą gliny morenowe rzadziej ły zastoiskowe lub piaski zalegające w nadkładzie. Utworami wodonośnymi zbiornika są głównie piaski drobne i średnie, rzadziej pylaste i przewarstwienia piaszczysto-żwirowe.

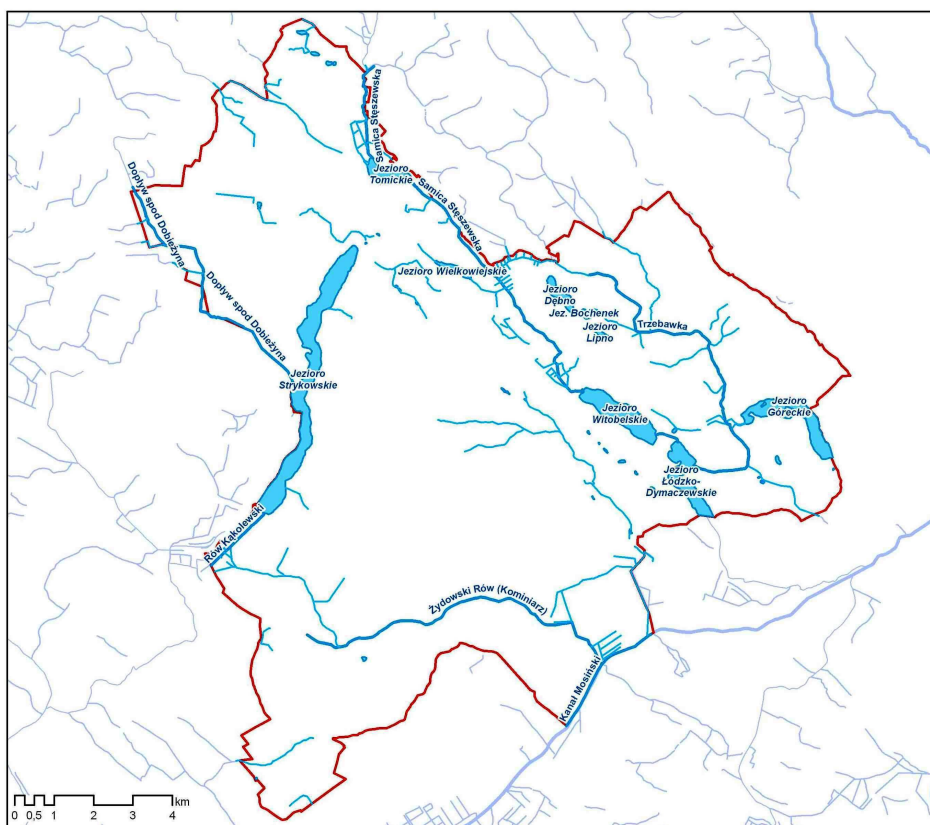
Gmina Stęszew leży w obrębie dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP nr 144 Dolina Kopalna Wielkopolska i GZWP nr 150 Pradolina Warszawa-Berlin (Tab.3.)

Tab. 4. Charakterystyka GZWP na terenie gminy Stęszew

Nazwa zbiornika	Nr zbiornika	Wiek utworów	Średnia głębokość (m)	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne
				tys./m ³ d
Dolina Kopalna Wielkopolska	144	Q _K – utwory czwartorzędu w dolinach kopalnych	60	480
Pradolina Warszawa-Berlin	150	Q _P – utwory czwartorzędu w pradolinach	25-30	456

Wody powierzchniowe

Gmina Stęszew leży w zlewni rzeki Warty. Sieć rzeczna jest tym terenie słabo wykształcona, dominują niewielkie cieki oraz sztuczne kanały i rowy. Najważniejszą rzeką na obszarze opracowania jest Samica Stęszewska, która uchodzi do Kanału Mosińskiego, skanalizowanej odnogi Obry, odprowadzającej wody górnej Obry i Mogielnicy do Warty. Samica uchodzi do kanału powyżej Mosiny, poza obszarem opracowania, a jej źródła znajdują się w gminie Duszniki. Na terenie gminy Stęszew Samica Stęszewska prowadzi swoje wody z północnego zachodu, w kierunku południowo-wschodnim, przepływając przez jeziora Tomickie, Witobelskie oraz Łódzko-Dymaczewskie. Z pozostałych większych cieków wskazać należy Żydowski Rów, lewobrzeżny dopływ Kanału Mosińskiego, Trzebawkę - dopływ Samicy Stęszewskiej, Rów Kąkolewski - prawy dopływ Mogilnicy, Dopływ spod Tomiczek - prawy dopływ Mogilnicy Wschodniej i Dopływ spod Dobieżyna - uchodzący do Jeziora Strykowskiego. Wszystkie cieki na terenie gminy charakteryzują się wiosennymi wezbraniami i reżimem mieszanym gruntowo-deszczowo-śnieżnym.

Ryc.6. Cieciki wodne na obszarze opracowania
(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WODGiK)

Sieć rzeczna na obszarze gminy uzupełniają liczne rynnowe jeziora i niewielkie polodowcowe oczka wytopiskowe. Jeziorność gminy wynosi prawie 4%, czyli cztery razy więcej niż średnia jeziorność Polski. Jeziora rynnowe wypełniają największe zagłębienia morfologiczne w rynnach glacialnych gminy Stęszew. Największym z nich jest Jezioro Strykowskie (ponad 40% powierzchni ogólnej jezior w gminie). Charakterystykę największych jezior na obszarze gminy przedstawia Tab.4.

Tab. 5. Charakterystyka jezior na terenie gminy Stęszew

Źródło: „Dane batymetryczne wg badań IMGW w Poznaniu z listopada 2010 r. i Paweł Anders, Krzysztof Kasprzak, Beata Raszka, Wielkopolski Park Narodowy (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza)

Jezioro	Położenie [m npm]	Powierzchnia [ha]	Głębokość maksymalna [m]	Długość [m]	Szerokość [m]	Długość linii brzegowej [m]	Współczynnik rozwinięcia linii brzegowej	Typ troficzny
Lódzko – Dymaczewskie	64,7	127,02	12,69	3816,04	474,1	9263	2,32	eutroficzny
Witobelskie	64,8	97,47	5,32	2250,6	541,8	5178	1,48	eutroficzny
Góreckie	66,3	101,95	16,84	3079,9	440,4	8190	2,31	eutroficzny
Wielkowiejskie	70,9	15,39	4,47	1111,4	199,82	2566	1,84	Mezotroficzny /eutroficzny
Strykowskie	73	305,3	9,8	8500	700			
Dębno	70,9	25,1	11,6	1200	190			
Tomickie	69	47,2	2,7	1600	250			

Główne źródła zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych

Głównym źródłem zanieczyszczeń, zwłaszcza dla wód powierzchniowych są niewłaściwie stosowane środki ochrony roślin oraz nawozy, również bogate w związki azotu nawozy naturalne (gnojowica i obornik). Sporym zagrożeniem jest także nieuregulowana gospodarka ściekowa - brak kanalizacji, nieszczelne zbiorniki przydomowe i niekontrolowane zrzuty ścieków. Prowadzone w woj. wielkopolskim badania dowiodły jednak, że gospodarka ściekowa jest drugorzędym źródłem biogenów wprowadzanych do środowiska, a zasadnicze znaczenia ma chów zwierząt i powierzchniowe spływy z pól. Najgorzej jest w miejscach gdzie wokół jezior i cieków pola uprawne przylegają bezpośrednio do linii brzegowej, a tym samym brak strefy buforowej w postaci zadrzewień i zakrzewień sprzyja przenikaniu zanieczyszczeń rolniczych do wód.

4.1.5. Warunki klimatyczne

Obszar opracowania został zakwalifikowany do wielkopolskiego regionu klimatycznego. Do podstawowych cech kształtujących klimat regionu zalicza się rzeźbę terenu, odległość od wód powierzchniowych, rodzaj podłoża i użytkowania terenu.

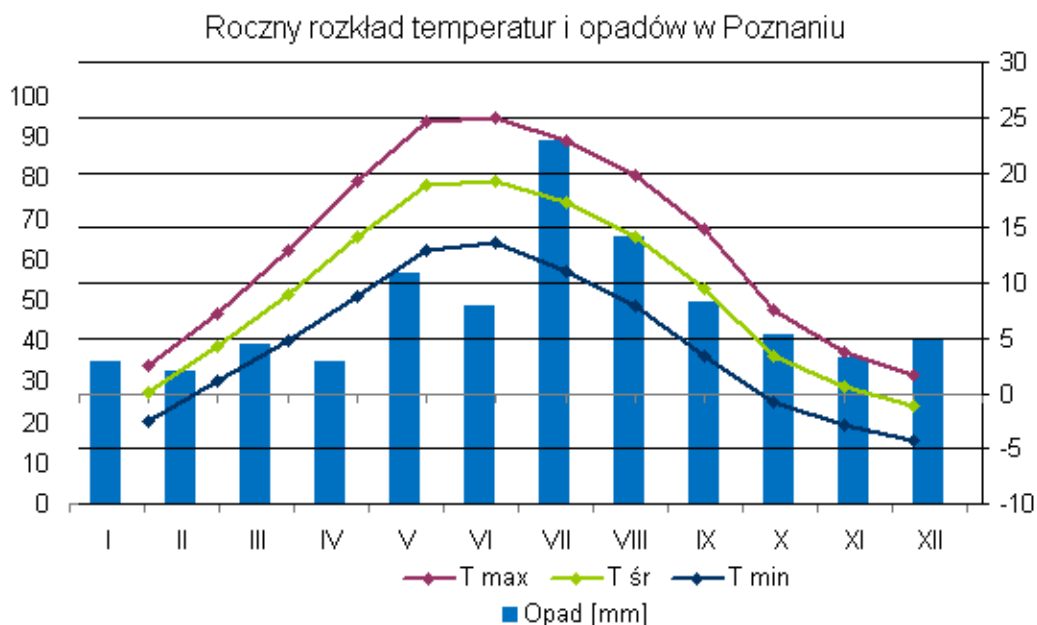
Średnia roczna temperatura powietrza w zachodniej części aglomeracji poznańskiej waha się od 8,2°C (wg. danych IMGW za lata 1961-1990) do 9,2 (wg. Danych National Climatic Data Center NCDC za lata 1995-2008). Najcieplejszym miesiącem na omawianym obszarze jest lipiec 18,2°C (IMGW) a najzimniejszym styczeń -1,9°C (IMGW). Południowa część aglomeracji poznańskiej cechuje się najlepszymi warunkami termicznymi, a długość sezonu wegetacyjnego wynosi 227 dni.

Od połowy lat 90. uwidacznia się tendencja wzrostu średniej rocznej temperatury, a według niektórych naukowców, przewidywany wzrost temperatury w ciągu najbliższych lat na obszarze środkowej Wielkopolski może być wyższy niż wartość globalna.

Średnie usłonecznienie na obszarze aglomeracji poznańskiej wynosi 1515 godzin a statystyczna liczba dni pogodnych wynosi 40. Średnio również przez 40 dni w roku występują zamglenia, przez 145-155 dni w roku występują opady, które

zawierają się w przedziale 500-530 mm. Suma opadów w tym regionie jest niższa niż średnia dla całego kraju. W gminie Stęszew ilość opadów w okresie wegetacyjnym nie przekracza 350 mm. Większość notowanych opadów przypada na miesiące V-IX. Rozkład temperatury i opadów w ciągu roku przedstawia Ryc.7.

Na obszarze aglomeracji poznańskiej dominuje wiatr słaby i bardzo słaby, który stanowi 70% wszystkich obserwacji. W strukturze kierunków dominuje natomiast sektor zachodni stanowiący blisko połowę ogólnego udziału kierunków.

Ryc. 7. Temperatura i opady – średnie z wielolecia dla stacji Poznań
(Źródło: opracowanie własne na podstawie www.transport.gov.pl)

Ze względu na dużą jeziorność i znaczną powierzchnię terenów podmokłych największą rolę w kształtowaniu klimatu na obszarze gminy odgrywa topoklimat tych obszarów. Kształtowanie warunków topoklimatycznych okolic zbiorników wodnych wynika z różnicy stosunków cieplnych powierzchni wodnych i lądowych. Ze względu na dużą pojemność cieplną wody w ciągu dnia temperatura powietrza jest niższa w pobliżu zbiorników niż na obszarach bardziej oddalonych. W nocy, nagromadzone w wodzie ciepło jest wolniej oddawane, więc powierzchnia mniej się ochładza i temperatura powietrza w pobliżu zbiornika jest nieco wyższa. Zbiorniki wodne wpływają więc na złagodzenie amplitudy temperatury w cyklu dobowym i rocznym. Gładka powierzchnia zbiornika sprzyja natomiast wzrostowi prędkości wiatru. W przypadku większych jezior może wystąpić wiatr lokalny, którego mechanizm jest taki sam jak w przypadku bryzy morskiej. W pobliżu zbiorników wodnych występują więcej osadów atmosferycznych (rosa, szron, szadź), niż na pozostałych terenach.

Charakterystyczne cechy topoklimatu obszarów podmokłych, również są spowodowane kontrastowością właściwości cieplnych wody, gleby i powietrza. W przeciwieństwie jednak do zbiorników wodnych, w których parowanie odbywa się kosztem ciepła dostarczanego z głębszych warstw, na terenach nadmiernie uwilgotnionych ciepło tracą głównie wierzchnia warstwa gleby oraz nadziemne części roślin. Prowadzi to do obniżenia temperatury gleby i powietrza. Ciepło nagromadzone w ciągu dnia w powierzchniowej warstwie gleby, podczas nocy

szybko i w dużej ilości wypromieniowuje, zwiększając prawdopodobieństwo przymrozków. Duża wilgotność tych obszarów sprzyja z kolei powstawaniu mgieł. Prawie 20 % powierzchni gminy stanowią lasy, które pod względem temperatury zasadniczo różnią się od terenów otwartych. Do dna lasu dochodzi znikoma ilość promieniowania słonecznego, dlatego w słoneczne dni wewnątrz lasu jest wyraźnie chłodniejsze. W nocy natomiast korony drzew zapobiegają wypromieniowaniu radiacyjnemu i dzięki temu wewnątrz lasu jest znacznie cieplejsze. Różnice temperatur mogą osiągać niemal 10°C. Ponadto należy zaznaczyć, że konary drzew zatrzymują znaczną część opadów (jest to tzw. zjawisko inceptji), w związku z czym do dna lasu dociera nawet kilkanaście procent mniej wody niż na tereny otwarte. Natomiast ze względu na znaczne zacienienie śnieg, który spadnie na dno lasu na wiosnę topnieje znacznie dłużej i wolniej. Zbiorowiska leśne determinują także mikroklimat na polanach. W dzień, ze względu na utrudnioną wymianę powietrza temperatura powietrza jest wyższa niż w lesie, w nocy natomiast następuje bardzo silne wypromieniowanie radiacyjne, a ponadto na polanie gromadzi się cięższe, chłodne powietrze spływające z koron drzew. Jest to przyczyna znacznie niższych temperatur, a często nawet przymrozków radiacyjnych.

4.1.6. Flora

Obszar gminy Stęszew został przez prof. Szafera zaliczony do krainy Wielkopolsko-Kujawskiej, do okręgu Poznańsko-Gnieźnieńskiego. Negatywną cechą florystyczną tego okręgu jest brak buka, jodły, świerka i modrzewia. W lasach przeważa obecnie sosna, która w wielu miejscach wyparła dzięki gospodarce ludzkiej składniki pierwotnych borów mieszanych (*Pino-Quercetum*), lasów dębowo-grabowych (*Quercu-Carpinetum*) i dąbrów innych typów. Lasy dębowo-grabowe Wielkopolski wyróżniają się od innych gradów częstą obecnością klonu polnego (*Acer Campestre*) i jarząbu brekinia (*Sorbus Torminalis*). W dolinach rzecznych spotyka się fragmenty łągi wiązowej (*Filario-Ulmetum camestris*) z wiązem, jesionem i klonem.

Gmina Stęszew jest obszarem intensywnie wykorzystywanym rolniczo, dlatego dominującą rolę w krajobrazie odgrywa roślinność uprawiana przez człowieka oraz rośliny segetalne. Dominują wśród nich rośliny jednoroczne lub byliny mało wrażliwe na poprzecinananie i przemieszczanie w glebie jak np. perz właściwy, jaskier rozłogowy, ostrożeń polny czy powój polny.

Wśród roślin uprawnych, w strukturze zasiewów zboża podstawowe (68%), rzepak i rzepik (11%), buraki cukrowe (9%) oraz kukurydza (6%). W związku z przewagą upraw zbożowych towarzyszą im głównie chwasty zbożowe tj.: stokłosa żytnia, kąkol polny oraz wyka drobnokwiatowa. Roślinom okopowym towarzyszą portulaka pospolita i włośnica zielona. Ponadto na terenie gminy można spotkać charakterystyczne chwasty ruderalne występujące w siedliskach synantropijnych, m.in.: bylica pospolita, pokrzywa żegawka, czy wiechlina roczna.

Na terenie gminy występują także półnaturalne zbiorowiska roślinności łąkowej porastanej głównie przez różne gatunki wieloletnich traw, turzyc i roślin motylkowych. Można spotkać tam wiechlinę łąkową, rajgras wyniosły, życię trwałą, kostrzewę czerwoną oraz mietlicę pospolitą. Podmokłości, tereny wzdłuż cieków i jezior są zatem siedliskiem dla takich roślin jak: rukiew wodna, potocznik wąskolistny, jeżogłówka zapoznana, trędownik skrzydlasty czy przetacznik bobownik.

Roślinność na terenie Wielkopolskiego Parku Narodowego

Niezwykle bogata jest szata roślinna Wielkopolskiego Parku Narodowego. Stwierdzono tu występowanie około 1120 gatunków roślin naczyniowych, 148 gatunków mszaków, 150 gatunków porostów, 500 gatunków glonów, 800 gatunków grzybów.

Główny element flory stanowią gatunki eurosyberyjskie, m. in. wspomniana sosna zwyczajna (jej udział w lasach Parku wynosi 70%), a także liczne rośliny runa leśnego, jak np. czworolist pospolity czy konwalijka dwulistna oraz gatunki środkowoeuropejskie, np. dąb szypułkowy, grab pospolity, naparstnica zwyczajna, pięciornik biały.

Z roślin północnych wymienić można zimozioł północny - relikw epoki lodowcowej. Wpływy łagodnego, wilgotnego klimatu Europy Zachodniej zaznaczają się obecnością we florze Parku gatunków o charakterze atlantyckim. Rośnie tu np. wiciokrzew pomorski, wążkrota zwyczajna, pięciornik płonny. Do roślin związanych z klimatem łagodnym należy również wspomniane wcześniej rzadkie drzewo jarząb brekinia tzw. brzęk. Poszczególne gatunki roślin w zależności od wymagań ekologicznych tworzą naturalne zbiorowiska.

Największą powierzchnię w Parku zajmują zbiorowiska leśne. Ubogie gleby bielcowe porastają bory sosnowe i sosnowo - dębowe bory mieszane. Na bogatszych glebach brunatnych rosną m. in. kwaśne dąbrowy, lasy dębowo - grabowe (grądy), a na siedliskach cieplejszych świetliste dąbrowy. Wilgotne i żyzne czarne ziemie w pobliżu jezior i cieków wodnych zajmują łągi wiazowo - jesionowe, a tereny zabagnione lasy z panującą olszą czarną (olsy) oraz zarośla łożowe złożone z krzewiastych wierzb i kruszyny.

Interesująca jest roślinność jezior. Prawie wszystkie jeziora Parku należą do bogatych w składniki mineralne tzw. jezior eutroficznych. Występują w nich różnorodne zbiorowiska roślin wodnych i bagiennych. Najdalej w stronę toni wodnej wysunięte są rośliny całkowicie zanurzone w wodzie, np. wywłócznik kłosowy, rogatek sztywny i rozmaite gatunki rdestnic. Bliżej brzegów znajdują się zbiorowiska roślin o liściach pływających po powierzchni wody, do których należy m. in. powszechnie znany zespół "lili wodnych" z grążelem żółtym i grzybieniem białym. Brzegi jezior zajmują szuwary złożone z takich gatunków jak oczeret jeziorny, pałka wąskolistna i szerokolistna, tatarak zwyczajny, trzcina pospolita.

Odmienna roślinność występuje nad jedynym w Parku dystroficznym (ubogim w składniki mineralne) jeziorem Skrzyńka. Skupiają się tutaj zbiorowiska torfowców, które gęstym kożuchem wkraczają na taflę jeziora powodując jego zarastanie. Na wykształconym już torfowisku znajdują się stanowiska rosiczki okrągłolistnej, ciekawej rośliny owadożernej.

W Parku spotykamy również łąki. Do najpiękniejszych należą barwne łąki trzęślicowe.

4.1.7. Fauna

Obszar gminy Stęszew charakteryzuje się bogactwem fauny, której siedliska stanowią głównie park narodowy i obszary Natura 2000. Na pozostałym obszarze gminy, użytkowanym rolniczo, występują gatunki charakterystyczne dla siedlisk polnych i łąkowych, głównie gryzonie, w tym: mysz polna, nornica a nad wodami

piżmak zwany szczurem piżmowym i karczownik, pospolicie zwany „szczurem wodnym”.

Zwierzęta na terenie Wielkopolskiego Parku Narodowego

Fauna Wielkopolskiego Parku Narodowego charakteryzuje się bogactwem gatunków należących do rozmaitych grup systematycznych. Dominują tu gatunki środkowoeuropejskie i eurosberyjskie.

Najbogatsza jest fauna bezkręgowców, wśród których najliczniej reprezentowane są owady - ponad 3 tys. gatunków. Lasy obfitują w chrząszcze. Są wśród nich gatunki chronione takie jak jelonek rogacz, kozioróg dębosz, ale także pospolite, uszkadzające drzewa, m. in. sosnę - cetyniec większy, cetyniec mniejszy, przyplaszczek granatek oraz drwalnik paskowany. Miejsca suche i ciepłe zasiedlają owady prostoskrzydłe, takie jak pasikonik zielony czy świerszcz polny oraz błonkoskrzydłe, do których należy m. in. mrówka rudnica.

Bogaty jest także świat pajęczaków. Z bardziej interesujących gatunków stwierdzono tutaj występowanie tygryzka paskowanego, największego w Polsce przedstawiciela rodziny krzyżakowatych oraz pajaka topika - jedyne w kraju gatunku spędzającego całe życie pod wodą. Ważną grupą bezkręgowców są również mięczaki. W Parku występuje około 104 gatunków tych zwierząt, m. in. małż racicznica zmienna, ślimak przydrożny i ślimak jednopaskowy.

Równie bogaty i różnorodny jest świat kręgowców, do których należą ryby, płazy, gady, ptaki oraz ssaki. Ryby reprezentowane są przez ok. 26 gatunków. W Warcie swoje stałe tarliska mają m. in. szczupak, certa, boleń. W jeziorach występują licznie okonie, leszcze, liny, szczupaki oraz węgorze. Na obszarze Parku stwierdzono istnienie wszystkich gatunków płazów spotykanych na terenach nizinnych Polski. Wymienić należy rzadką rzekotkę drzewną oraz ropuchę paskówkę.

Występuje tutaj 5 gatunków gadów: miedzianka gniewosz, zaskroniec, beznoga jaszczurka padalec, jaszczurka zwinka i jaszczurka żyworodna. Wszystkie wymienione gatunki płazów i gadów podlegają ochronie gatunkowej. Ptaki w Parku reprezentowane są przez ok. 220 gatunków lęgowych i przelotnych. Z rzadko spotykanych wymienić należy kraskę, zimorodka i dzięcioła czarnego. Z ptaków drapieżnych można zauważyć wśród lasów i łąk kanię czarną, w pobliżu pól myszolowa zwyczajnego, a przy bagnach błotniaka stawowego. Na jeziorach często widujemy kaczkę krzyżówkę, cyrankę, cyraneczkę oraz perkoza dwuczubego.

Na obszarze Parku występuje ponad 40 gatunków ssaków. Z owadożernych spotykamy tu m. in. ryjówki, nasze najmniejsze ssaki. Żyją tu również rozmaite gatunki nietoperzy i gryzoni. Z drapieżników zamieszkują m. in. kuna leśna, borsuk i lis. Rozległe lasy stanowią ostoję dla licznych jeleni, saren i dzików.

4.1.8. Stan powietrza atmosferycznego

Jak wynika z *Rocznej oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2012*, przeprowadzonej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska podstawowym źródłem zanieczyszczeń na terenie Wielkopolski jest emisja antropogeniczna pochodząca głównie z **działalności przemysłowej** (emisja punktowa), z **sektora bytowego** (emisja powierzchniowa) oraz **komunikacji** (emisja liniowa). W związku z położeniem gminy w strefie podmiejskiej Poznania oraz przebiegiem przez obszar gminy dwóch dróg krajowych, największy udział

w zanieczyszczeniu powietrza ma emisja z sektora bytowego oraz emisja komunikacyjna. Jeżeli chodzi o emisję przemysłową, na terenie gminy nie znajdują się żaden z zakładów zaliczanych do największych emitentów zanieczyszczeń.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu opracował ocenę roczną jakości powietrza w województwie wielkopolskim dotyczącą roku 2012. Ocenę przeprowadzono w odniesieniu do stref (aglomeracja powyżej 250 tys., aglomeracja powyżej 100 tys. i pozostały obszar województwa) z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych,
- do klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lub poziomy docelowy powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines, tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny lub poziomy docelowy;

Dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego kadmu, arsenu, niklu wszystkie strefy zaliczono do klasy A. W przypadku poziomu docelowego dla ozonu *strefę wielkopolską* (do której zaliczono gminę Stęszew) zaklasyfikowano do klasy C, pozostałe strefy do klasy A. Odnosząc otrzymane wyniki do celu długoterminowego dla ozonu wszystkie strefy zaliczono do klasy D2. Ze względu na przekraczanie poziomów dopuszczalnych stężenia pyłu PM10 wszystkie strefy zaliczono do klasy C. W okresie, do którego odnosi się przeprowadzana ocena, na stanowiskach pomiarowych pyłu PM10 w sezonie letnim nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnego poziomu substancji. Z przebiegu rocznej serii pomiarów odczytać można wyraźną sezonową zmienność stężeń pyłu (wyższe w okresie zimnym, niższe w sezonie letnim). Można więc przypuszczać, że powodem przekroczeń w sezonie grzewczym jest niska emisja z sektora komunalno-bytowego wpływająca na wyraźne pogorszenie warunków aereosanitarnych w miastach. W przypadku pyłu PM2,5 *strefę wielkopolską* zaliczono do klasy A, stwierdzono również przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu; i wszystkie strefy zaliczono do klasy C.

4.1.10. Surowce naturalne

Na obszarze gminy Stęszew znajduje się 17 złóż kruszyw naturalnych, głównie czwartorzędowych piasków i żwirów fluwioglacjalnych. Ponadto na terenie gminy znajdują się dwa udokumentowane złoża gazu ziemnego, których eksploatacja się zakończyła, a zasoby zostały rozliczone. Obszary i tereny górnicze dla tych złóż zostaną zniesione po zakończeniu rekultywacji. Częściowo na terenie gminy znajdują się także dwa duże złoża – węgla brunatnych *Mosina* i wód termalnych *Tarnowo Podgórne*. W 2012 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego udzielił koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża wód termalnych „Tarnowo Podgórne GT-1” na rzecz Tarnowskiej Gospodarki Komunalnej TP-KOM Sp. z o.o.

(znak decyzji: DSR-I.7422.9.2012) Powierzchnia obszaru i terenu górniczego to 41,8 km². Złoże wody geotermalnej o temperaturze powyżej 45°C. znajduje się na głębokości 1200m. Na podstawie analiz, wodę czerpaną z otworu GT-1 należy scharakteryzować jako chlorkowo-sodową, jodkową (solanę) termalną. Szczegółowe zestawienie złóż na obszarze gminy przedstawia Tab. 5.

Tab.6. Wykaz surowców mineralnych na terenie gminy Stęszew wg PIG

Źródło: <http://baza.pgi.gov.pl>, PIG 2013

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Teren i obszar górniczy	Nr syst.	Pow. złoża [ha]
gaz ziemny					
1.	Stęszew	eksploatacja złoża zaniechana	+	4683 GZ	220,22
2.	Strykowo	eksploatacja złoża zaniechana	+	4684 GZ	191,6
kruszywo naturalne					
1.	Piekary KP	złoże rozpoznane szczegółowo		14164 KN	1,6
2.	Rybojedzko	eksploatacja zaniechana		5428 KN	5,67
3.	Rybojedzko BN	złoże zagospodarowane		10294 KN	1,72
4.	Rybojedzko KR VIII	złoże rozpoznane szczegółowo		15414 KN	4,55
5.	Rybojedzko MB-IV	eksploatacja złoża zaniechana		10684 KN	1,08
6.	Rybojedzko PŁ	złoże eksploatowane okresowo	+	9960 KN	4,26
7.	Rybojedzko MN	złoże rozpoznane szczegółowo		12064 KN	1,42
8.	Rybojedzko BD	złoże rozpoznane szczegółowo		KN 16719	0,58
9.	Skrzynki Bel-Wah	złoże zagospodarowane	+	9964 KN	3,2
10.	Skrzynki D-S	złoże zagospodarowane		10631 KN	1,85
11.	Skrzynki GS	złoże zagospodarowane	+	14687 KN	4,26
12.	Srocko DA	złoże eksploatowane okresowo	+	9598 KN	1,91
13.	Srocko DA II	złoże rozpoznane szczegółowo		14942 KN	1,96
14.	Srocko DA III	złoże rozpoznane szczegółowo		16205 KN	16,75
15.	Srocko Małe	eksploatacja złoża zaniechana		3756 KN	2,5
16.	Tomiczki MG	złoże zagospodarowane		10306 KN	1,81
17.	Wronczyn	złoże rozpoznane szczegółowo	+	10311 KN	8,8
węgle brunatne					
1.	Mosina	złoże rozpoznane wstępnie		768 WB	5115,11
wody termalne					
1.	Tarnowo Podgórne	b.d.		15707 WT	

Następujące złoża z terenu gminy zostały skreślone z bilansu zasobów (wg bazy PIG):

- złoża gazu ziemnego:
  - Buk, 4724 GZ – pow. 128,95 ha
  - Piekary 4711 GZ – pow. 102,25 ha;
- złoża kruszyw naturalnych:
  - Piekary, 5635 KN – pow. 1,71 ha,
  - Rybojedzko I, 5762 KN – pow. 0,89 ha,
  - Rybojedzko II, 6486 KN – pow. 1,19 ha,
  - Rybojedzko III, 7406 KN – pow. 1,27 ha,
  - Rybojedzko IV, 9464 KN – pow. 1,13 ha,
  - Rybojedzko KR, 8109 KN – pow. 12,95 ha,
  - Rybojedzko KR III, 9463 KN – pow. 0,84 ha,
  - Rybojedzko KR IV, 9483 KN – pow. 5,74 ha,
  - Rybojedzko KR V, 9513 KN – pow. 3,83 ha,
  - Rybojedzko KR VII, 11800 KN – pow. 1,89 ha
  - Rybojedzko KR VI, 11799 KN – pow. 0,96 ha
  - Rybojedzko MB, 7402 KN – pow. 1,32 ha,
  - Rybojedzko MB-II, 8493 KN – pow. 2,23 ha,
  - Rybojedzko MB-III, 9962 KN – pow. 1,31 ha,
  - Skrzynki, 5711 KN – pow. 3,15 ha,
  - Skrzynki I, 8107 KN – pow. 4,74 ha,
  - Tomiczki, 1586 KN – pow. 13,6 ha,
  - Trzebaw, 5707 KN – pow. 0,72 ha.

Ponadto południowa i zachodnia część gminy znajduje się w obszarze koncesyjnym dwóch koncesji: Kościan – Śrem 27/2001/p (ważna do 28.09.2014 r.) i Pniewy – Stęszew nr 14/2001/p (ważna do 19.07.2014 r.) na poszukiwanie i rozpoznawania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

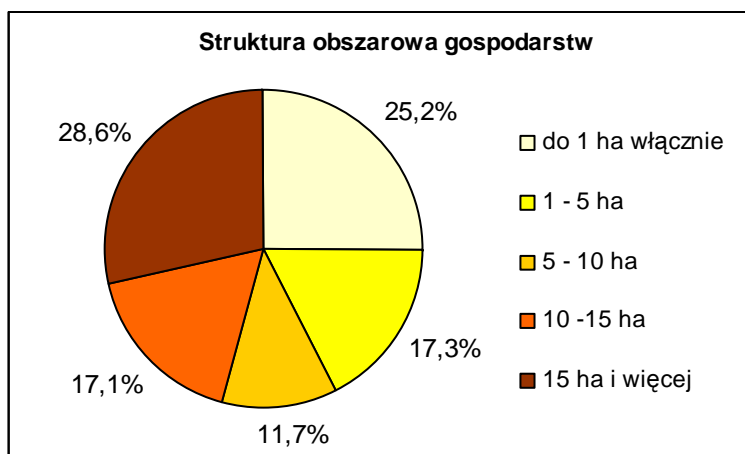
4.2. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

4.2.1. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Gmina Stęszew, mimo położenia w strefie podmiejskiej i dużych walorów turystycznych jest gminą rolniczą, prawie 80% gospodarstw prowadzi działalność rolniczą. Gmina dysponuje słabymi glebami, nie występują na jej terenie gleby klas I-II, a niemal 85 % stanowią gleby klas IV-VI. Stosunkowo słabe gleby, dają słabe kompleksy rolniczej przydatności. Kompleksy 1-3 stanowią na terenie gminy mniej niż 3 %, najczęściej spotykany jest kompleks 4 (żytni bardzo dobry), który stanowi 57%, a kompleksy 5-6 (żytni dobry i słaby) prawie 35%. Rolnictwu częściowo sprzyjają warunki klimatyczne – długi okres wegetacyjny i stosunkowo łagodne zimy, ale niska roczna suma opadów stwarza zagrożenie suszą. Dlatego znaczna część województwa została w Planie Zagospodarowania Województwa wskazana do poprawy zdolności retencyjnych zlewni.

W strukturze własnościowej dominują gospodarstwa prywatne, które stanowią 98,3% wszystkich gospodarstw. W gminie Stęszew bardzo korzystna względem innych regionów Polski jest struktura obszarowa gospodarstw. Średnia wielkość gospodarstwa w gminie wynosi aż 19 ha, czyli dziesięć razy więcej niż w Małopolsce i regionach górskich, a gospodarstwa o powierzchni do 1 ha (nie będące gospodarstwem rolnym w rozumieniu przepisów odrębnych) stanowią zaledwie 25% wszystkich gospodarstw. Gospodarstwa od 1 do 5 ha, to 17%, natomiast

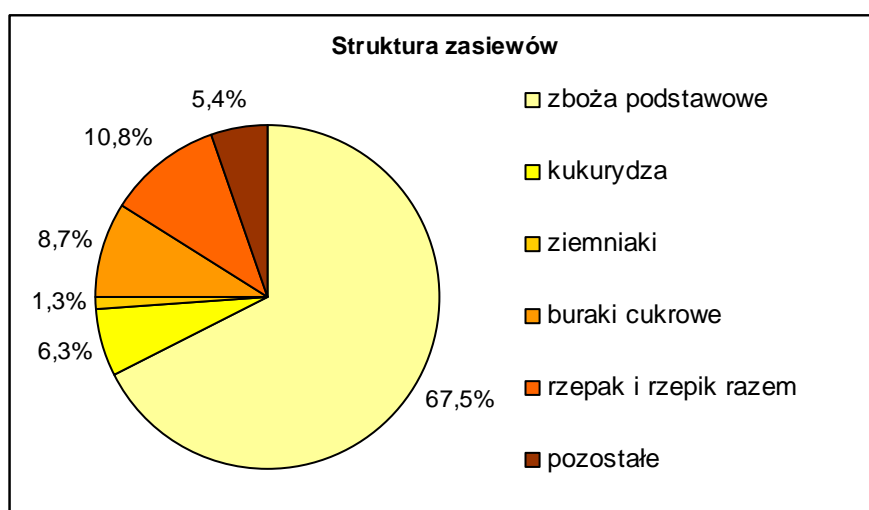
gospodarstwa od 5 do 15 ha to natomiast aż 30%. Niemal 30% stanowią także gospodarstwa bardzo duże, o powierzchni ponad 15 ha.

Ryc.8. Struktura obszarowa

Źródło: GUS, 2010

W produkcji roślinnej przeważają uprawy zbożowe (Ryc. 9.). Dość dobrze jest też rozwinięta produkcja roślin oleistych i buraka cukrowego (odpowiednio 10,8 i 8,7%). Niewielki jest w gminie areal ziemniaków oraz roślin strączkowych. Ponad połowa gospodarstw, utrzymuje zwierzęta, których pogłowie na terenie gminy przekracza 17 tys. dużych sztuk.

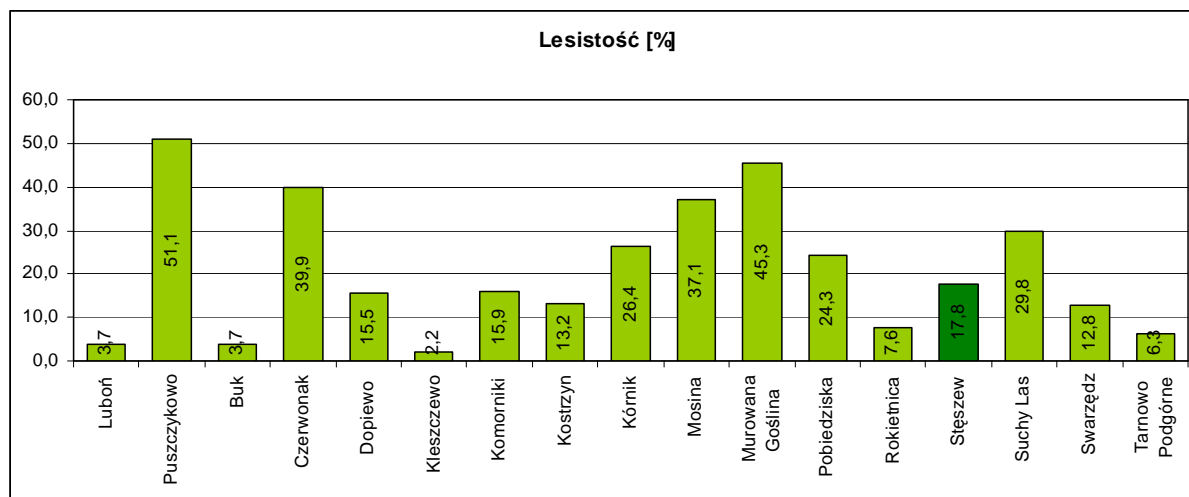
Ryc.9. Struktura zasiewów

Źródło: GUS, 2010

Stosunkowo niski jest udział użytków zielonych, łąk i pastwisk, które razem stanowią ok. 10% użytków rolnych. W produkcji zwierzęcej przeważa drób i trzoda chlewna, znacznie mniejsze znaczenie ma bydło, a pogłowie koni nie przekracza 40 szt. Ogólnie obsada zwierząt w gospodarstwach jest w Stęszewie bardzo wysoka i o ponad połowę przekracza średnią obsadę w województwie i raz większa niż średnia dla powiatu poznańskiego (GUS, 2010).

4.2.2. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej

Ze względu na intensywne użytkowanie rolnicze gminę Stęszew cechuje mniejsza lesistość niż średnia krajowa, która kształtuje się na poziomie ok. 30%. W 2011 r. roku lesistość obliczona przez GUS wyniosła w gminie Stęszew 17,8% i na tle pozostałych gmin powiatu poznańskiego był to współczynnik dosyć niski (Ryc. 10.). Powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy w 2011 r. wynosiła 3 107,4 ha.

Ryc.10. Lasy w powierzchni ogólnej

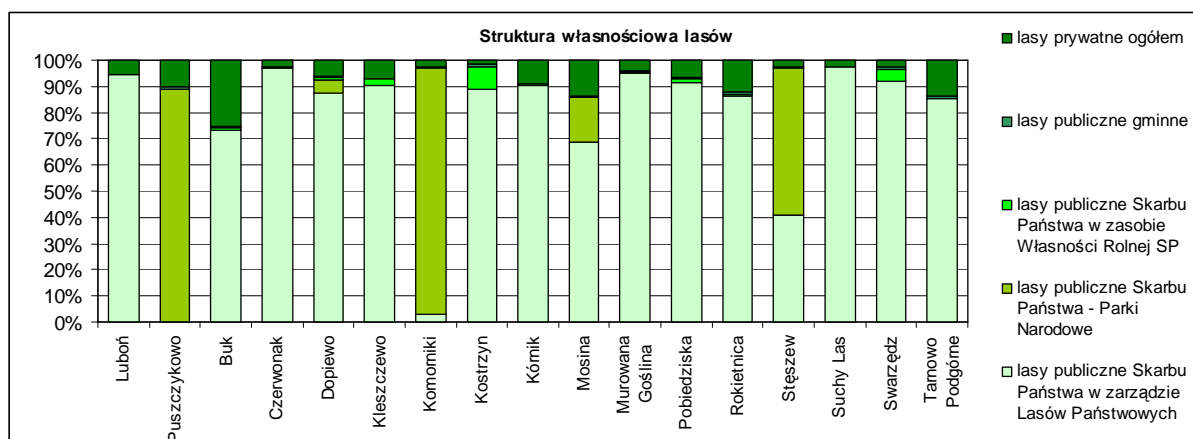
Źródło: GUS, 2009

W strukturze własności przeważają lasy, które stanowią własność Skarbu Państwa (97,4%). Lasy prywatne to zaledwie 2,5% powierzchni leśnej w gminie, natomiast lasy stanowiące własność gminy jedynie 3,5 ha czyli 0,1 %.

Wśród lasów stanowiących własność Skarbu Państwa większy obszar zajmują lasy w zarządzie Wielkopolskiego Parku Narodowego (57,5%), niż w zarządzie Lasów Państwowych (42,2%). Ponadto 0,3% stanowią lasy Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Na terenie Nadleśnictwa stwierdzono występowanie 10 siedliskowych typów lasu, ale 60% terenu zajmują dwa typy: bór mieszany świeży – 38,3% i las mieszany świeży – 20,7% (wg Nadleśnictwo Konstantynowo). Jak już wspomniano w składzie gatunkowym drzewostanów dominuje sosna. Nieznaczną powierzchnię zajmują: dąb, lipa, brzoza, jesion i akacja.

Przyjmując za kryterium warunki wilgotnościowe, dominują siedliska świeże: Bśw, BMśw, LMśw, Lśw - 82,6% powierzchni. Dość często można także spotkać siedliska wilgotne (BMw, LMw, Lw), bagienne i lęgowe (BMb, LMb, Ol, OlJ, Lł) – 17,4% powierzchni. Na obszarze gminy praktycznie nie występują siedliska suche.

Ryc.11. Struktura własnościowa lasów

Źródło: GUS, 2011

4.3. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

4.3.1. Ochrona środowiska

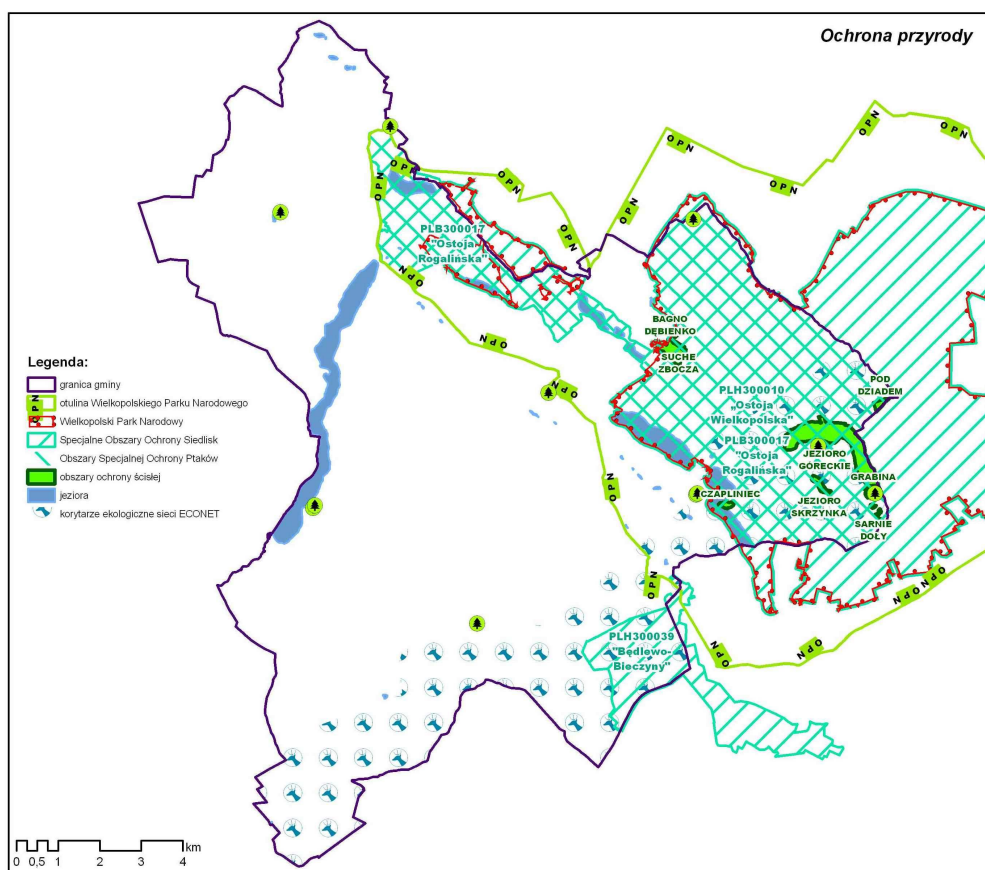
Podstawowym dokumentem regulującym działania z zakresu ochrony środowiska na terenie gminy jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.) oraz opracowany na mocy tej ustawy Gminny Program Ochrony Środowiska.

Podstawowymi obiektami służącymi ochronie środowiska na terenie gminy jest sieć kanalizacyjna o długości prawie 80 km, którą objęte jest prawie 60% mieszkańców gminy oraz oczyszczalnie ścieków zlokalizowane w Witoblu oraz w Strykowie.

Ostatnie działania inwestycyjne samorządu gminy Stęszew z zakresu ochrony środowiska dotyczyły budowy sieci kanalizacyjnej m.in. w miejscowościach Wroneczyn-Zaparcin, Stęszew, Sapowice, Słupia oraz modernizacji stacji wodociągowej w Sapowicach. Przedsięwzięcia były realizowane dzięki wsparciu Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. Środki na dofinansowanie pochodziły głównie z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

4.3.2. Ochrona przyrody

Teren gminy Stęszew w 35% objęty jest różnymi obszarowymi formami ochrony przyrody, regulowanymi na mocy ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.), ponadto jej południowa część wchodzi w skład paneuropejskiej sieci ekologicznej ECUNET.

Ryc.12. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Stęszew
(Źródło: opracowanie własne)

Wielkopolski Park Narodowy

Wielkopolski Park Narodowy utworzony został na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 1957 roku, a jego granice objęły powierzchnię 9600 ha, z czego pod zarządem Parku znalazło się ok. 5100 ha. W 1996 roku nowe rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie WPN zmienia jego powierzchnię na 7584 ha oraz tworzy wokół Parku strefę ochronną tzw. otulinę, której powierzchnia razem z terenem Parku wynosi 14 840 ha. Z Parku zostały wyłączone tereny miejskie Puszczykowa, Mosiny oraz Stęszewa.

Ukształtowanie terenów Parku jest ściśle związane z działalnością lodolodu, głównie w okresie 70 - 10 tysięcy lat temu (tzw. zlodowacenie bałtyckie). Wówczas to w wyniku zróżnicowanych procesów geomorfologicznych wytworzyły się dzisiejsze formy krajobrazu. Największą powierzchnię zajmuje wysoczyzna morenowa zbudowana z glin, piasków i żwirów zwałowych, a jej najwyższe wzniesienie - Osowa Góra wynosi 132 m n.p.m. Obszar wysoczyzny rozcinają wyłobione przez lodolód bruzdy, tzw. rynny. W rynnach tych znajdują się liczne jeziora: Łódzko-Dymaczewskie, Witobelskie, Góreckie, Rosnowskie, Chomęcickie, Budzyńskie, Jarosławieckie, Kociołek, Skrzyńka, Lipno, Wielkowiejskie i Trzcilińskie. Za najpiękniejsze uchodzi ozdobione dwoma wyspami Jezioro Góreckie. W południowej części Parku obszar wysoczyzny graniczy z Pradoliną Warszawsko-Berlińską, którą wyrzeźbiły niegdyś wody topniejącego lodowca (przebiega tędy Kanał Mosiński). W części wschodniej od wysoczyzny odcina się Przełomowa Dolina Warty.

Do innych form terenowych należą owalne w zarysie pagórki - kemy oraz przypominające nasypy kolejowe wzniesienia - ozy. Na terenie Parku znajduje się część najdłuższego w Polsce Ozu Bukowsko - Mosińskiego (37 km długości). Pamiątkę minionej epoki stanowią także głazy narzutowe. Największy z nich tzw. Głaz Leśników, został objęty ochroną jako pomnik przyrody. Przykłady innych głazów narzutowych z najbliższej okolicy Wielkopolskiego Parku Narodowego zgromadzono w ogródku petrograficznym utworzonym przy Muzeum WPN w Jeziorach. Stanowią one reprezentację eratyków przytransportowanych przez ładolód około 18 tysięcy lat temu na teren środkowej Wielkopolski z terenów dzisiejszej Szwecji oraz dna Bałtyku

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia, w szczególności sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych i obcych, źródła, wodospady, skałki, jary, głazy narzutowe, jaskinie. W Wielkopolskim Parku Narodowym zarejestrowane są 32 drzewa - pomniki przyrody. Najwięcej z nich stanowią dęby szypułkowe. Ciekawy okaz znajduje się nad południowo - zachodnim brzegiem Jeziora Góreckiego. Stanowią go dwa potężne dęby szypułkowe, zrosnięte ze sobą pniami. Jedyne pomnikowe dąb bezszypułkowy rośnie przy ścieżce spacerowej nad północno-wschodnim brzegiem Jeziora Góreckiego. Obok dębów w Parku objęto również ochroną pomnikową 2 klony polne w pobliżu Jez. Kociołek oraz 1 lipę szerokolistną niedaleko parkingu w Osowej Górze. Nieczęsto spotyka się pomnikowe okazy sosny zwyczajnej. Jedyna taka sosna zachowała się niedaleko ujścia Wirynki do Warty. Posiada potężny pień o pierśnicy 115 cm z czterema rozgałęzieniami. Wiek tej sosny określa się na 200 lat.

Pomnikiem przyrody nieożywionej w Wielkopolskim Parku Narodowym jest ogromny głaz narzutowy znaleziony w gliniance, w pobliżu Osowej Góry, w 1966 roku. Waży ponad 20 ton, a jego obwód wynosi 10,5 m. Został ustawiony przy szosie Komorniki - Jezioro i stanowi pomnik poświęcony leśnikom polskim, zwany "Głazem Leśników".

Florę i faunę Wielkopolskiego Parku Narodowego omówiono w rozdziale 4.1 Stan środowiska.

Wielkopolski Park Narodowy jest odwiedzany przez ponad milion turystów rocznie. Przez Park biegnie pięć znakowanych szlaków turystyki pieszej o łącznej długości 85 km. Szlakami tymi wyznaczono 7 tras wycieczkowych pozwalających na poznawanie nie tylko wartości przyrodniczych ale także kulturowych tego terenu. W Parku udostępniono także ponad 100 km dróg dla rowerzystów oraz 30 km dla miłośników hippiki.

Na terenie Parku znajdują się liczne zabytki. Do najcenniejszych należy drewniany kościół w Łodzi z XVII w. Inne zabytkowe kościoły o nieco mniejszej wartości możemy spotkać w Puszczykowie, Stęszewie i Wirach. W Szreniawie i Trzebawiu zachowały się do dziś dziewiętnastowieczne dwory. Ciekawym obiektem są także ruiny zamczku zbudowanego w 1827 roku przez Tytusa Działyńskiego dla swojej siostry Klaudyny Potockiej na wyspie Zamkowej na J. Góreckim.

Ponadto w Parku utworzono 18 obszarów ochrony ścisłej, w których obowiązuje całkowite i trwałe zaniechanie bezpośredniej ingerencji człowieka w stan ekosystemów, tworów i składników przyrody oraz w przebieg procesów przyrodniczych o łącznej powierzchni 260 ha. Osiem z nich znajduje się na terenie

gminy Stęszew. Chronią one rozmaite formy krajobrazu polodowcowego oraz najbardziej naturalne zbiorowiska roślinne, a także związane z nimi zwierzęta.

Tab.7. Obszary ochrony ścisłej

Źródło: www.wielkopolskipn.pl

Nazwa	Powierzchnia [ha]	Lokalizacja	Cel ochrony
Bagno Dębienko	21,23	na wschód od Stęszewa	łęgowisko ptactwa wodno-błotnego oraz zbiorowiska szuwaru trzcinowego wraz z pasem turzyc kępkowych
Suche Zbocza	3,54	na południe od drogi krajowej nr 5 – odcinek w pobliżu m. Dębienko	rzadki w Wielkopolsce zespół subkontynentalnego boru świeżego
Grabina im. Prof. A. Wodziczki	5,79	na południe od J. Góreckiego	najbardziej naturalny zespół leśny WPN
Jeziro Góreckie	64,86	J. Góreckie	krajobraz jeziora rynnowego wraz z florą i fauną związaną ze środowiskiem wodnym
Jeziro Skrzyńka	6,9	J. Skrzyńka	flora i fauna jedyne w Parku jeziora skąpożywnego (dystroficznego), znajdującego się w fazie zarastania
Pod Dziadem	13,7	na północny-wschód od J. Góreckiego	zespół kontynentalnego boru mieszanego
Sarnie Doły	2,84	na południe od J. Góreckiego, ok. 1,5 km na zachód od Osowej Góry	trzy śródleśne oczka wodne (Czarny Dół, Gapiak, Żabiak) oraz dwa mszary torfowiskowe tzw. Sarni Dół I
Czapliniec	4,01	obszar J. Dymaczewskiego, ok. 2 km na pn-zachód od Starego Dymaczewa	gnieźdząca się tu niegdyś czapla siwa, obecnie jedynie żerująca

Wielkopolski Park Narodowy znajduje się aktualnie w trakcie tworzenia planu ochrony. Przewiduje się, że będzie on gotów w 2013 roku i wszelkie możliwe informacje przestrzenne, które będzie zawierał trafią do SIP WPN.

Obszar Natura 2000

PLB 300017 „Ostoja Rogalińska”

Obszar leży na Nizinie Wielkopolskiej, na południe od Poznania. W części północnej zajmuje powierzchnię Wielkopolskiego Parku Narodowego, położonego na Pojezierzu Wielkopolskim, w krajobrazie polodowcowym, o bardzo zróżnicowanej rzeźbie terenu, na lewym brzegu Warty. Znajduje się tutaj 12 jezior - głównie eutroficznych (m.in. Jezioro Łódzkie, Dymaczewskie, Witobelskie, Góreckie, Rosnowskie), a najwyższym wzniesieniem moreny czołowej (132 m n.p.m.) jest Osowa Góra. Występuje tu część najdłuższego w Polsce ozu Bukowo-Mosińskiego oraz wydmy, rynny i głązy narzutowe. Są tu też łąki trzęślicowe i pełnikowe. Większą część powierzchni ostoi pokrywają drzewostany sosnowe (70%) z domieszką dębu, świerka, brzozy, grabu i lipy. W pobliżu jezior i rzek, na terenach wilgotnych, występują łąki wiazowo-jesionowe; tereny bagienne zajmują lasy z olszą czarną, a zarośla łozowe tworzy wierzba i kruszyna. W okolicy Jez. Wielkomiejskiego znajduje się cenny kompleks łąkowo-torfowiskowy na kredzie jeziornej z roślinnością kalcyfilną.

Część południowa obszaru leży w granicach Rogalińskiego Parku Krajobrazowego, na obu brzegach Warty, na terenie Kotliny Śremskiej. Obszar zajmuje tu fragment doliny Warty, gdzie rzeka meandrując utworzyła na terasie zalewowej liczne starorzecza. Otaczają je łąki i bagna. W dolinie zachowały się płaty lasów łęgowych (w tym zagrożonych w skali kraju łągów wierzbowych i topolowych), a na wyższych terasach kompleksy łąk. Osobliwością jest grupa ponad 1000 dębów o obwodach od 2 do 9,5 m, najstarsze kilkusetletnie (w tym 3 okazy liczące ponad 500 lat każdy - w parku w Rogalinie), 44 drzewa są martwe. Niszczy je występująca tu populacja kozioroga dębosza żerując na dębach. Większą część obszaru pokrywają lasy, duży jest też udział gruntów orných.

W granicach obszaru występuje co najmniej 26 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie łągowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C6) kani czarnej (PCK) i kani rudej (PCK); nieregularnie gnieździ się batalion (PCK). Gęś zbożowa zimuje w liczbie przekraczającej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C3), osiągając liczebność do 8000 osobników. Ostoja Rogalińska jest jedną z najważniejszych w Polsce ostoi rybitwy czarnej i dzięcioła średniego. Przyroda obszaru jest zagrożona ze względu na bliskość Poznania i jego przemysłu, silną presję turystyczną i rekreacyjną, lokalizowanie elektrowni wiatrowych, penetrację siedlisk, zmianę stosunków wodnych, zanieczyszczenie wód, zasypywanie starorzeczy, wycinanie lasów łęgowych. Problemem jest również zalesianie łąk, pastwisk oraz torfowisk i bagien, wyrab drzew, a także usuwanie martwego drewna z lasu. Głównym problemem jest silnie rozwinięte w granicach Parku budownictwo, lokalizacja i eksploatacja składowisk odpadów komunalnych i niekomunalnych, miejsca zrzutów ścieków a także hałas.

PLH300010 „Ostoja Wielkopolska”

Ostoja położona jest na Nizinie Wielkopolskiej i zajmuje faliste i pagórkowate tereny na lewym brzegu Warty. Teren ten charakteryzuje się typowym krajobrazem polodowcowym. Znajduje się tu część najdłuższego w Polsce ozu Bukowo-Mosińskiego o długości 374 km oraz wydmy, rynny, liczne głązy narzutowe i 12 jezior polodowcowych (m.in. Budzyńskie, Góreckie, Skrzyńska, Kociołek). Prawie wszystkie jeziora w ostoi są bogatymi w substancje mineralne jeziorami eutroficznymi. Jedynym jeziorem dystroficznym jest Jez. Skrzyńska. Na terenie ostoi znajdują się także łąki, z których do najpiękniejszych należą łąki trzęślicowe i pełnikowe. W północno-zachodniej części obszaru, w okolicy Jez. Wielkomijskiego znajduje się cenny kompleks łąkowo-torfowiskowy na kredzie jeziornej z roślinnością kalcyfilną. Większą część terenu obszaru porastają lasy. Przeważają drzewostany sosnowe (70%) z domieszką dębu, świerka, brzozy, grabu i lipy.

Jest to obszar o dużej różnorodności biologicznej; występuje tu 17 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i 20 gatunków z Załącznika II Dyrektywy, w tym szczególnie licznych bezkręgowców (8), m. in. jelonek rogacz *Lucanus cervus*, kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo*, pływak szerokobrzegi *Dytiscus latissimus*. Bogata jest flora roślin naczyniowych, obejmująca 1100 gatunków, a także roślin niższych i grzybów (200 gatunków mchów, 150 gatunków porostów, 364 gatunki grzybów wyższych). Na terenie ostoi znajdują się stanowiska rzadkich i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych. Stwierdzono tu ponad 50 gatunków roślin prawnie chronionych oraz około 180 gatunków figurujących na regionalnej

czerwonej liście roślin zagrożonych. Na podkreślenie zasługują bogate populacje *Cladium mariscus* i *Trollius europaeus*, roślin zagrożonych w Wielkopolsce. Przyroda ostoi jest zagrożona ze względu na bliskość Poznania i jego przemysłu oraz eutrofizacja wód. Głównym problemem jest nadmiernie rozwinięte w granicach Parku (niegdyś zapoczątkowane zapewne nielegalnie) budownictwo rekreacyjne, np. nad brzegami Jez. Witobelskiego.

PLH300039 Będziewo-Bieczyny

Ostoją obejmuje najcenniejszą część zwartego kompleksu leśnego położonego na południowy zachód od Poznania w Dolinie Środkowej Obry. Leży w rozległym obniżeniu przeciętym Kanałem Mosińskim. Większość obszaru zajmują dobrze wykształcone zbiorowiska leśne: łągi wiązowo-jesionowe) i jesionowo-olszowe (oraz grądy środkowoeuropejskie. W lasach zachowało się немало drzewostanów ze znacznym udziałem starodrzewu, głównie okazałych dębów szypułkowych i jesionów.

Na obszarze stwierdzono 7 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, które łącznie zajmują około 43,5% powierzchni ostoi. Większość płatów siedlisk jest dobrze lub bardzo dobrze wykształconych i zachowanych, w tym priorytetowe niżowe łągi jesionowo-olszowe. Do bardzo cennych zaliczyć należy także tutejsze łągi wiązowo-jesionowe oraz grądy środkowoeuropejskie, które są jednymi z najlepiej zachowanych w Wielkopolsce. W ich płatach notowano liczne pomnikowe okazy drzew oraz szereg rzadkich i zagrożonych elementów flory.

Zamieranie jesionu powodujące prześwietlenie lasów łągowych spowodowało rozwój w runie gatunków ziołoroślowych. W miejscach z martwymi drzewostanami należy unikać zrębów całkowitych z użyciem ciężkiego sprzętu powodującego zniszczenia runa, a także stosowania jednogatunkowych nasadzeń, a zwłaszcza plantacji gatunków obcych geograficznie np. olszy szarej i niektórych topoli.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy znajdują się 22 pomniki przyrody, w tym 3 przyrody nieożywionej i 19 pomników przyrody ożywionej, wśród których przeważają dęby szypułkowe.

Tab.8. Pomniki przyrody na terenie gminy Stęszew, Źródło: POŚGS, 2009

Lp.	Lokalizacja	Przedmiot ochrony	Opis obiektu	Uwagi
1	Górka Obręb Trzebaw Gmina Stęszew	Dąb szypułkowy	Rośnie na terenie Wielkopolskiego Parku Narodowego na gruncie leśnym oddz.125, na zboczu jez. Góreckiego, Obwód Ochronny Górka. Zarządca: Wielkopolski Park Narodowy	Prez. Woj. Rady Narodowej w Poznaniu Decyzja 180 RL VI-5/725/65 z 30 listopada 1965r.
2	Łódź skrzyżowanie dróg: Mosina-Stęszew i Trzebaw-Będziewo droga nr 306	Lipa drobnolistna	Rośnie przy skrzyżowaniu dróg w zasadzie w pasie drogowym i w pobliżu gruntów ornych, zarządca: Dyrekcja Dróg Wojewódzkich	Prez. Woj. Rady Narodowej w Poznaniu Decyzja 271 nr RLoP- 4101-882/68 z 26 sierpnia 1969r.
3	Strykowo	Dąb szypułkowy	Rośnie na terenie zabytkowego parku/ działka nr 47/25	Prez. Woj. Rady Narodowej w Poznaniu Decyzja 297 RloP-4101-918/72 z dnia 19.08.1972r.

Lp.	Lokalizacja	Przedmiot ochrony	Opis obiektu	Uwagi
4	Stęszew ul. Kórnicka 4	Cis pospolity	Rośnie w ogrodzie przydomowym. Obecnie to działka nr 1474 w sąsiedztwie terenów zabudowanych	Wojewoda Poznański Decyzja RLSlś 7146-23/79
5	Jeziorki	Lipa drobnolistna	Rośnie na terenie zabytkowego parku na części wyłączonej dla potrzeb miejscowego Szkoły Podstawowej/obecnie to działka nr 36/1 Właściciel: Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa	Wojewoda Poznański Decyzja RLSlś-7146-24/79 z dnia 31 grudnia 1979r.
6	Łódź	Jesion wyniosły	Rośnie przy drodze o bardzo małym natężeniu ruchu, w pobliżu kościoła w zasadzie na gruncie ornym, dz. nr 158/7 grunt Parafii Katolickiej pw. Św. Jadwigi w Łodzi	Wojewoda Poznański Rozporządzenie 3/91 z 22 marca 1991r.
7	Strykowo	Dąb szypułkowy	Rośnie na terenie zabytkowego parku, obecnie to działka nr 47/25-naprzeciwko pałacu	Wojewoda Poznański Rozporządzenie 3/91 z 22 marca 1991r.
8	Wronczyn	Dąb szypułkowy – 3 szt.	Rosną na terenie zabytkowego parku, nr działki 179/3. Właściciel: Spółdzielnia Produkcji Rolnej w Wronczynie	Wojewoda Poznański Dz. Urz. Województwa Poznańskiego z 1991 Nr 6, poz. 84
9	Dębienko	Dąb szypułkowy	Rośnie w oddz. 167a Wielkopolskiego Parku Narodowego na skraju lasu graniczącym z gruntami ornymi. Zarządca: WPN.	Wojewoda Poznański
10	Górka	Dąb szypułkowy	Rośnie w oddz. 136c Wielkopolskiego Parku Narodowego na skraju drogi z Górki do Mosiny. Zarządca: WPN	Prez. Woj. Rady Narodowej w Poznaniu Decyzja RL VI-5/718/65 z dnia 30 listopada 1965r.
11	Modrze	Platan klonisty	Rośnie na terenie parku zabytkowego w Modrzu przed pałacem, obecnie na nr działki 666/24, obwód pierśnicy około 460 cm, wysokość ok. 30m Własność Skarbu Państwa, użytkownik AGROS-FARMY Sp. z o.o.	Rada Miejska Gminy Stęszew XXXI/204/97 z dnia 10.09.1997r.
12	Modrze	Lipa drobnolistna	Rośnie na terenie parku zabytkowego w Modrzu przed pałacem, obecnie na nr działki 666/24, obwód pierśnicy około 385 cm, wysokość ok. 30m Własność Skarbu Państwa, użytkownik AGROS-FARMY Sp. z o.o.	Rada Miejska Gminy Stęszew XXXI/204/97 z dnia 10.09.1997r
13	Stęszew	Sumak octowiec	Rośnie w pobliżu budynku biurowego Spółdzielczego Przedsiębiorstwa Produkcji Prefabrykatów i Robót Instalacyjnych. Nr działki 1672 przy ulicy Trzebawskiej. Obwód pierśnicy 148 cm, wysokość około 8 m.	Rada Miejska Gminy Stęszew XXXI/204/97 z dnia 10.09.1997r
14	Stęszew	Żywotnik olbrzymi	Rośnie na terenie ogródka przydomowego budynku nr 16 przy ulicy Poznańskiej/ pałacyk/ działka nr 1260, obwód pierśnicy 98cm, wysokość około 14m, własność: Skarbu Państwa, użytkownik wieczysty Instytut Włókien Naturalnych w Poznaniu- Zakład Roszarnictwa w Stęszewie	Rada Miejska Gminy Stęszew XXXI/204/97 z dnia 10.09.1997r
15	Stęszew	Żywotnik olbrzymi	Rośnie w ogródku przydomowym budynku nr 16 przy ulicy Poznańskiej w Stęszewie, własność Skarbu Państw, zarządca Zakład Doświadczalny w Stęszewie, ul. Mosińska 8	Rada Miejska Gminy Stęszew XXV/127/92 z dnia 15.12.1992r.
16	Tomice	Dąb szypułkowy	Rośnie w pobliżu zabudowań i ruin młyna przy drodze polnej do Żarnowca, działka nr 147, obwód pierśnicy drzewa 365 cm, wysokość ok. 20-25	Rada Miejska Gminy Stęszew XXV/127/92 z dnia 15.12.1992r.

Lp.	Lokalizacja	Przedmiot ochrony	Opis obiektu	Uwagi
17	Zamysłowo	Dąb szypułkowy	Rośnie na granicy pól uprawnych pomiędzy wsiami Witobel i Zamysłowo	Rada Miejska Gminy Stęszew XXV/127/92 z dnia 15.12.1992r
18	Skrzynki	„oczko wodne”-użytek ekologiczny	Zbiornik ten położony jest pomiędzy drogą Tomiczki-Skrzynki i lasem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej. Właściciel: BEL-WAH Sp. z o.o.	Rada Miejska Gminy Stęszew XXV/127/92 z dnia 15.12.1992r
19	Dębienko	„oczko wodne”-użytek ekologiczny	Powierzchnia 0,101 ha , działka nr 124 położona w okolicy toru kolejowego	Rada Miejska Gminy Stęszew XXV/127/92 z dnia 15.12.1992r
20	Żarnowiec	Źródło wodne –użytek ekologiczny	Oddział 116b leśnictwo Otusz przy drodze na skraju lasu, zarządca: Nadleśnictwo Konstantynowo	Wojewoda Poznański Nr 7/942 z 12 grudnia 1994r.
21	Modrze	Dąb szypułkowy	Na terenie przydomowego ogródka w Modrze, ul. Kościuszki 13, nr ewid. działki 425, obręb Modrze	Rada Miejska Gminy Stęszew XXVIII/269/2002 z dnia 24.04.2002r.
	Tomice	Dąb szypułkowy	Rośnie na działce nr 5 i 140 w miejscowości Tomice, obręb Rybojecko, obwód pierśnicy drzewa 300 cm, wiek ok. 85 lat.	Rada Miejska Gminy Stęszew XIV/117/2011 z dnia 28.12.2011r.

Użytki ekologiczne

Na terenie gminy zlokalizowane są 2 użytki ekologiczne – oczka śródpolne, utworzone 11.03.2002 r. na podstawie uchwały nr XXVI/247/2001 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 28 grudnia 2001 r. w sprawie uznania niektórych śródpolnych „oczek wodnych” za użytki ekologiczne (Dz.Urz.Woj.Wlkp. z 2002 r. nr 29, poz. 909):

- w miejscowości Skrzynki (działka nr 138); zbiornik położony jest pomiędzy drogą Tomiczki – Skrzynki a lasem w Skrzynkach;
- w miejscowości Dębienko (działka nr 124) – o pow. 0,101 ha; zbiornik położony jest w okolicy toru kolejowego i budynków firmy INTER GUMI w Dębienku.

W chwili obecnej na terenie gminy nie funkcjonują obszary o statusie rezerwatu przyrody, obszaru chronionego krajobrazu, parku krajobrazowego, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego oraz stanowiska dokumentacyjnego.

4.3.3. Elementy krajobrazu kulturowego

Krajobraz kulturowy można rozumieć, jako antropogenicznie ukształtowany fragment przestrzeni geograficznej, powstały w wyniku zespolenia oddziaływań środowiskowych i kulturowych, tworzących specyficzną strukturę, objawiającą się regionalną odrębnością, postrzeganą jako swoistą fizjonomię (Myga-Piątek, 2001, Nita, Myga-Piątek, 2006). W grupie krajobrazów kulturowych (antropogenicznych) można wyróżnić podtypy związane z dominującym rodzajem działalności człowieka i stopniem przeobrażenia środowiska geograficznego. Najczęściej wyróżnia się podtypy krajobrazów: rolniczy, miejski, przemysłowy, górniczy, turystyczny i sztuczny.

Do najcenniejszych elementów krajobrazu kulturowego na terenie gminy należą zabytkowe układy morfologiczne wsi folwarcznych z zabytkowymi zespołami parkowo - pałacowo - folwarcznymi. Na terenie Gminy Stęszew znajdują się objęte ochroną prawną następujące parki pałacowe w: Będlewie (9,31 ha); Jeziorkach (12,65 ha); Modrzu (2,34 ha); Sapowicach (5,04 ha); Skrzyńkach (1,40 ha); Stęszewie (0,74 ha); Strykowie (10,36 ha); Trzebawiu (1,74 ha); Wronczynie (2,25 ha). Ponadto na terenie gminy znajdują się zabytkowe cmentarze, z których żaden nie jest wpisany do rejestru zabytków. Wszystkie dotychczas rozpoznane cmentarze posiadają w zbiorach WWKZ zasadniczą dokumentację w postaci kart cmentarzy, które zawierają podstawowe wiadomości dotyczące nagrobków, układu cmentarza, czasu powstania, stanu zachowania itp. Na terenie gminy Stęszew występuje 9 cmentarzy rzymsko - katolickich w tym 2 przykościelne. Do tej pory nie prowadzono prac rozpoznawczych związanych z pozostałościami cmentarzy ewangelickich w okolicznych wsiach oraz cmentarza żydowskiego w Stęszewie.

Cenny jest również krajobraz obszarów wiejskich, który tworzy mozaika pól, łąk i pastwisk oraz zabudowań zagrodowych porozcinanych zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi.

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

5.1. Rys Historyczny

Historia Stęszewa *za Muzeum Regionalnym w Stęszewie:*

„Pańska Góra” znajdująca się w południowej strefie dawnego zasięgu średniowiecznego miasta, zwana inaczej „Grodziskiem Stęszewskim”, świadczy o bardzo wczesnym, historycznym rozwoju osadnictwa. Pierwsza wzmianka o Stęszewie pochodzi z XIII wieku, a konkretnie z 1298 roku i jest autorstwa biskupa Andrzeja Szymanowicza z Poznania – dotyczy istnienia kościoła parafialnego. Prawa miejskie otrzymał Stęszew w 1370 roku z rąk króla Polski Kazimierza Wielkiego.

Stęszew od początku był miastem prywatnym. Miasto należało z początku do rodu Przedpełków, którzy uchodzili za ród bardzo zacny. Po nich dobra stęszewskie dziedziczyli kolejno: Szurski, Myomski, Pawłowski, Maniecki, Szczaniecki, Piotr Bronisz, Jan Radomicki (mąż córki Piotra – Doroty), następnie księżęta Jabłonowscy – drugi mąż Doroty – Stanisław i ich syn – Antoni Barnaba, który w 1798 roku sprzedał swoje posiadłości ziemskie znajdujące się na terenie zaboru pruskiego, w tym Stęszew i Racot, księciu Oranii Fryderykowi Wilhelmowi VI. Po wojnach napoleońskich i Kongresie Wiedeńskim w 1815 roku książe Fryderyk Wilhelm VI został królem Niderlandów i przyjął imię Wilhelma I.

Kolejnym właścicielem dóbr stęszewskich został syn króla Wilhelma I, czyli Wilhelm II, a po nim jego córka – wielka księżna Zofia Sachsen-Weimar. Do klucza dóbr stęszewskich należały: Cieśle, Dębno Małe, Dębno Wielkie, Kraplewo, Mirosławki, Stęszew z Chmielnikami, Tomice, Witobel i Zborowo. W sumie posiadłości ziemskie ze Stęszewem i Racotem należały do książąt orańskich de Nassau, a następnie do dworu holenderskiego w latach 1798-1879. Ostatecznie w 1910 roku miasto Stęszew i cały klucz dóbr stęszewskich przejął rząd pruski.

Miasto Stęszew rozrastało się demograficznie na przestrzeni wieków. W 1800 roku zabudowania miejskie stanowiło 119 domów mieszkalnych, 2 kościoły katolickie i 2 domy użyteczności publicznej (urzędowej). W tym czasie miasto zamieszkiwało 606 mieszkańców – w grupie tej było 29 osób narodowości żydowskiej. Kolejne lata to systematyczny wzrost liczby mieszkańców. Z uwagi na przecinanie się kilku szlaków w Stęszewie żywo rozwijało się rzemiosło. Licznie byli reprezentowani rzeźnicy – do dzisiaj w salach muzealnych Muzeum w Stęszewie zachowało się wiele pamiątek po tym cechu rzemieślniczym..

Po nastaniu trudnego okresu zaborów Stęszewiacy musieli egzystować w trudnej rzeczywistości obywateli państwa pruskiego, które siłą zamierzało wykorzystać z rdzennych mieszkańców tych terenów ich polskość. Mimo represji i szykan mieszkańcy Stęszewa nie byli bierni i niejednokrotnie przeciwstawiali się zbrojnie. W dniu 13 września 1853 roku zaprowadzono w Stęszewie ordynację miejską, uchwaloną w dniu 30 maja 1853 roku. Mniej więcej od przełomu wieków XIX i XX w Stęszewie datuje się osadnictwo społeczności ewangelickiej, która do 1867 roku funkcjonowała w ramach probostwa wiejskiego Krosno k. Mosiny. W późniejszych latach okoliczni protestanci stworzyli własną gminę. Gmina ewangelicka funkcjonowała do 1945 roku, kiedy to doszło do ewakuacji wraz z władzami okupacyjnymi także niemieckich mieszkańców. Według dekretu

państwowego z 1965 roku orzeczono przepadek poewangelickiego mienia na rzecz państwa. Sakralna budowa nie przetrwała do czasów dzisiejszych, podobnie jak szkoła ewangelicka. Jediną pozostałością protestanckiej parafii są dzisiaj mury ogrodzenia z czerwonej cegły oraz budynek mieszkalny pastora u zbiegu obecnych ulic Poznańskiej i Wojska Polskiego.

Spod niewoli pruskiej ziemi stęszewskie wyzwolił jedyny zwycięski polski zryw niepodległościowy – Powstanie Wielkopolskie lat 1918/1919. Szeregi powstańcze zasililo wówczas wielu mieszkańców Stęszewa. Przyczynili się między innymi do zdobycia Wolsztyna czy też lotniska Ławica w Poznaniu, brali udział także w wojnie polsko-bolszewickiej (1920). Najbardziej znanym jej uczestnikiem był żyjący do 2004 roku porucznik Andrzej Gmerek, pochodzący ze wsi Łódź, a mieszkający później w Stęszewie.

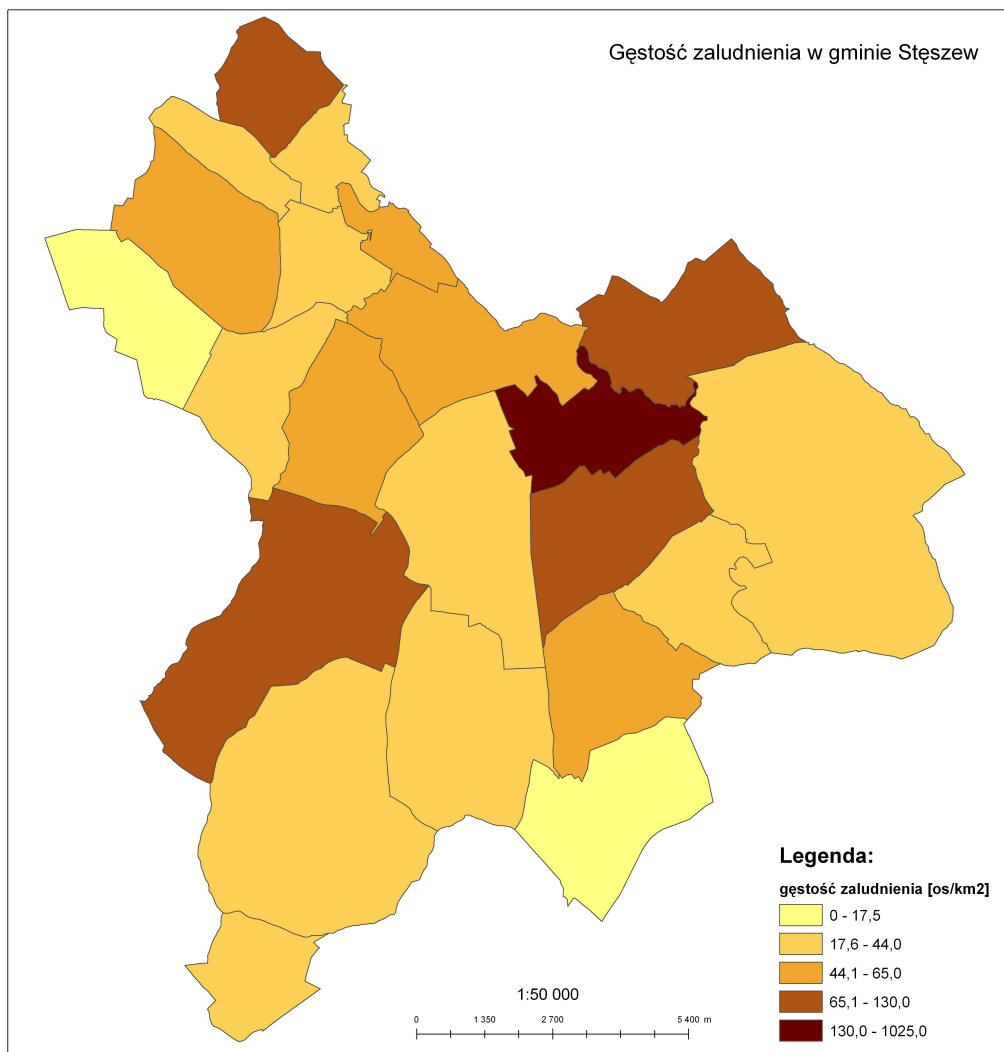
W 1939 roku nastal okres okupacji niemieckiej. Zaznaczył się on krwią przelaną na polach bitewnych w 1939 roku oraz późniejszymi surowymi represjami. Świadczą o nich tablica pamiątkowa na Rynku, poświęcona pamięci rozstrzelanego na głównym placu miasta Antoniego Sołtysiaka oraz masowe mogiły w lesie Dębienko, gdzie rozstrzelano bądź pogrzebano ponad 2 tysiące ofiar hitlerowskiej machiny terroru. Warty podkreślenia jest fakt istnienia na terenie miasta i okolic organizacji konspiracyjnej o nazwie Narodowa Organizacja Bojowa. Należał do niej między innymi Karol Walczak, zamordowany w więzieniu przy ulicy Młyńskiej w Poznaniu. Tragiczny dla Stęszewa okres dziejów zakończył się dnia 25 stycznia 1945 roku, kiedy to nastąpiło wyzwolenie z rąk wkraczającej Armii Czerwonej.

Po II wojnie światowej Stęszew sukcesywnie do czasów dzisiejszych rozwijał się pod względem demograficznym i stale zwiększającej się zabudowy. Herb Stęszewa odzwierciedla jego historię i jest pozostałością herbów rodowych trzech ostatnich właścicieli miasta i składa się z trzech części: głowy żubra na żółtym tle (herb rodu Broniszów-Wieniawa), krzyża trójramiennego z kosą i połową podkowy na czerwonym tle (ród Jabłonowskich herbu Prus III) oraz złotego lwa na niebieskim polu (herb księcia orańskiego Fryderyka Wilhelma V, późniejszego króla Holandii).

5.2. Struktura osadnicza

W gminie Stęszew nie występują duże kompleksy leśne, a zbiorniki wodne mają charakter liniowy, dzięki czemu sieć osadnicza jest rozmieszczona w miarę równomiernie. Więcej mieszkańców zamieszkuje wschodnią część gminy, gdzie zlokalizowane jest miasto Stęszew i gdzie obserwowane jest silniejsze oddziaływanie aglomeracji poznańskiej. Najgęściej zaludniony jest obręb Stęszew, w którym mieszka ponad 1000 osób na km². Następne w kolejności obręby Dębno, Witobel, Strykowo i Skrzyńki zamieszkuje ok. 100-130 osób na km². Najmniejsza gęstość zaludnienia występuje w obrębie Srocko Małe, które zamieszkuje mniej niż 8 osób na km².

Ryc. 13. Kartogram gęstości zaludnienia w gminie Stęszew

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM

Najważniejszą rolę w strukturze osadniczej odgrywa miasto Stęszew, które jest siedzibą władz gminnych. Stęszew posiada cechy morfologiczne małego miasta, m.in. rynek, zabytkowe kamienice, zabudowę podzieloną na kwartały. Przez Stęszew przechodzi oś komunikacyjną gminy, czyli droga krajowa nr 5. Wśród układów morfologicznych pozostałych wsi dominują różnej wielkości wsie folwarczne, których centrum stanowi folwark lub dwór z zabudowaniami gospodarczymi. W bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się najczęściej czworaki dla dawnej służby dworskiej oraz skupiska zagród gospodarzy indywidualnych, drobnorolnych.

Występująca na terenie gminy zabudowa ma różnorodny charakter. Na terenie miasta Stęszew dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i mieszkaniowo-usługowa, bardzo zwarta w centrum i nieco bardziej rozproszona na obrzeżach. Na pozostałym obszarze gminy większości stanowi zabudowa siedliskowa, zagrodowa, kształtowana na tradycyjnym czworoboku lub w formie przyfolwarcznych dwojaków i czworaków. Uzupełniającą formę zabudowy stanowi zabudowa rekreacji indywidualnej nad zbiornikami wodnymi oraz obiekty turystyczne zbiorowego zamieszkania. Krajobraz wsi urozmaicają wspomniane założenia parkowo – pałacowo - folwarczne oraz kościoły i kaplice dające świadectwo tradycji i historii regionu.

5.3. Uwarunkowania w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego zapisane w wojewódzkim planie zagospodarowania przestrzennego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wskazuje, że „bogata przeszłość historyczna i kulturowa Wielkopolski stwarza wiele możliwości do przeprowadzania szlaków kulturowych, a tym samym do promocji Wielkopolski w skali lokalnej, krajowej czy międzynarodowej.” W rozdziale Problemy związane z ochroną dziedzictwa kulturowego, omówiono najpoważniejsze konflikty w zagospodarowaniu przestrzennym. Wskazano, że „obszary o wyjątkowych walorach kulturowych powinny być uwolnione od tranzytowego ruchu komunikacyjnego”, tak jak ma to miejsce na terenie gminy Stęszew. Plan ponadto stwierdza, że „budowa obwodnic miejskich powinna być każdorazowo łączona z przebudową rynku, przywracającą mu historyczną funkcję lokalnego węzła życia społeczno – gospodarczego.”

5.4. Obiekty objęte ochroną konserwatorską

Miasto Stęszew zachowało aż do czasów obecnych czytelne średniowiecze rozplanowanie urbanistyczne z centralnym rynkiem oraz wychodzącymi z niego ulicami. Układ ten został objęty ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków. Zachowana zabudowa mieszkaniowa Stęszewa pochodzi w zdecydowanej większości z XIX i początków XX stulecia. Na terenie miasta znajdują się trzy budynki mieszkalne wpisane do rejestru zabytków. Najcenniejszym zabytkiem na terenie miasta jest kościół parafialny p.w. Św. Trójcy. Świątynia w swym zasadniczym zrębie utrzymana w stylu gotyckim z XV wieku, została przebudowana i barokizowana w 1771 roku, a następnie rozbudowana w 1937 roku. Budynek jest w dobrym stanie technicznym.

Drugą, cenną świątynią na terenie Gminy Stęszew jest późnogotycki kościół parafialny p.w. św. Barbary w Tomicach, wzniesiony w 1463 roku i barokizowany w 1770 roku. Obecnie mimo trwających prac remontowych, ciągle jest w niezadowalającym stanie technicznym. Pozostałe świątynie na terenie gminy wpisane do rejestru zabytków, tj.: kościół p.w. św. Idziego w Modrzu i kościół p.w. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Jeziorkach, są w lepszym stanie technicznym. Jedyne drewniane kościoły na terenie gminy znajdują się w Łodzi (kościół p.w. św. Jadwigi oraz drewniana dzwonnica) w latach 80 XX wieku był on poddany generalnemu remontowi konstrukcji drewnianej ścian.

Na terenie gminy znajduje się 8 zespołów pałacowo – parkowych lub dworsko – parkowych oraz parków wpisanych do rejestru zabytków, większość obiektów jest utrzymana w zadowalającym stanie technicznym. Zespoły pałacowo – parkowe w Będlewie, Sapowicach, Skrzyńkach i w Strykowie są użytkowane i w zadowalającym stanie technicznym.

W najgorszym stanie technicznym znajdują się ruiny tzw. zameczku na wyspie Jeziora Góreckiego. Obiekt nieużytkowany od połowy XIX wieku ulega systematycznej degradacji na skutek działania warunków atmosferycznych. Folwark w Będlewie jest jedynym zespołem tego typu na terenie gminy wpisanym do rejestru zabytków. Większość zabudowań gospodarczych znajduje się w złym stanie technicznym i wymaga podjęcia prac remontowych.

Zestawienie wszystkich obiektów, które zostały objęte ochroną konserwatorską na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003 Nr 162 poz. 1568) przedstawia Tab. 8.

Tab. 9. Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków.
(Źródło: UM Gminy Stęszew)

Miejscowość	Obiekt	nr rejestru
Będlewo	zespół pałacowy i folwarczny:	
	pałac, 1866, budynek bramny, 2 poł. XIX, park, pocz. XIX,	1493/A z 27.11.1973
	stróżówka, 1866, stajnia wyjazdowa, 1866,	2/A z 24.03.1999
	folwark: - 4 obory, chlewnie, 2 poł. XIX, - 2 stodoły, 2 poł. XIX, - kuźnia, 2 poł. XIX, - dom ogrodnika, 2 poł. XIX,	3/A z 24.03.1999:
Jeziorki	kościół ewangelicki, ob. rzym.- kat. fil. p.w. św. Teresy, 1896-97,	2628/A z 24.09.1997
	park, XVIII/XIX,	1809/A z 20.08.1980
Łódź	kościół p.w. św. Jadwigi, drewn., 1610, 1854, dzwonnica, drewn., 1863,	2402/A z 21.12.1932 1099/A z 29.04.1970
	kościół par. p.w. św. Idziego, (1784), 1936,	
Modrze	cmentarz kościelny, ogrodzenie z bramami, mur.,	750/Wlkp/A z 21.12.1932 i z 5.06.2009
	zespół pałacowy	
	pałac, 2 poł. XIX, 1930 park, 1 poł. XIX spichlerz, 1840	1819/A z 5.02.1981
Sapowice	zespół pałacowy, poł. XIX	
	- pałac - park	1786/A z 31.05.1979
Stęszew	historyczny układ urbanistyczny miasta, XIV- pocz. XX,	690/Wlkp/A z 14.08.2008
	kościół par. p.w. Św. Trójcy, 2 poł. XV, XVIII,	2409/A z 21.12.1932
	pozostałości zamku, tzw. Pańska Góra,	2410/A z 14.01.1933
	dom, Rynek 8, szach., XVIII/XIX,	1185/A z 24.07.1970
	dom, Rynek 9, pocz. XIX,	1186/A z 24.07.1970
	dom, Rynek 19, szach., XVIII/XIX,	1187/A z 24.07.1970
przepust ceglany, na trasie Poznań – Wrocław, pocz. XX,	1902/A z 14.01.1983	
Strykowo	zespół pałacowy:	
	pałac, 1900, park, pocz. XX	2210/A z 7.08.1991 1813/A z 20.08.1980
Tomice	kościół par. p.w. św. Barbary, 1463, XVIII,	2412/A z 21.12.1932
Trzebaw	ruiny zamczku Klaudyny Potockiej, na wyspie jeziora Góreckiego, 1822,	1753/A z 17.03.1977
	park dworski, 2 poł. XIX	1837/A z 25.02.1981
Wronczyn	park dworski,	1847/A z 20.03.1981

5.5. Obiekty będące w gminnej ewidencji zabytków

Na terenie gminy Stęszew znajduje się prawie 500 obiektów zabytkowych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Są to głównie budynki mieszkalne i gospodarcze z przełomu XIX i XX w., a także figury, krzyże i kaplice przydrożne. Pełną listę zabytków wpisanych do ewidencji przedstawia Tab. 9.

Tab. 10. Obiekty zabytkowe wpisane do gminnej ewidencji zabytków.

(Źródło: Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Stęszew na lata 2011 – 2014)

Miejscowość	Lokalizacja			Obiekt	Datowanie
	Ulica	Nr poczt	Numer działki		
Będlewo	Parkowa	1	Obręb Będlewo, nr 300	pałac	1866 rok
Będlewo	Parkowa	1	Obręb Będlewo, nr 300	kordegarda	1866 rok
Będlewo	Parkowa	1	Obręb Będlewo, nr 300	wieża bramna przy pałacu	1866 rok
Będlewo	Parkowa	1	Obręb Będlewo, nr 300	oficyna pałacowa	4 ćwierć XIX wieku
Będlewo	Wiejska		Obręb Będlewo, nr 589	kaplica	4 ćwierć XIX wieku
Będlewo	Parkowa	1	Obręb Będlewo, nr 300	park krajobrazowy	XVIII wiek / początek XIX wieku
Będlewo	Parkowa	1	Obręb Będlewo, nr 300	stajnia pałacowa	1866 rok, 1905 rok
Będlewo	Wiejska		Obręb Będlewo, nr 302/3	obora	koniec XIX wieku
Będlewo	Wiejska		Obręb Będlewo, nr 302/3	obora	koniec XIX, początek XX w.
Będlewo	Wiejska		Obręb Będlewo, nr 302/3	kuźnia	koniec XIX wieku
Będlewo	Wiejska	1	Obręb Będlewo, nr 302/2	magazyn	koniec XIX wieku
Będlewo	Wiejska	52	Obręb Będlewo, nr 240	gospoda	1889 rok
Będlewo	Mosińska	58	Obręb Będlewo, nr 627/1, 627/2	czworak	3 ćwierć XIX wiek
Będlewo	Szkolna	4	Obręb Będlewo, nr 253	szkoła	1910 rok
Będlewo	Szkolna	4	Obręb Będlewo, nr 253	pralnia	1910 rok
Będlewo	Wiejska	54	Obręb Będlewo, nr 305	szkoła	1858 rok
Będlewo	Wiejska	54	Obręb Będlewo, nr 305	budynek gosp.	1 ćwierć XX wieku
Będlewo	Wiejska	64	Obręb Będlewo, nr 324/1	sześciorak	1904 rok
Będlewo	Wiejska	66	Obręb Będlewo, nr 324/3	sześciorak	koniec XIX wieku
Będlewo	Wiejska	65	Obręb Będlewo, nr 324/2	ośmiorak	1889 rok
Będlewo	Wiejska	38	Obręb Będlewo, nr 174	stodoła	około 1900 roku
Będlewo	Wiejska	59	Obręb Będlewo, nr 311	dom	koniec XIX wieku
Będlewo	Wiejska	63	Obręb Będlewo, nr 318	gospoda	lata 20 - te XX wieku
Będlewo	Wiejska		Obręb Będlewo, nr 302/3	chlewnia	koniec XIX wieku
Będlewo	Wiejska		Obręb Będlewo, nr 302/3	stodoła	koniec XIX wieku
Będlewo	Wiejska		Obręb Będlewo, nr 302/3	stodoła	koniec XIX wieku
Będlewo	Wiejska		Obręb Będlewo, nr 302/3	dom ogrodnika	koniec XIX wieku
Górka			Obręb Trzebaw, nr 266/5	budynek gosp.	początek XX wieku
Górka			Obręb Trzebaw, nr 266/5	chlewnia	początek XX wieku
Górka			Obręb Trzebaw, nr 266/2	kancelaria	początek XX wieku
Górka			Obręb Trzebaw, nr 266/5	obora	początek XX wieku
Jeziorki	Pocztowa		Obręb Jeziorki, nr 27	kościół filialny p. w. Teresy, parafia Słupia	1897 rok

Jeziorki	Plac Parkowy	7	Obręb Jeziorki, nr 36/1	pałac	koniec XIX wieku, lata 20 - te XX wieku
Jeziorki	Ogrodowa	2	Obręb Jeziorki, nr 28/4	dom dyrektora	1936 rok
Jeziorki	Plac Parkowy	2	Obręb Jeziorki, nr 36/1	kancelaria	1885 rok
Jeziorki	Ogrodowa		Obręb Jeziorki, nr 36/8	łaźnia	XIX / XX wiek, 1905 rok
Jeziorki	Plac Parkowy	2	Obręb Jeziorki, nr 36/8	gorzelnia, kotłownia	1875 rok
Jeziorki	Plac Parkowy	2	Obręb Jeziorki, nr 36/8	stajnia, kuźnia, warsztaty	XIX / XX wiek
Jeziorki	Plac Parkowy	2	Obręb Jeziorki, nr 36/9	obora	1893 rok
Jeziorki	Plac Parkowy	2	Obręb Jeziorki, nr 36/9	stajnia	1894 rok
Jeziorki	Ogrodowa		Obręb Jeziorki, nr 36/8	młyn	1936 rok
Jeziorki	Plac Parkowy	2	Obręb Jeziorki, nr 36/1	park	XVIII / XIX wiek
Jeziorki	Bukowska	1	Obręb Jeziorki, nr 79/2	gościniec	1829 rok
Jeziorki	Ogrodowa		Obręb Jeziorki, nr 28/2	sala widowiskowa	1903 rok
Jeziorki	Pocztowa	4/5	Obręb Jeziorki, nr 21/3	dom	1899 rok
Jeziorki	Poznańska	4	Obręb Jeziorki, nr 79/1	dom	1874 rok
Jeziorki	Ogrodowa	6	Obręb Jeziorki, nr 36/4	dom	1846 rok
Jeziorki	Bukowska	16	Obręb Jeziorki, nr 28/7	dom	1884 rok
Jeziorki	Bukowska	3	Obręb Jeziorki, nr 7/12, 7/13	dom	1860 rok
Jeziorki	Plac Parkowy	2	Obręb Jeziorki, nr 36/9	garaż plugów parowych	1910 rok
Jeziorki	Pocztowa		Obręb Jeziorki, nr 27	cmentarz	
Jeziorki	Plac Parkowy	2	Obręb Jeziorki, nr 36/9	stodoła	koniec XIX wieku
Jeziorki	Pocztowa	9	Obręb Jeziorki, nr 25	dom	początek XX wieku
Jeziorki	Pocztowa	7	Obręb Jeziorki, nr 24/2	dom	początek XX wieku
Jeziorki	Pocztowa	6	Obręb Jeziorki, nr 22	dom	początek XX wieku
Jeziorki	Plac Parkowy	2	Obręb Jeziorki, nr 36/6	lodownia	XIX wiek
Kraplewo	Kanałowa	2	Obręb Kraplewo 293/5	dom	początek XX wieku
Kraplewo	Kanałowa	6	Obręb Kraplewo 295/6, 295/7	dwór	koniec XIX wieku
Kraplewo	Kanałowa	8	Obręb Kraplewo 41/5	dom	koniec XIX wieku
Kraplewo	Kanałowa	9	Obręb Kraplewo 43, 44	dom	koniec XIX wieku
Kraplewo	Kanałowa	10	Obręb Kraplewo 45/1	dom	koniec XIX wieku
Kraplewo	Kanałowa	11	Obręb Kraplewo 45/1	dom	koniec XIX wieku
Łódź	Szkolna	26	Obręb Łódź, nr 158/18	kościół parafialny p.w. św. Jadwigi i Macieja Apostostoła	1610 rok, restaurowany 1784 rok
Łódź	Szkolna	26	Obręb Łódź, nr 222	brama muru otaczającego kościół parafialny	XVIII wiek
Łódź	Szkolna	26	Obręb Łódź, nr 145/18	dzwonnica	1863 rok
Łódź	Szkolna	27	Obręb Łódź, nr 191/3	dom parafialny	1911 rok
Łódź	Szkolna	12	Obręb Łódź, nr 170	stodoła	koniec XIX wieku
Łódź	Szkolna	12	Obręb Łódź, nr 170	obora	koniec XIX wieku
Łódź	Szkolna	21	Obręb Łódź, nr 187	dom	koniec XIX wieku

Łódź	Szkolna	21	Obręb Łódź, nr 187	obora	1895 rok
Łódź	Szkolna	24	Obręb Łódź, nr 190/4, 190/5	szkoła	początek XX wieku
Łódź	Szkolna	25	Obręb Łódź, nr 194/7	dom	początek XX wieku
Łódź	Szkolna	26	Obręb Łódź, nr 158/18	plebania	koniec XIX wieku
Łódź	Szkolna	26	Obręb Łódź, nr 222	mur wokół kościoła parafialnego	XIX wieku
Łódź	Szkolna	12	Obręb Łódź, nr 170	dom	koniec XIX wieku
Łódź	Szkolna	26	Obręb Łódź, nr 158/18	cmentarz parafialny	1786 rok
Modrze	Kościuszki	6	Obręb Modrze, nr 314	kaplica p.w. Świętego Krzyża i kościół p. w. św. Idziego	1784 rok, kościół z lat 30 - tych XX wieku
Modrze	Kościuszki	6	Obręb Modrze, nr 432/2	plebania	początek XX wieku
Modrze	Robocza	14	Obręb Modrze, nr 666/24	pałac	1880 rok
Modrze	Robocza	15	Obręb Modrze, nr 666/20	spichlerz, magazyn	koniec XIX wieku
Modrze	Robocza	1	Obręb Modrze, nr 374/9	czworak	przełom XIX / XX wiek
Modrze	Kościuszki	61	Obręb Modrze, nr 374/9	czworak	początek XX wieku
Modrze	Robocza	15	Obręb Modrze, nr 666/25	gorzelnia	koniec XIX wieku
Modrze	Robocza	14	Obręb Modrze, nr 666/24	park	1 połowa XIX wieku
Modrze	Kościuszki		Obręb Modrze, nr 314	cmentarz rzymskokat.	XVIII wiek
Modrze	Poznańska		Obręb Modrze, nr 431, 432/1	cmentarz rzymskokat.	przełom XIX / XX wiek
Modrze	Kościuszki	8	Obręb Modrze, nr 314	organistówka	początek XX wieku
Modrze	Kościuszki	14	Obręb Modrze, nr 316	szkoła	początek XX wieku
Modrze	Poznańska	13	Obręb Modrze, nr 295	zajazd	koniec XIX wieku
Modrze	Robocza	14	Obręb Modrze, nr 666/24	brama w ogrodzeniu pałacu	koniec XIX wieku
Modrze	Robocza	15	Obręb Modrze, nr 666/25	stajnia koni roboczych	1870 rok
Modrze	Robocza	15	Obręb Modrze, nr 666/25	źrebięciarnia	początek XX wieku
Modrze	Robocza	15	Obręb Modrze, nr 666/12	obora	1870 rok
Modrze	Robocza	15	Obręb Modrze, nr 666/25	kurnik, obecnie magazyn	przełom XIX / XX wiek
Modrze	Robocza	15	Obręb Modrze, nr 666/25	stodoła	1890 rok
Modrze	Robocza	15	Obręb Modrze, nr 666/25	stodoła	1890 rok
Modrze	Robocza	15	Obręb Modrze, nr 666/24	ogrodzenie folwarku	początek XX wieku
Modrze	Kościuszki	55	Obręb Modrze, nr 379	dom	1870 rok
Modrze	Kościuszki	60	Obręb Modrze, nr 359	czworak	1905 rok
Modrze	Poznańska	62	Obręb Modrze, nr 30/13	dom owczarza	1890 rok
Modrze	Robocza	2	Obręb Modrze, nr 274/8	czworak	1912 rok
Modrze	Robocza	5	Obręb Modrze, nr 374/10	czworak	1905 rok
Modrze	Robocza	6	Obręb Modrze, nr 374/13	czworak	1915 rok

Modrze	Robocza	10	Obręb Modrze, nr 666/10	czworak	1874 rok
Modrze	Robocza	11	Obręb Modrze, nr 666/9	czworak	1912 rok
Modrze	Robocza	15	Obręb Modrze, nr 666/15, 666/27	dom	1870 rok
Modrze	Kościuszki	9	Obręb Modrze, nr 427	dom	1911 rok
Modrze	Kościuszki	17	Obręb Modrze, nr 410	dom	koniec XIX wiek
Modrze	Kościuszki	18	Obręb Modrze, nr 326	dom	początek XX wieku
Modrze	Kościuszki	20	Obręb Modrze, nr 329	dom	2 połowa XIX wieku
Modrze	Łąkowa	1	Obręb Modrze, nr 420	dom	koniec XIX wieku
Piekary	Dobieżyńska	4/5	Obręb Piekary 154/2	budynek gosp.	koniec XIX wieku
Piekary	Dobieżyńska	4	Obręb Piekary 154/2	dom	koniec XIX wieku
Piekary	Dobieżyńska	5	Obręb Piekary 154/2	dom	koniec XIX wieku
Piekary	Dobieżyńska	3	Obręb Piekary 154/1	dom	1 połowa XIX wieku
Piekary	Dobieżyńska	2	Obręb Piekary 5/3	czworak	2 połowa XIX wieku
Piekary	Wjazdowa	2	Obręb Piekary 5/12	budynek gosp.	początek XX wieku
Piekary	Wjazdowa	2	Obręb Piekary 5/12	rządcaówka	początek XX wieku
Piekary	Wjazdowa	2	Obręb Piekary 5/13	obora	koniec XIX wieku
Piekary	Wjazdowa	2	Obręb Piekary 5/13	spichlerz	koniec XIX wieku
Piekary	Wjazdowa	2	Obręb Piekary 5/13	stodoła	koniec XIX wieku
Sapowice	Bukowska	27	Obręb Sapowice, nr 200	pałac	2 połowa XIX wieku
Sapowice	Bukowska	24	Obręb Sapowice, nr 196/13	obora	1900 rok
Sapowice	Bukowska	27	Obręb Sapowice, nr 200	park	1 połowa XIX wieku
Sapowice	Bukowska	25	Obręb Sapowice, nr 201/1	oficyna pałacowa	około roku 1910
Sapowice	Wąska	22	Obręb Sapowice, nr 46/19	szkoła	koniec XIX wieku
Sapowice	Bukowska	27	Obręb Sapowice, nr 202	brama	po połowie XIX wieku
Sapowice	Bukowska	24	Obręb Sapowice, nr 196/11	stajnia	1890 rok
Sapowice	Bukowska	24	Obręb Sapowice, nr 196/13	stajnia i powozownia, obecnie magazyn	1890 rok
Sapowice	Bukowska	24	Obręb Sapowice, nr 196/13	paszarnia	1900 rok
Sapowice	Bukowska	24	Obręb Sapowice, nr 196/13	stodoła	1885 rok
Sapowice	Bukowska	24	Obręb Sapowice, nr 196/13	stodoła	1885 rok
Sapowice	Bukowska	24	Obręb Sapowice, nr 196/13	kuźnia i stelmacharnia	około 1900 rok
Sapowice	Bukowska	24	Obręb Sapowice, nr 196/13	obora	1885 rok
Sapowice	Bukowska	31	Obręb Sapowice, nr 203/7	krochmalnia, kotłownia	około 1900 roku
Sapowice	Bukowska	31	Obręb Sapowice, nr 203/7	magazyn	około 1900 roku
Sapowice	Bukowska	31	Obręb Sapowice, nr 203/7	waga	około 1900 roku
Sapowice	Bukowska	37	Obręb Sapowice, nr 203/4	dwojak	przełom XIX / XX wiek
Sapowice	Bukowska	35	Obręb Sapowice, nr 203/4	dwojak	przełom XIX / XX wiek
Sapowice	Bukowska	26	Obręb Sapowice, nr 196/2	dwojak	przełom XIX / XX wiek

Sapowice	Bukowska	29	Obręb Sapowice, nr 203/6	dwojak	przełom XIX / XX wiek
Sapowice	Bukowska	33	Obręb Sapowice, nr 203/4	czworak	około 1900 roku
Sapowice	Bukowska	39/41	Obręb Sapowice, nr 203/4	czworak	około 1900 roku
Sapowice	Bukowska	43	Obręb Sapowice, nr 27	dom	około 1900 roku
Sapowice	Bukowska	45	Obręb Sapowice, nr 28	czworak	około 1900 roku
Sapowice	Jeziorna	1	Obręb Sapowice, nr 203/3	czworak	około 1900 roku
Sapowice	Wąska	8	Obręb Sapowice, nr 38	dom	koniec XIX wieku
Sapowice	Wąska	8	Obręb Sapowice, nr 38	obora	koniec XIX wieku
Sapowice	Wąska	9	Obręb Sapowice, nr 14	dom	połowa XIX wieku
Sapowice	Wąska	11	Obręb Sapowice, nr 35	dom	1912 rok
Sapowice	Wąska	11	Obręb Sapowice, nr 35	budynek gosp.	1891 rok
Sapowice	Wąska	12	Obręb Sapowice, nr 32	dom	1926 rok
Sapowice	Wąska	12	Obręb Sapowice, nr 32	budynek gosp.	początek XX wieku
Sapowice	Wąska	13	Obręb Sapowice, nr 32	dom	1 połowa XIX wieku
Sapowice	Wąska	14	Obręb Sapowice, nr 30	budynek inwentarski	lata 20 - te XX wieku
Skrzynki	Dworcowa		Obręb Skrzyńki, nr 130/1	park pałacowy	połowa XIX wieku
Skrzynki	Dworcowa		Obręb Skrzyńki, nr 130/1	pałac	około połowy XIX wieku
Skrzynki	Dworcowa		Obręb Skrzyńki, nr 130/20	stodoła folwarczna	koniec XIX wieku
Słupia	Szkolna		Obręb Słupia, nr 212	cmentarz rzymskokat.	1850 rok
Smetówko			Obręb Modrze 49/1	owczarnia	1860 rok
Smetówko			Obręb Modrze 45/1	czworak	koniec XIX wieku
Smetówko			Obręb Modrze 47/1	czworak	koniec XIX wieku
Srocko Małe			Obręb Srocko Małe 48	park	XIX wiek
Srocko Małe			Obręb Srocko Małe 48	obora	przełom XIX / XX wiek
Srocko Małe			Obręb Srocko Małe 48	obora	przełom XIX / XX wiek
Srocko Małe			Obręb Srocko Małe 48	obora	przełom XIX / XX wiek
Srocko Małe			Obręb Srocko Małe 48	stodoła	przełom XIX / XX wiek
Srocko Małe			Obręb Srocko Małe 211/2	czworak	koniec XIX wieku
Srocko Małe			Obręb Srocko Małe 48	dwór	przełom XIX / XX wiek
Srocko Małe			Obręb Srocko Małe 212/4	czworak	koniec XIX wieku
Srocko Małe			Obręb Srocko Małe 8	przepust drogowy	1910
Stęszew	Grobla	2	Obręb Stęszew, nr 1042	dom	1 ćwierć XX wieku
	Błażejewskie go	1	Obręb Stęszew, nr 1085	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Białego	1	Obręb Stęszew, nr 1098	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Białego	2	Obręb Stęszew, nr 1098	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Bukowska / Lipowa	5	Obręb Stęszew, nr 50 / 5	dom	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Dworcowa	20	Obręb Stęszew, nr 1274	dom	przełom XIX / XX wiek
Stęszew	Kościelna	4	Obręb Stęszew, nr 1252	Góra Zamkowa - ziemny relikwiarz zamku	XIV - XVI wiek
Stęszew	Grobla	1	Obręb Stęszew, nr 1043	dom	1 ćwierć XX wieku

Stęszew	Grobla	3	Obręb Stęszew, nr 1041	dom	początek XX wieku
Stęszew	Grobla	4	Obręb Stęszew, nr 1040	dom	1 ćwierć XX wieku
Stęszew	Grobla	5	Obręb Stęszew, nr 1039	dom	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Grobla	6	Obręb Stęszew, nr 1038	dom	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Kosickiego	1	Obręb Stęszew, nr 1110	dom	1 połowa XIX wieku
Stęszew	Kosickiego	5	Obręb Stęszew, nr 1107	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Kosickiego	7	Obręb Stęszew, nr 1105	dom	początek XX wieku
Stęszew	Kosickiego	8	Obręb Stęszew, nr 1104	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Kosickiego	10	Obręb Stęszew, nr 1101	dom	4 ćwierć XIX wieku
Stęszew	Kosickiego	11	Obręb Stęszew, nr 1100	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Kosickiego	12	Obręb Stęszew, nr 1099	dom	koniec XVIII wieku
Stęszew	Kosickiego	13	Obręb Stęszew, nr 1086	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Kosickiego	15	Obręb Stęszew, nr 1082	dom	4 ćwierć XIX wieku
Stęszew	Kosickiego	16	Obręb Stęszew, nr 1081	dom	1880 rok
Stęszew	Kościańska	39	Obręb Stęszew, nr 188	kościół p. w. Najświętszej Maryji Panny	1905 rok
Stęszew	Kościańska	5	Obręb Stęszew, nr 1200	dom	4 ćwierć XIX wieku
Stęszew	Kościańska	6	Obręb Stęszew, nr 1116	dom	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Kościańska	7	Obręb Stęszew, nr 1196	dom	lata 20 -te XX wieku
Stęszew	Kościańska	9	Obręb Stęszew, nr 1195	dom	lata 20 -te XX wieku
Stęszew	Kościańska	11	Obręb Stęszew, nr 1194	dom	początek XX wieku
Stęszew	Kościańska	14	Obręb Stęszew, nr 1047	dom	początek XX wieku
Stęszew	Kościańska	14	Obręb Stęszew, nr 1046	oficyna	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Kościańska	15	Obręb Stęszew, nr 1192	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Kościańska	17	Obręb Stęszew, nr 1548	dom	początek XIX wieku
Stęszew	Kościańska	18	Obręb Stęszew, nr 1044	dom	około połowy XIX wieku
Stęszew	Kościańska	20	Obręb Stęszew, nr 93	dom	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Kościańska	22	Obręb Stęszew, nr 91	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Kościańska	23	Obręb Stęszew, nr 197	dom	połowa XIX wieku
Stęszew	Kościańska	24	Obręb Stęszew, nr 89	dom	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Kościańska	26	Obręb Stęszew, nr 87	dom	połowa XIX wieku
Stęszew	Kościańska	27	Obręb Stęszew, nr 195	dom	początek XX wieku
Stęszew	Kościańska	28	Obręb Stęszew, nr 83	dom	połowa XIX wieku
Stęszew	Kościańska	30	Obręb Stęszew, nr 82	dom	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Kościańska	33	Obręb Stęszew, nr 192	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Kościańska	35	Obręb Stęszew, nr 191	dom	początek XX wieku
Stęszew	Kościańska	38	Obręb Stęszew, nr 78	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Kościańska	39	Obręb Stęszew, nr 188	plebania	2 połowa XIX wieku
Stęszew	Kościańska	40	Obręb Stęszew, nr 77	dom	połowa XIX wieku
Stęszew	Kościańska	41	Obręb Stęszew, nr 185	dom	1 ćwierć XX wieku

Stęszew	Kościańska	42	Obręb Stęszew, nr 71	dom	4 ćwierć XX wieku
Stęszew	Kościańska	43	Obręb Stęszew, nr 184	dom	1 ćwierć XX wieku
Stęszew	Kościańska	44	Obręb Stęszew, nr 69	dom	1 ćwierć XX wieku
Stęszew	Kościańska	44	Obręb Stęszew, nr 69	stodoła	lata 20 - te XX wieku
Stęszew	Kościańska	45	Obręb Stęszew, nr 183	dom	2 połowa XIX wieku
Stęszew	Kościańska	47	Obręb Stęszew, nr 182	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Kościańska	51	Obręb Stęszew, nr 178	dom	4 ćwierć XIX wieku
Stęszew	Kościańska	53	Obręb Stęszew, nr 177	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Kościańska	55	Obręb Stęszew, nr 176	dom	początek XX wieku
Stęszew	Kościańska	58	Obręb Stęszew, nr 31 / 2, 32	stodoła	1923 rok
Stęszew	Kościańska	64	Obręb Stęszew, nr 21	dom	1 ćwierć XX wieku
Stęszew	Kościańska	66	Obręb Stęszew, nr 20	dom	1 ćwierć XX wieku
Stęszew	Kościańska	67	Obręb Stęszew, nr 159	dom	lata 30 - te XIX wieku
Stęszew	Kościańska	68	Obręb Stęszew, nr 19	dom	początek XX wieku
Stęszew	Kościańska	69	Obręb Stęszew, nr 158	dom	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Kościańska	73	Obręb Stęszew, nr 119 / 4	dom bractwa kurkowego	3 ćwierć XIX wieku
Stęszew	Kościańska	76	Obręb Stęszew, nr 8	dom	początek XX wieku
Stęszew	Kościańska	77	Obręb Stęszew, nr 99, 100	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Kościańska	78	Obręb Stęszew, nr 7	dom	początek XX wieku
Stęszew	Kościańska	79	Obręb Stęszew, nr 98	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Kościańska	80	Obręb Stęszew, nr 6	dom	początek XX wieku
Stęszew	Kościańska	81	Obręb Stęszew, nr 97	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Kościańska	82	Obręb Stęszew, nr 5	dom	początek XX wieku
Stęszew	Kościańska	83	Obręb Stęszew, nr 96	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Kościańska	84	Obręb Stęszew, nr 4	dom	początek XX wieku
Stęszew	Kościańska	85	Obręb Stęszew, nr 95	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Kościańska	86	Obręb Stęszew, nr 1463	dom	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Kościelna	3	Obręb Stęszew, nr 1249	kościół parafialny p. w. Świętej Trójcy	2 połowa XV wieku (około 1468 roku)
Stęszew	Kościelna	3	Obręb Stęszew, nr 1249	wikariat	koniec XIX wieku
Stęszew	Kościelna	3	Obręb Stęszew, nr 1249	ogrodzenie z bramami	1726 rok / po 1915 roku
Stęszew	Kościelna		Obręb Stęszew, nr 1649	wiadukt kolejowy	przed rokiem 1909
Stęszew	Kościelna	1	Obręb Stęszew, nr 1243	dom	1876 rok
Stęszew	Kościelna	2	Obręb Stęszew, nr 1244	dom	1928 rok
Stęszew	Kościelna	5	Obręb Stęszew, nr 1224	dom	2 połowa XIX wieku
Stęszew	Kościelna	6	Obręb Stęszew, nr 1222	dom	2 połowa XIX wieku
Stęszew	Kościuszkki	1	Obręb Stęszew, nr 1055	dom	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Kórnicka	9	Obręb Stęszew, nr 112 / 1	dom	koniec XIX wieku

Stęszew	Kręta	24	Obręb Stęszew, nr 121	dom	1 ćwierć XX wieku
Stęszew	Kuśnierska	1	Obręb Stęszew, nr 121	dom	4 ćwierć XIX wieku
Stęszew	Kuśnierska	2	Obręb Stęszew, nr 1209	dom	3 ćwierć XIX wieku
Stęszew	Kuśnierska	4	Obręb Stęszew, nr 1204	dom	1 połowa XIX wieku
Stęszew	Kuśnierska	5	Obręb Stęszew, nr 1203	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Laskowa	2	Obręb Stęszew, nr 1027	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Laskowa	4	Obręb Stęszew, nr 1026	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Laskowa	8	Obręb Stęszew, nr 1002	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Laskowa	10	Obręb Stęszew, nr 998, 1001	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Laskowa	12	Obręb Stęszew, nr 996, 997	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Laskowa	17	Obręb Stęszew, nr 73	dom	początek XX wieku
Stęszew	Laskowa	15	Obręb Stęszew, nr 74	dom	początek XX wieku
Stęszew	Laskowa	26	Obręb Stęszew, nr 983	dom	1906 rok
Stęszew	Laskowa	28	Obręb Stęszew, nr 940 / 2, 940 / 3	dom	1936 / 37 rok
Stęszew	Mosińska	4	Obręb Stęszew, nr 1260 / 3	kuźnia	koniec XIX wieku
Stęszew	Mosińska	7	Obręb Stęszew, nr 1271 / 12	dom	4 ćwierć XIX wieku
Stęszew	Mosińska	8	Obręb Stęszew, nr 1260 / 10	stajnia, cieleśnik, warsztat	koniec XIX wieku
Stęszew	Mosińska	12	Obręb Stęszew, nr 1260 / 9	obora	1880 rok
Stęszew	Mosińska	8	Obręb Stęszew, nr 1260 / 10	spichlerz	1891 rok
Stęszew	Mosińska	8	Obręb Stęszew, nr 1260 / 10	bukaciarnia	koniec XIX wieku
Stęszew	Mosińska	8	Obręb Stęszew, nr 1260 / 10	wozownia	koniec XIX wieku
Stęszew	Mosińska	8	Obręb Stęszew, nr 1260 / 10	magazyn nawozów	koniec XIX wieku
Stęszew	Mosińska	8	Obręb Stęszew, nr 1260 / 10	stajnia	przełom XIX / XX wiek
Stęszew	Mosińska	10	Obręb Stęszew, nr 1260 / 10	budynek przemysłowy	1880 rok
Stęszew	Oгородowa	2	Obręb Stęszew, nr 1058	dom	3 ćwierć XIX wieku
Stęszew	Oгородowa	4	Obręb Stęszew, nr 1060	dom	połowa XIX wieku
Stęszew	Oгородowa	5	Obręb Stęszew, nr 1061	dom	2 połowa XIX wieku
Stęszew	Oгородowa	8	Obręb Stęszew, nr 1063	dom	3 ćwierć XIX wieku
Stęszew	Oгородowa	11	Obręb Stęszew, nr 1068	dom	2 połowa XIX wieku
Stęszew	Oгородowa	11	Obręb Stęszew, nr 1068	budynek gosp.	koniec XIX wieku
Stęszew	Polna	1	Obręb Stęszew, nr 189	obora	początek XX wieku
Stęszew	Polna	1	Obręb Stęszew, nr 189	stodoła	początek XX wieku
Stęszew	Poznańska	16	Obręb Stęszew, nr 1257	park	1 połowa XIX wieku
Stęszew	Poznańska	1	Obręb Stęszew, nr 1129	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Poznańska	2	Obręb Stęszew, nr 1243	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Poznańska	3	Obręb Stęszew, nr 1131	dom	początek XX wieku
Stęszew	Poznańska	6	Obręb Stęszew, nr 1246	dom	4 ćwierć XX wieku

Stęszew	Poznańska	8	Obręb Stęszew, nr 1247	dom	połowa XIX wieku
Stęszew	Poznańska	11 a	Obręb Stęszew, nr 1185 / 1	remiza	koniec XIX wieku
Stęszew	Poznańska	13	Obręb Stęszew, nr 1033	budynek gosp., obecnie mieszkalny	XIX wiek
Stęszew	Poznańska	15	Obręb Stęszew, nr 855	ogrodzenie	koniec XIX wieku
Stęszew	Poznańska	16	Obręb Stęszew, nr 1260 / 12	dwór	początek XX wieku
Stęszew	Poznańska	16 a	Obręb Stęszew, nr 1260 / 7	oficyna	XIX / XX wiek
Stęszew	Poznańska	19	Obręb Stęszew, nr 857 / 1	posterunek policji	początek XX wieku
Stęszew	Poznańska	21	Obręb Stęszew, nr 859	poczta	początek XX wieku
Stęszew	Poznańska	22	Obręb Stęszew, nr 860 / 3	dom	1 ćwierć XX wieku
Stęszew	Poznańska	23	Obręb Stęszew, nr 870 / 6	dom	1 ćwierć XX wieku
Stęszew	Poznańska	24	Obręb Stęszew, nr 872	dom	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Poznańska	26	Obręb Stęszew, nr 884	dom	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Poznańska	29	Obręb Stęszew, nr 899 / 5	dom	początek XX wieku
Stęszew	Poznańska	31	Obręb Stęszew, nr 904 / 5	dom	lata 20 - te XX wieku
Stęszew	Poznańska	34	Obręb Stęszew, nr 926 / 1	dom	1922 rok
Stęszew	Poznańska	37	Obręb Stęszew, nr 716	dom	1 ćwierć XX wieku
Stęszew	Poznańska	38	Obręb Stęszew, nr 718	dom	1 ćwierć XX wieku
Stęszew	Poznańska	39	Obręb Stęszew, nr 719	dom	1 ćwierć XX wieku
Stęszew	Poznańska	43	Obręb Stęszew, nr 732	dom	1 ćwierć XX wieku
Stęszew	Poznańska	44	Obręb Stęszew, nr 733	dom	1 ćwierć XX wieku
Stęszew	Poznańska	45	Obręb Stęszew, nr 736 / 1	dom	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Rynek	1	Obręb Stęszew, nr 1219	dom	początek XIX wieku
Stęszew	Rynek	2	Obręb Stęszew, nr 1218	dom	początek XX wieku
Stęszew	Rynek	3	Obręb Stęszew, nr 1217	dom	1900 rok
Stęszew	Rynek	4	Obręb Stęszew, nr 1216	dom	4 ćwierć XIX wieku
Stęszew	Rynek	5	Obręb Stęszew, nr 1215	dom	początek XX wieku
Stęszew	Rynek	6	Obręb Stęszew, nr 1214	dom	4 ćwierć XIX wieku
Stęszew	Rynek	8	Obręb Stęszew, nr 1208	dom	2 połowa XVIII wieku
Stęszew	Rynek	9	Obręb Stęszew, nr 1122	dom	połowa XIX wieku
Stęszew	Rynek	11	Obręb Stęszew, nr 1120	dom	4 ćwierć XIX wieku
Stęszew	Rynek	12	Obręb Stęszew, nr 1096	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Rynek	13	Obręb Stęszew, nr 1095	dom	1904 rok
Stęszew	Rynek	18	Obręb Stęszew, nr 1088	dom	lata 20 - te XX
Stęszew	Rynek	19	Obręb Stęszew, nr 1125	dom	przełom XVIII / XIX wieku
Stęszew	Rynek	20	Obręb Stęszew, nr 1126	dom	4 ćwierć XIX wieku
Stęszew	Rynek	21	Obręb Stęszew, nr 1127	dom	4 ćwierć XIX wieku

Stęszew	Rynek	23	Obręb Stęszew, nr 1129	dom	4 ćwierć XIX wieku
Stęszew	Składowa	Obręb Stęszew, nr 1669 / 1		dworzec kolejowy	przed 1909 rokiem
Stęszew	Składowa	Obręb Stęszew, nr 1669 / 1		magazyn pocztowy	przed 1909 rokiem
Stęszew	Składowa	Obręb Stęszew, nr 1669 / 1		szalet	przed 1909 rokiem
Stęszew	Składowa	Obręb Stęszew, nr 1669 / 1		magazyn karbidu	przed 1909 rokiem
Stęszew	Składowa	Obręb Stęszew, nr 1669 / 2		wodociągowa wieża ciśnień	przed 1909 rokiem
Stęszew	Szkolna	1	Obręb Stęszew, nr 1240, 1241	szkoła	1876 rok
Stęszew	Szkolna	2	Obręb Stęszew, nr 1239 / 1	dom	połowa XIX wieku
Stęszew	Szkolna	3	Obręb Stęszew, nr 1238 / 1	dom	połowa XIX wieku
Stęszew	Szkolna	6	Obręb Stęszew, nr 1235	dom	połowa XIX wieku
Stęszew	Szkolna	7	Obręb Stęszew, nr 1232	dom	1 połowa XIX wieku
Stęszew	Szkolna	10	Obręb Stęszew, nr 1228	dom	połowa XIX wieku
Stęszew	Szkolna	12	Obręb Stęszew, nr 1226	dom	1 połowa / koniec XIX wieku
Stęszew	Szkolna	15	Obręb Stęszew, nr 1005	dom	połowa XIX wieku
Stęszew	Szpitalna	1	Obręb Stęszew, nr 1004	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Szpitalna	2	Obręb Stęszew, nr 1004	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Szpitalna	3	Obręb Stęszew, nr 1005	dom starców	1895 rok
Stęszew	Szpitalna	5	Obręb Stęszew, nr 1007	dom	lata 30 - te XX w.
Stęszew	Szpitalna	7	Obręb Stęszew, nr 1009	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Szpitalna	8	Obręb Stęszew, nr 978	dom	połowa XIX wieku
Stęszew	Szpitalna	9	Obręb Stęszew, nr 977	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Szpitalna	10	Obręb Stęszew, nr 976 / 1	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Szpitalna	11	Obręb Stęszew, nr 975 / 1	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Szpitalna	12	Obręb Stęszew, nr 974	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Szpitalna	13	Obręb Stęszew, nr 973	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Szpitalna	15	Obręb Stęszew, nr 970	dom	początek XIX wieku
Stęszew	Szpitalna	16	Obręb Stęszew, nr 1037	dom	początek XX wieku
Stęszew	Szpitalna	17	Obręb Stęszew, nr 1036	dom	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Szpitalna	18 / 19	Obręb Stęszew, nr 1034, 1035	dom	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Szpitalna	20 / 21	Obręb Stęszew, nr 1030, 1031	dom	1 ćwierć XX wieku
Stęszew	Szpitalna	22 / 23	Obręb Stęszew, nr 1029	dom	1 ćwierć XX wieku
Stęszew	Szpitalna	24	Obręb Stęszew, nr 1029	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Ślusarska	1	Obręb Stęszew, nr 1080	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Ślusarska	4	Obręb Stęszew, nr 966 / 2	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Ślusarska	5	Obręb Stęszew, nr 1074	dom	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Ślusarska	6	Obręb Stęszew, nr 1076	dom	lata 30 - te XX wieku
Stęszew	Ślusarska	7	Obręb Stęszew, nr 1078	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Trzebawska	1	Obręb Stęszew, nr 1669 / 1, 1669 / 3	dom	1909 rok
Stęszew	Trzebawska	3	Obręb Stęszew, nr 1669 / 1	dom	1909 rok
Stęszew	Trzebawska	3	Obręb Stęszew, nr 1669 / 1	dom gosp.	przed 1909 rokiem

Stęszew	Trzebawska	5	Obręb Stęszew, nr 1669 / 1	dom	przed 1909 rokiem
Stęszew	Wojska Polskiego	2	Obręb Stęszew, nr 853 / 1	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Wojska Polskiego	4	Obręb Stęszew, nr 852 / 1	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Wojska Polskiego	8	Obręb Stęszew, nr 852 / 1	czworak	1895 rok
Stęszew	Wojska Polskiego	14 / 16	Obręb Stęszew, nr 847 / 3, 846 / 1	dom	
Stęszew	Wojska Polskiego	9	Obręb Stęszew, nr 1178 / 1	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Wojska Polskiego	10 / 12	Obręb Stęszew, nr 848 / 3, 849 / 4	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Wojska Polskiego	18	Obręb Stęszew, nr 844	szkoła	początek XX wieku
Stęszew	Bukowska	Obręb Stęszew, nr 1415		cmentarz ewangelicki	
Stęszew	Bukowska	Obręb Stęszew, nr 1421		cmentarz rzymskokatolicki	1880 rok
Stęszew	Kosickiego	14	Obręb Stęszew, nr 1083	dom	2 połowa XIX wieku
Stęszew	Kościąńska	54	Obręb Stęszew, nr 34, 35		dom
Stęszew	Kościąńska	54	Obręb Stęszew, nr 2065		obora
Stęszew	Kościąńska	54	Obręb Stęszew, nr 2065		spichlerz
Stęszew	Kościąńska	52	Obręb Stęszew, nr 38	stodoła	początek XX wieku
Stęszew	Mosińska	2	Obręb Stęszew, nr 1260 / 22	kancelaria	początek XIX wieku
Stęszew	Mosińska	10	Obręb Stęszew, nr 1263 / 5	stodoła	początek XX wieku
Stęszew	Kościelna	3	Obręb Stęszew, nr 1249	cmentarz rzymskokatolicki	XVIII wiek
Stęszew	Poznańska	13	Obręb Stęszew, nr 1033	dom	1 połowa XIX wieku
Stęszew	Obręb Stęszew			układ urbanistyczny	XIV - XX wiek
Stęszew	Kościąńska	13	Obręb Stęszew, nr 1193	dom	3 ćwierć XIX wieku
Stęszew	Kościąńska	25	Obręb Stęszew, nr 196	dom	około połowy XIX wieku
Stęszew	Kościąńska	37	Obręb Stęszew, nr 190	dom	2 połowa XIX wieku
Stęszew	Ślusarska	9	Obręb Stęszew, nr 1133	dom	koniec XIX wieku
Stęszew	Wojska Polskiego	3	Obręb Stęszew, nr 1184	dom	połowa XIX wieku
Strykowo	Parkowa	3	Obręb Strykowo, nr 47/25	pałac	1900 rok
Strykowo	Parkowa	32	Obręb Strykowo, nr 47/23	obora	przełom XIX / XX wiek
Strykowo	Parkowa	32	Obręb Strykowo, nr 47/23	remiza	4 ćwierć XIX wieku
Strykowo	Parkowa	3	Obręb Strykowo, nr 47/25	park	XIX wiek
Strykowo	Poznańska	8	Obręb Strykowo, nr 115/1	szkoła	około roku 1909
Strykowo	Poznańska	34	Obręb Strykowo, nr 77	zajazd	początek XX wieku
Strykowo	Kolejowa	4	Obręb Strykowo, nr 449/6	dworzec	początek XX wieku
Strykowo	Kolejowa	4	Obręb Strykowo, nr 449/6	budynek gosp.	początek XX wieku
Strykowo	Kolejowa	1	Obręb Strykowo, nr 446/2	dom	początek XX wieku
Strykowo	Kolejowa	2	Obręb Strykowo, nr 446/1	dom	początek XX wieku
Strykowo	Kolejowa	2	Obręb Strykowo, nr 446/2	budynek gosp.	początek XX wieku
Strykowo	Parkowa	23	Obręb Strykowo, nr 47/3	dom ogrodnika	początek XX wieku

Strykowo	Parkowa	4	Obręb Strykowo, nr 47/30	garaż	1 ćwierć XX wieku
Strykowo	Parkowa	32	Obręb Strykowo, nr 47/23	rządcówka	przełom XIX / XX wiek
Strykowo	Parkowa	32	Obręb Strykowo, nr 47/23	stajnia wyjazdowa	początek XX wieku
Strykowo	Parkowa	32	Obręb Strykowo, nr 47/23	obora	początek XX wieku
Strykowo	Parkowa	32	Obręb Strykowo, nr 47/23	stajnia robocza	początek XX wieku
Strykowo	Parkowa	32	Obręb Strykowo, nr 47/23	kuźnia	przełom XIX / XX wiek
Strykowo	Parkowa	32	Obręb Strykowo, nr 47/23	stodoła i stolarnia	początek XX wieku
Strykowo	Parkowa	32	Obręb Strykowo, nr 47/23	spichlerz	początek XX wieku
Strykowo	Parkowa	32	Obręb Strykowo, nr 47/23	gorzelnia	początek XX wieku
Strykowo	Parkowa	11-13	Obręb Strykowo, nr 45/6	dwojak	początek XX wieku
Strykowo	Parkowa	15-17	Obręb Strykowo, nr 45/7	dwojak	początek XX wieku
Strykowo	Parkowa	3-9	Obręb Strykowo, nr 45/5	sześciorak	początek XX wieku
Strykowo	Parkowa	32	Obręb Strykowo, nr 47/20	kancelaria	początek XX wieku
Strykowo	Parkowa	10-16	Obręb Strykowo, nr 47/6	sześciorak	początek XX wieku
Strykowo	Krótką	2	Obręb Strykowo, nr 82	dom	początek XX wieku
Strykowo	Parkowa	1	Obręb Strykowo, nr 72	dom	1908 - 1910 rok
Strykowo	Parkowa	1	Obręb Strykowo, nr 72	obora	1930 rok
Strykowo	Parkowa	1	Obręb Strykowo, nr 72	stodoła	początek XX wieku
Strykowo	Poznańska	35	Obręb Strykowo, nr 140	dom	3 ćwierć XIX wieku
Strykowo	Poznańska	41	Obręb Strykowo, nr 137	dom	koniec XIX wieku
Strykowo	Poznańska	43	Obręb Strykowo, nr 135/2	dom	1913 rok
Strykowo	Poznańska	43	Obręb Strykowo, nr 135/2	stodoła	początek XX wieku
Strykowo	Poznańska	62	Obręb Strykowo, nr 110	dom	początek XX wieku
Strykowo	Poznańska	50	Obręb Strykowo, nr 104	dom	lata 20 - te XX wieku
Strykowo	Poznańska	46	Obręb Strykowo, nr 99	dom	koniec XIX wieku
Strykowo	Poznańska	46	Obręb Strykowo, nr 99	stodoła	koniec XIX wieku
Strykowo	Parkowa	32	Obręb Strykowo, nr 47/23	suszarnia	1 połowa XX wieku
Strykowo	Parkowa	18-24	Obręb Strykowo, nr 47/5	sześciorak	początek XX wieku
Strykowo	Kolejowa	4	Obręb Strykowo, nr 449/7	rampa kolejowa	początek XX wieku
Strykówko	Poznańska		Obręb Strykowo, nr 448/18	obora	przełom XIX / XX wiek
Tomice	Spadzista	4	Obręb Tomice, 184	dzwonnica	XX wiek
Tomice	Spadzista	4	Obręb Tomice, 184	kościół parafialny p. w. św. Barbary	1463 rok, około 1770 rok
Tomice	Spadzista	4	Obręb Tomice, 184	cmentarz rzymskokatolicki	XX wiek
Tomice	Szkolna	20	Obręb Tomice 145	dom młynarza	początek XX wieku
Tomiczki	Obręb Tomice, 92			cmentarz rzymskokatolicki	XX wiek
Trzebaw	Kulika	2	Obręb Trzebaw, nr 90/2	dwór	około 1870 rok
Trzebaw	Obręb Trzebaw, nr 90/2			obora	początek XX wieku

Trzebaw	Obręb Trzebaw, nr 90/2			spichlerz	początek XX wieku
Trzebaw	Obręb Trzebaw, nr 302			szkoła	około 1905 roku
Trzebaw	Kulika	2	Obręb Trzebaw, nr 90/2	park dworski	2 połowa XIX wieku
Trzebaw	Obręb Trzebaw 99/1			dworzec kolejowy	koniec XIX wieku
Trzebaw	Obręb Trzebaw, nr 363			ruiny zamku tzw. zameczku na wyspie jeziora Góreckiego	1824 - 1825 rok, w postępującej ruinie od 1848 roku
Trzebaw	Obręb Trzebaw, nr 90/2			stodoła	początek XX wieku
Trzebaw	Obręb Trzebaw, nr 90/2			chlewnia	początek XX wieku
Trzebaw	Obręb Trzebaw, nr 90/2			stodoła	początek XX wieku
Trzebaw	Obręb Trzebaw, nr 90/2			gorzelnia	początek XX wieku
Trzebaw	Obręb Trzebaw, nr 90/2			chlewnia	początek XX wieku
Trzebaw	Obręb Trzebaw 99/1			szalet dworca kolejowego	koniec XIX wieku
Wielka Wieś	Kręta	17	Obręb Kraplewo, nr 94/1	dwór	przełom XIX / XX wiek
Wielka Wieś	Kręta		Obręb Kraplewo, nr 107, 108	stodoła	koniec XIX wieku
Wielka Wieś	Kręta		Obręb Kraplewo, nr 110/2	stodoła	1883 rok
Wielka Wieś	Kręta		Obręb Kraplewo, nr 109	wozownia - ruina	koniec XIX wieku
Wielka Wieś	Kręta	3	Obręb Kraplewo, nr 94/1, 95	obora	koniec XIX wieku
Witobel	10		Obręb Witobel, nr 221/1	rządcówka	początek XX wieku
Witobel	10		Obręb Witobel, nr 221/1	obora 1	koniec XIX wieku
Witobel	11		Obręb Witobel, nr 222	obora 2	koniec XIX wieku
Witobel	14		Obręb Witobel, nr 235/14	stodoła	1887 rok
Wronczyn	Główna		Obręb Wronczyn, nr 180	kaplica p. w. św. Wawrzyńca	początek XX wieku
Wronczyn	Główna	64	Obręb Wronczyn, nr 131/7	szkoła	początek XX wieku
Wronczyn	Główna	66	Obręb Wronczyn, nr 179/3	budynek gosp.	przełom XIX / XX wiek
Wronczyn	Główna	66	Obręb Wronczyn, nr 179/3	obora	1903 rok
Wronczyn	Główna	66	Obręb Wronczyn, nr 268	gorzelnia	1864 rok
Wronczyn	Główna	66	Obręb Wronczyn, nr 179/3	kuźnia	początek XX wieku
Wronczyn	Główna	64	Obręb Wronczyn, nr 131/7	stodoła	początek XX wieku
Wronczyn	Główna	64	Obręb Wronczyn, nr 131/7	szalet	początek XX wieku
Wronczyn	Główna	66	Obręb Wronczyn, nr 179/3	dwór	XVIII / XIX wiek
Wronczyn	Główna	66	Obręb Wronczyn, nr 179/3	park	1 połowa XIX wieku
Wronczyn	Główna	70	Obręb Wronczyn, nr 179/2	dom	początek XX wieku
Wronczyn	Główna	39, 41, 43	Obręb Wronczyn, nr 272	dom	połowa XIX wieku
Wronczyn	Główna	53, 55	Obręb Wronczyn, nr 322, 323	dom	połowa XIX wieku
Wronczyn	Główna	57, 59	Obręb Wronczyn, nr 324, 325	dom	połowa XIX wieku
Zamysłowo	Twardowska	34	Obręb Zamysłowo 302/10	budynek gosp.	koniec XIX wieku
Zamysłowo	Twardowska	34	Obręb Zamysłowo 302/11, 302/12	dom	koniec XIX wieku
Zamysłowo	Twardowska	40	Obręb Zamysłowo 302/11, 302/12	garaż	początek XX wieku

Zamysłowo	Twardowska	40	Obręb Zamysłowo 302/11, 302/12	obora	początek XX wieku
Zamysłowo	Twardowska	40	Obręb Zamysłowo 302/11, 302/12	obora	początek XX wieku
Zamysłowo	Twardowska	40	Obręb Zamysłowo 302/11, 302/12	magazyn	początek XX wieku
Zaparcin	19		Obręb Wronczyn 548/2, 548/3, 549	obora	początek XX wieku

5.6. Stanowiska archeologiczne

Zabytek archeologiczny, to zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów lub zabytek ruchomy, będący tym wytworem (art. 3 pkt. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. nr 162, poz. 1568 ze zmianami).

Zabytki archeologiczne są częścią dziedzictwa kulturowego. Na zasób zabytków archeologicznych składają się zarówno tzw. stanowiska archeologiczne – warstwy kulturowe i obiekty archeologiczne, jak i ruchome zabytki z nich pochodzące i skarby. Na terenie Gminy Stęszew znajdują się dwa stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków.

Tab. 11. Stanowiska archeologiczne; (Źródło: Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Stęszew na lata 2011 – 2014)

LP		NR OBSZARU AZP	NR REJESTRU	TYP STANOWISKA CHRONOLOGIA
1	Kraplewo	54-25/43	2054/A decyzja z dnia 20 stycznia 1986	wczesnośredniowieczne grodzisko
2	Stęszew	55-25/19	1972/A decyzja z dnia 10 grudnia 1984	fundamenty zamku z XIV w. oraz domniemane grodzisko średniowieczne

Ponadto na terenie gminy znajduje się 580 stanowisk archeologicznych zewidencjonowanych w ramach ogólnopolskiego programu badawczo - konserwatorskiego - Archeologiczne Zdjęcie Polski. Poniższa tabela prezentuje zasoby archeologicznego dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy Stęszew.

Tab. 12. Stanowiska archeologiczne; (Źródło: Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Stęszew na lata 2011 – 2014)

Gmina	Kategorie faktów osadniczych w obrębie stanowisk								Ogólna ilość
	Grodziska	Cment arzyska płaskie	Cment arzyska kurhan owe	Osady	Punkty osadnicze	Ślady osadnic ze	Inne	Razem	
Stęszew	2	16	5	201	125	176	8	533	580

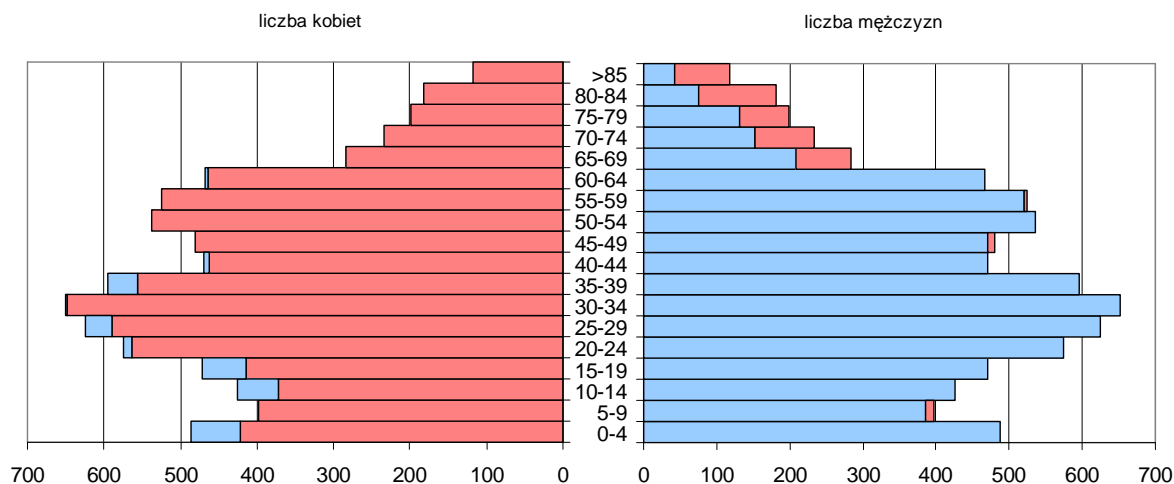
5.7. Strefy ochrony konserwatorskiej

Miasto Stęszew zachowało aż do czasów obecnych czytelne średniowieczne rozplanowanie urbanistyczne z centralnym rynkiem oraz wychodzącymi z niego ulicami. W celu ochrony krajobrazu kulturowego gminy układ ten został objęty ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków, nie wyznaczono jednak strefy ochrony konserwatorskiej.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

6.1. Demografia

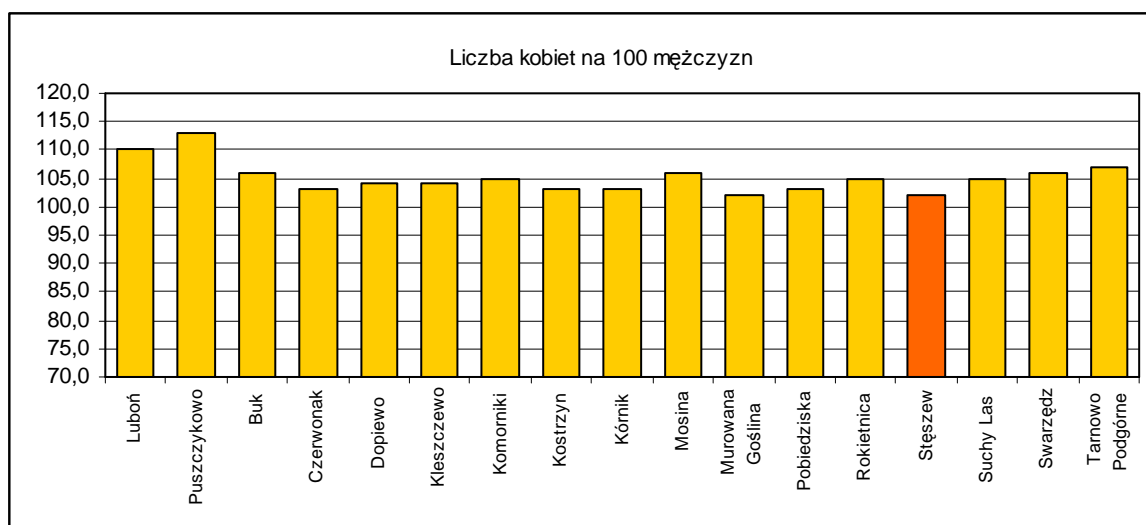
Piramida płci i wieku mieszkańców gminy Stęszew posiada kształt zbliżony do kształtu piramidy dla całego kraju (Ryc.14.). Wyraźnie zaznaczają się na niej dwa wyższe demograficzne, jeden będący odpowiedzią społeczeństwa na straty wojenne oraz okres niepokoju, który nie służył zakładaniu i powiększaniu rodzin, oraz drugi, będący echem pierwszego, związany z wchodzeniem w dorosłość osób urodzonych w czasie wyżu. Pierwszy z nich, tzw. powojenny wyż kompensacyjny przypadający na lata 50 na wykresie zaznacza się zwiększoną liczbą osób w wieku 50-60 lat. Z drugim wyżem demograficznym mieliśmy natomiast do czynienia w latach 80., co z kolei zaznacza się na wykresie, jako zwiększona liczba osób w wieku 25-35 lat. Pomiedzy wspomnianymi wyżami zaznaczają się niższe demograficzne – pierwszy przypadający na lata wojny i skutkujący zmniejszoną liczbą osób w wieku 70-75 jest słabo widoczny ze względu na naturalne zmniejszenie liczby ludzi w tych grupach wiekowych. Jego echo przypada natomiast na lata 60. kiedy to rodziny zakładały osoby urodzone w czasie II wojny światowej. Ponadto na piramidzie płci i wieku mieszkańców Stęszew można zaobserwować inne charakterystyczne cechy tj. wyraźne zahamowanie podcięcia piramidy oraz znaczną nadwyżkę kobiet nad mężczyznami powyżej 65 roku życia. Podcięcie piramidy to echo niżu demograficznego lat 60., na które dodatkowo nałożyła się kulturowa zmiana modelu rodziny oraz przesunięcie macierzyństwa z przedziału 20-24 na 25-29, a nawet 30-34. Piramida zwążająca się u podstawy jest charakterystyczna dla starzejących się społeczeństw i nosi nazwę piramidy regresywnej. W przeciwieństwie do piramidy dla całego kraju, w Stęszewie obserwujemy jednak znaczne odbicie, które oznacza zwiększony przyrost naturalny w ostatnich latach. W gminie Stęszew zaczął się już kształtować wyż będący echem wyżu lat 80., bowiem wtedy urodzone osoby właśnie zakładają swoje rodziny. Znaczna nadwyżka kobiet nad mężczyznami powyżej 65 roku życia jest natomiast spowodowana wyższą średnią długością życia kobiet względem mężczyzn, którzy częściej zapadają na choroby cywilizacyjne, głównie układu krążenia i statystycznie ulegają większej liczbie wypadków. Brak w gminie nadwyżki mężczyzn nad kobietami w przedziałach od 10 do 64 roku życia, która jest znamieną dla obszarów wiejskich, gdyż kobiety częściej migrują ze wsi do miast a młodzi mężczyźni natomiast często zmuszeni są do pozostania w gospodarstwie. W gminie Stęszew ze względu na bliskość aglomeracji poznańskiej nie obserwuje się jednak takiego zjawiska. Obserwuje się natomiast nadwyżkę mężczyzn nad kobietami w przedziale 0-19. Jest to zjawisko typowe – w społeczeństwach zazwyczaj rodzi się więcej mężczyzn niż kobiet, ponieważ mężczyźni częściej ulegają różnym wypadkom i w wieku najwyższej rozrodczości ta liczba się wyrównuje.

Ryc.14. Struktura płci i wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2005

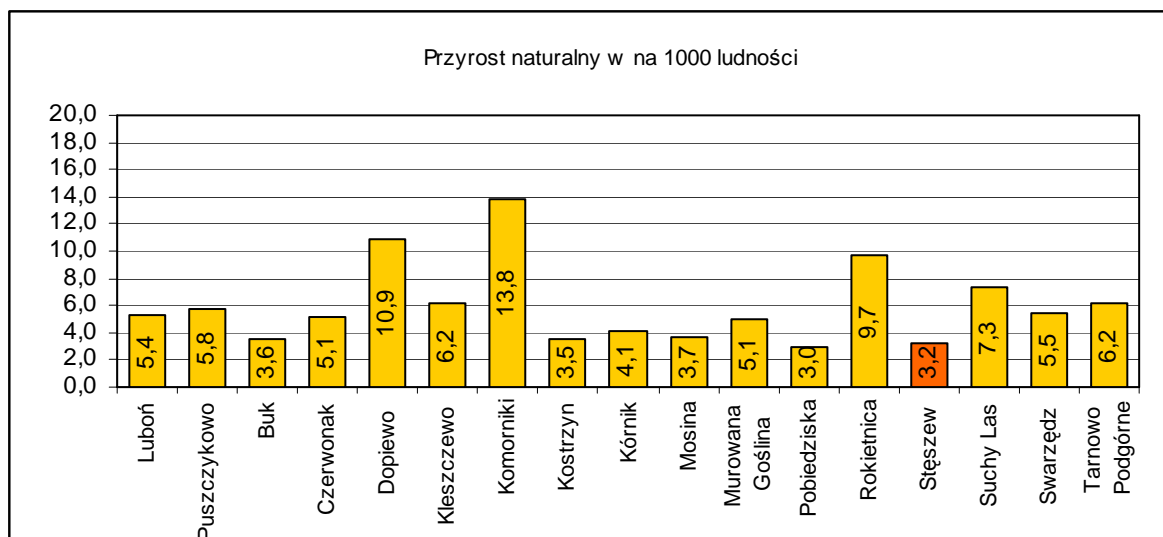
Potwierdzeniem korzystnej struktury płci przedstawionej na piramidzie, na Ryc.15. jest liczba kobiet na 100 mężczyzn, która w gminie Stęszew jest wyjątkowo wyrównana i wynosi 102 kobiety na 100 mężczyzn.

Ryc.15. Liczba Kobiet na 100 mężczyzn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2009

Korzystna struktura wiekowa społeczeństwa w gminie Stęszew widoczna jest także na Ryc.13., która przedstawia obciążenie osób w wieku produkcyjnym osobami w wieku nieprodukcyjnym. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym (mężczyźni i kobiety w wieku 0-17 lat) oraz w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety - 60 lat i więcej). Widzimy, że w gminie wspomniany wskaźnik jest nieco niższy niż średnia w powiecie i na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają 52 osoby w wieku nieprodukcyjnym.

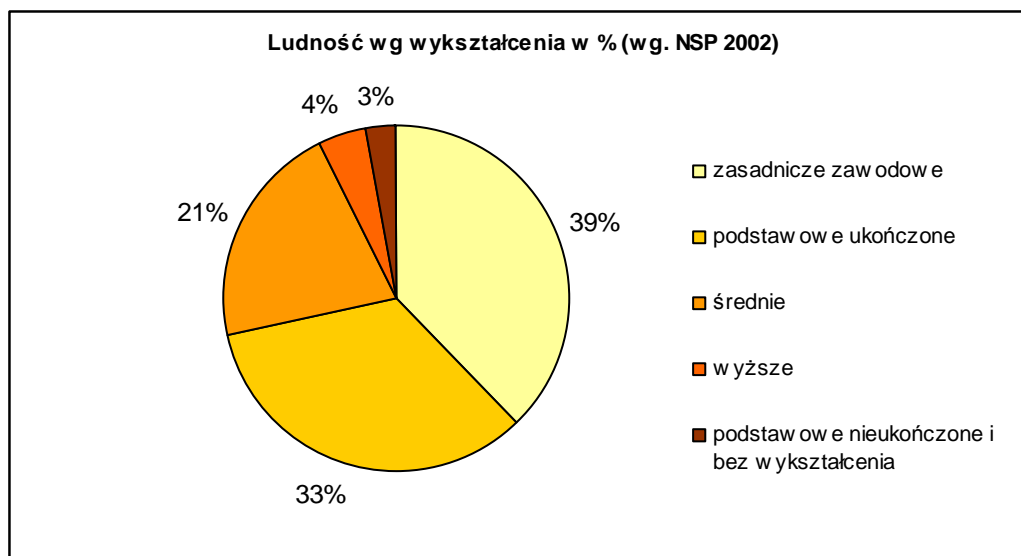

Ryc.16. Ludność w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2009

Przyrost naturalny w gminie Stęszew jest znacznie wyższy aniżeli średnia krajowa i wyższy niż średnia wojewódzka, ale wynosi on aż 3,2 ‰ i jest jednym z niższych w powiecie poznańskim (Ryc.16.).

Jeżeli chodzi o poziom wykształcenia mieszkańców gminy to ostatnie badania w tym kierunku przeprowadzone były w ramach spisu powszechnego w 2002 roku (Ryc.17). Wykazały one, że 33% mieszkańców posiada jedynie wykształcenie podstawowe, wykształcenie zasadnicze zawodowe posiada niemal 40% mieszkańców, a 21% wykształcenie średnie. Osoby posiadające nieukończone wykształcenie podstawowe, lub zupełny brak wykształcenia stanowią ponad 3 % co jest wynikiem zbliżonym do średniej dla całego kraju. Niewiele ponad 4% mieszkańców posiada dyplom ukończenia wyższej uczelni.

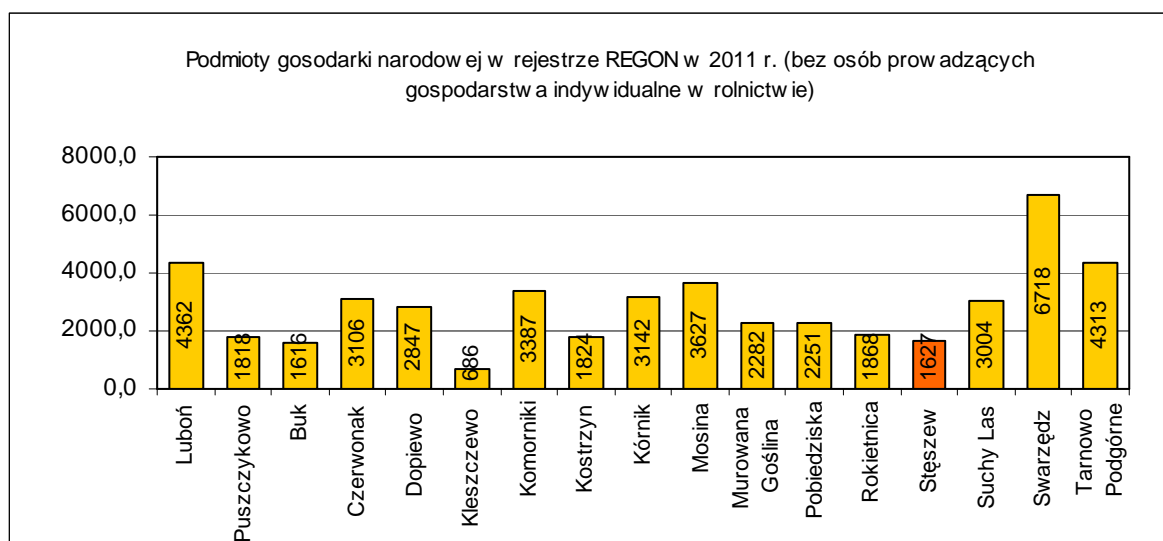

Ryc.17. Wykształcenie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2002

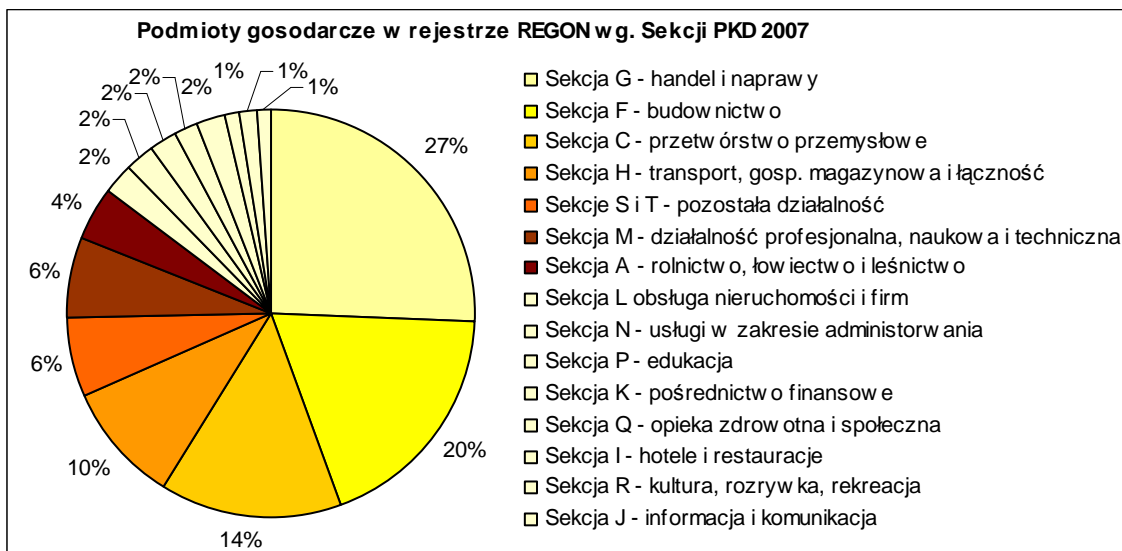
6.2. Struktura gospodarcza, bezrobocie

W 2011 roku w gminie Stęszew było 1627 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie (Ryc.18.), z czego ponad połowa zarejestrowana była w mieście Stęszew. Jest to jeden z najniższych wskaźników na terenie całego powiatu. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców sytuacja w gminie Stęszew jest porównywalna ze średnią dla województwa wynoszącą niespełna 109 podmiotów na 1000. Wśród zarejestrowanych podmiotów zdecydowanie przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (1284 podmioty). Ponadto na terenie gminy funkcjonowało 19 stowarzyszeń i organizacji społecznych, 7 spółdzielni oraz 115 spółek handlowych spośród których 29 posiadało udział kapitału zagranicznego.

Ryc.18. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2011

W gminie Stęszew najwięcej podmiotów, niemal 27%, prowadzi działalność w sekcji G (według PKD 2007), czyli handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Kolejną pod względem liczebności grupę stanowią podmioty działające w sekcji F (budownictwo) – 20%, w sekcji C (przetwórstwo przemysłowe) – 14%, a w sekcji H (transport, gospodarka magazynowa i łączność) 10%. Ponadto łącznie w sekcjach S i T (inna działalność i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz w sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) działalność prowadzi po 6% podmiotów. Z sekcją A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) związanych jest 4% podmiotów. W pozostałych sekcjach działa mniej niż 3% wszystkich zarejestrowanych, podmiotów, czyli mniej niż 50. Przedstawione dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

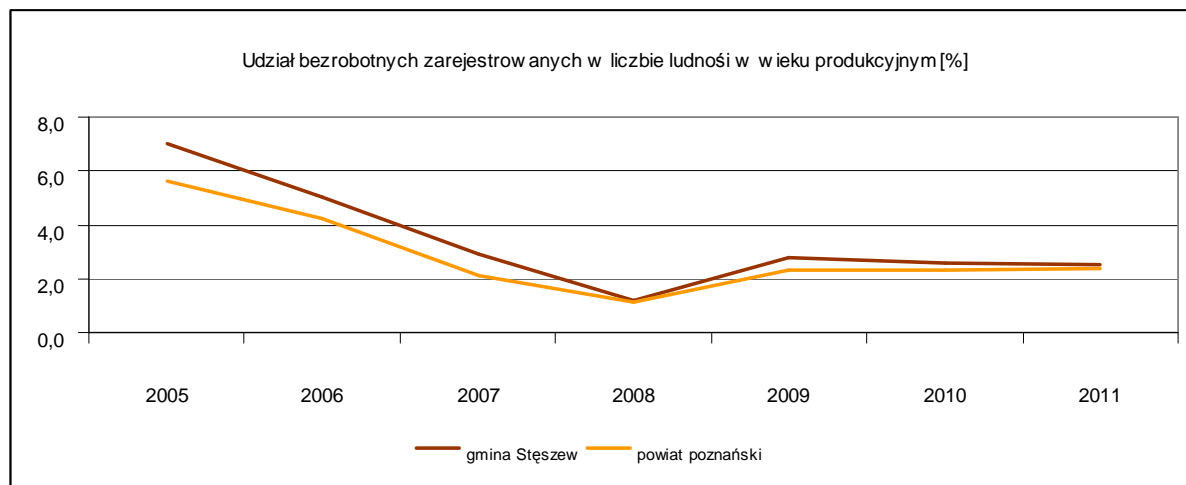

Ryc.19. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON według sekcji PKD

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2011

Wśród mieszkańców gminy Stęszew, zgodnie z ogólnokrajową tendencją liczba osób pozostających bez zatrudnienia i zarejestrowanych w urzędach pracy spadła w 2008 by ponownie zacząć wzrastać. W ciągu ostatnich trzech lat poziom bezrobocia w gminie jest dosyć stabilny. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2010 roku bez pracy pozostawało 237 osób, z czego 108 bezrobotnych stanowili mężczyźni a 129 kobiety. Zakładając dodatkowo, że część osób to bezrobocie frykcyjne, związane z przerwami w zatrudnieniu podczas poszukiwania innej pracy lub podczas zmiany miejsca zamieszkania, to jedynie ok. 2% mieszkańców gminy pozostaje bez stałego zatrudnienia.

Warto jednak pamiętać, że na terenach rolniczych często dane statystyczne nie oddają sytuacji rzeczywistej, bowiem zgodnie z art. 2 ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2004 Nr 99 poz. 1001) bezrobotnym nie jest osoba posiadająca ponad 2 ha przeliczeniowe użytków rolnych, lub podlegająca ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe.

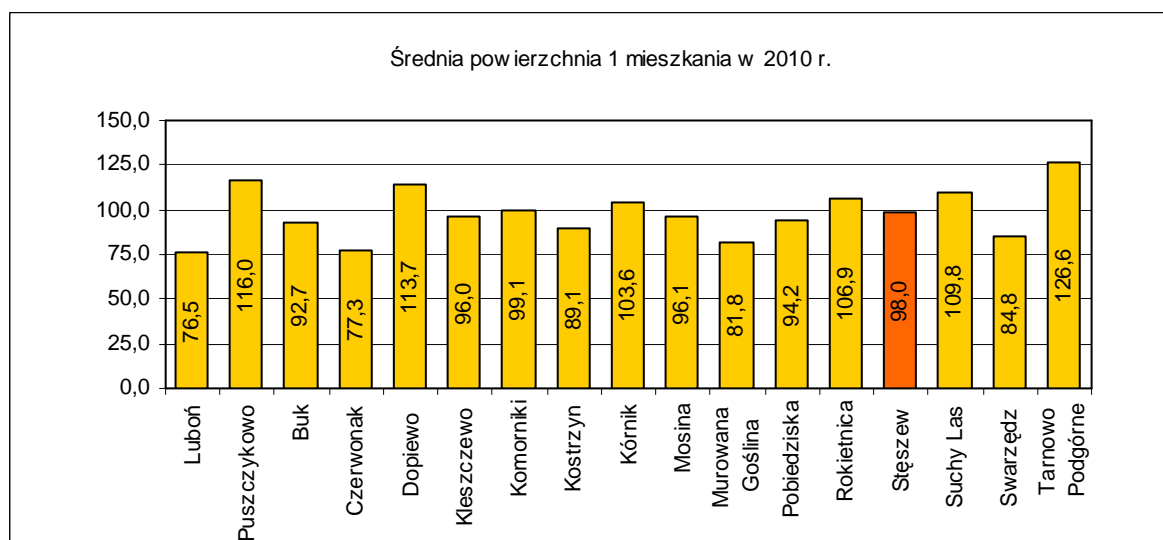

Ryc.20. Bezrobocie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2011

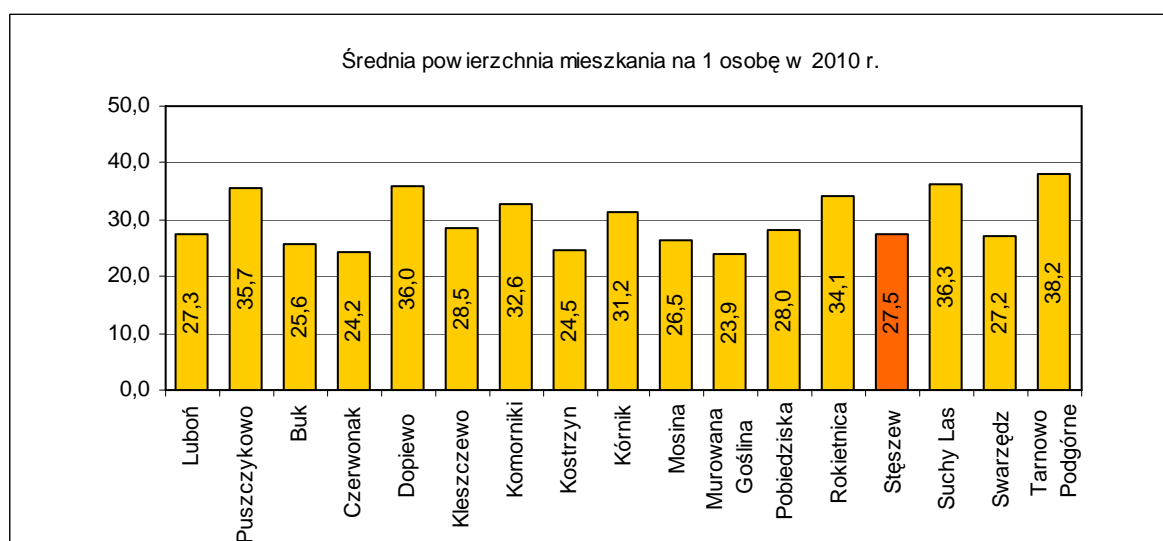
6.3. Jakość życia mieszkańców i ochrona ich zdrowia

Na terenie gminy, ze względu na jej niegdyś rolniczy charakter dominuje zabudowa mieszkaniowa zagrodowa, ewentualnie jednorodzinna i w związku z tym stosunkowo wysokie są wskaźniki charakteryzujące warunki mieszkaniowe. Według danych GUS w 2010 roku na terenie gminy znajdowało się 4055 mieszkań, składających się z 17949 izb, w których mieszkało 14453 osób. Na jedną izbę przypadało średnio 0,81 osoby, a średnia powierzchnia mieszkania wynosiła 98 m² i była prawie o trzydzieści metrów większa niż średnia krajowa. Na jedną osobę w 2009 r. przypadło średnio 27,5 m², czyli o 3 metry więcej aniżeli średnio w Polsce. Warunki mieszkaniowe w gminie Stęszew są zbliżone do pozostałych gmin powiatu poznańskiego, chociaż gminy wiejskie mają te wskaźniki wyraźnie większe niż gminy miejskie i miejsko-wiejskie. Charakterystykę gminy na tle pozostałych gmin powiatu przedstawiają Ryc. 21-22.

Ryc.21. Warunki mieszkaniowe

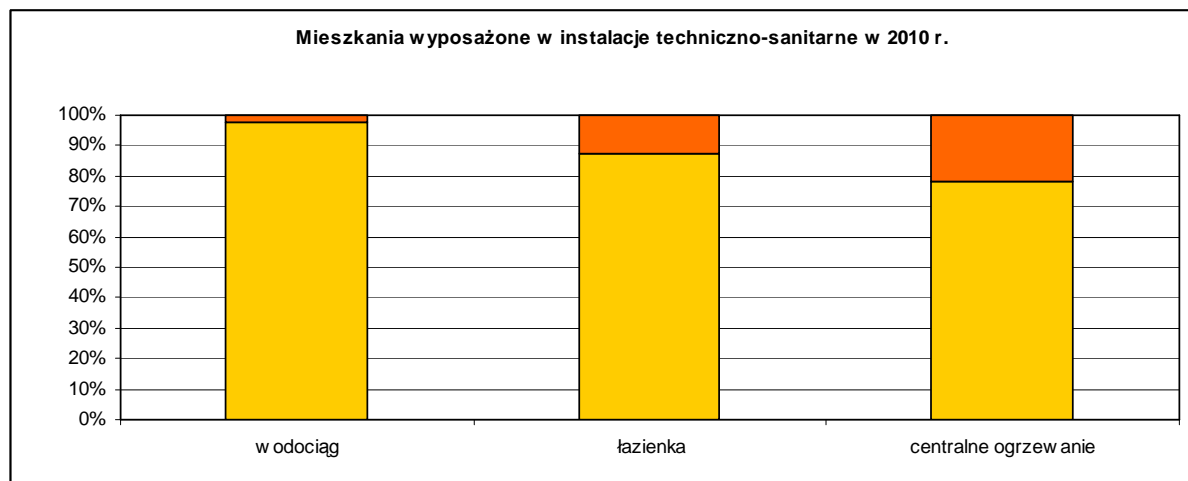
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2009

Ryc.22. Warunki mieszkaniowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2009

Jeżeli chodzi o wyposażenie zasobów mieszkaniowych, według danych głównego urzędu statystycznego z 2010 roku niemal 98% mieszkań było wyposażonych w przyłącze wodociągowe (Ryc.23). Ponadto zgodnie z danymi w gminie Stęszew 78% mieszkań wyposażonych było w centralne ogrzewanie. Warunki sanitarne w mieszkaniach na terenie gminy wymagają poprawy. Zaledwie 87,5% mieszkań wyposażone było w łazienkę, co oznacza, że w ponad 500 mieszkaniach brakuje takiego wyposażenia.

Ryc.23. Warunki mieszkaniowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2009

Podstawową opiekę medyczną na terenie gminy świadczy 7 zakładów opieki zdrowotnej: Przychodnia Specjalistyczna "Jakubowska-Medica", Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej z Zakresu Specjalistyki JanMedic, Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego "MEDICUS" s.c., Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Medyczne Laboratorium Diagnostyczna „DIAGMED”, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Zespół Lekarzy Rodzinnych "Promed" Piotr Roguszcza, "MEDICOR" Specjalistyczne Poradnie Lekarsko – Stomatologiczne i Prywatna Specjalistyczna Przychodnia Stomatologiczna K-Dent Sp. z o.o. Placówki te w 2011 r. udzieliły w sumie ponad 50 tys. porad. Dodatkowo na terenie gminy działają prywatne praktyki lekarskie, stomatologiczne i rehabilitacyjne. Na terenie gminy działają trzy apteki: Apteka Pod Orłem, Apteka Pod Słońcem S.C. i Apteka U Żółtego Źródła i dwa punkty apteczne. Wskaźnik liczby ludności na 1 aptekę w gminie wynosi 4867 czyli o 1500 więcej niż średnia dla województwa i o 1800 więcej niż średnia dla powiatu poznańskiego.

Na terenie gminy w 2011 roku 279 gospodarstw korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej, co stanowiło ok. 5,5%. Na ponad 31% dzieci w wieku do 17 lat, rodzice otrzymywali w 2011 r. zasiłek rodzinny. Łącznie gmina Stęszew na świadczenia wydała w 2011 r. ponad 2,6 mln zł.

6.4. Oświata

Na terenie gminy Stęszew działa sześć szkół podstawowych i trzy gimnazja, z czego jedna szkoła podstawowa i jedno gimnazjum tworzą Zespół Szkół Specjalnych w Stęszewie nie wliczany do statystyk. Ponadto na terenie gminy swoje

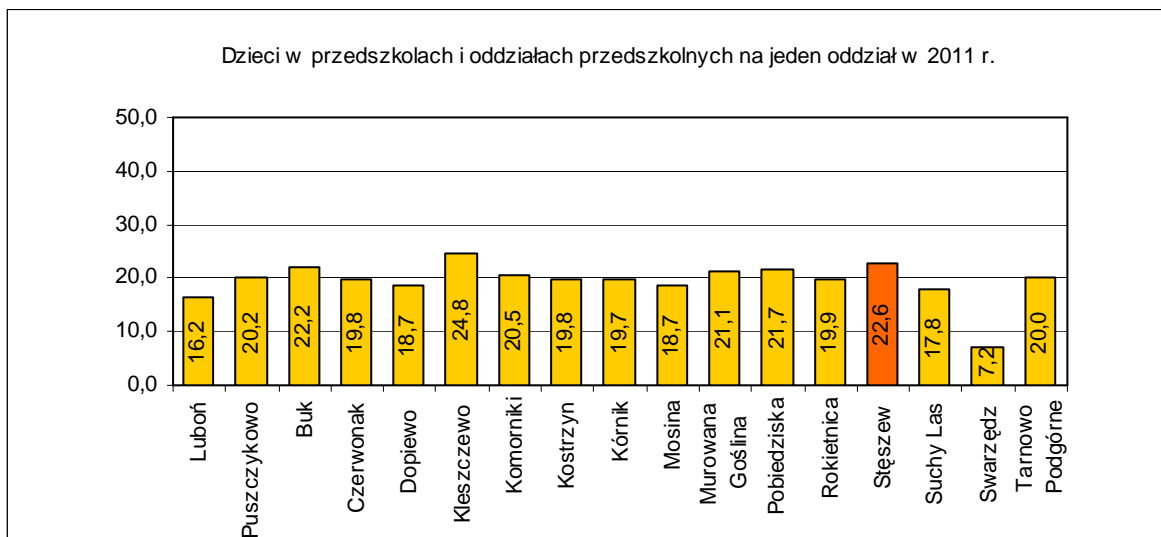
zajęcia prowadzi prywatne liceum ogólnokształcące dla dorosłych i szkoła policealna.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2011 r. na terenie gminy Stęszew w 45 oddziałach szkół podstawowych uczyło się 902 uczniów, natomiast w 26 oddziałach gimnazjalnych 503 uczniów. Ponadto do Zespołu Szkół Specjalnych uczęszcza ok. 60 dzieci z gminy Stęszew i z gminy Dopiewo. Na terenie gminy działa tylko jedno samodzielne przedszkole oraz trzy przedszkola w zespołach szkolno-przedszkolnych. Nie działa na terenie gminy żaden żłobek. Pełne zestawienie placówek oświatowych na terenie gminy przedstawia Tab. 11.

Tab.13. Placówki oświatowe w gminie Stęszew

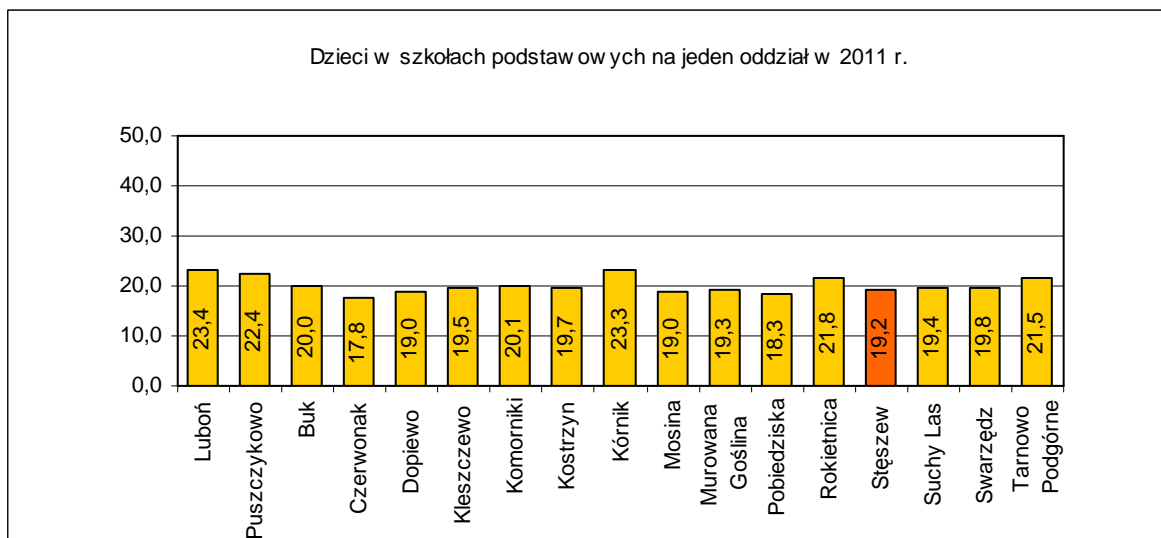
Lp.	Nazwa placówki	Oddziały:	Informacje dodatkowe
1.	Gimnazjum im. Powstańców Wielkopolskich w Stęszewie, ul. Szkolna 1	▪ Gimnazjum	Do szkoły uczęszcza ok. 530 uczniów, którzy uczą się w 16 oddziałach. W szkole zatrudnionych jest 33 nauczycieli
2.	Gimnazjum im. J. Korczaka w Strykowie, ul. Szkolna 10	▪ Gimnazjum	Do szkoły uczęszcza ok. 130 uczniów, a zatrudnionych jest 16 nauczycieli.
3.	Szkoła Podstawowa w Stęszewie, ul. Poznańska 25	▪ Szkoła Podstawowa	Do szkoły uczęszcza ok. 560 uczniów, a zatrudnionych w szkole jest 48 nauczycieli. W szkole utworzono 25 oddziałów szkolnych (13 oddziałów I-III oraz 12 oddziałów IV - VI). Do szkoły uczęszczają dzieci z Dębienka, Dębna, Drogosławca, Kraplewo, Witobela, Trzebawia, Górki, Łodzi, Srocka, Będlewo, Wielkiejwsi i Zamysłowa.
4.	Szkoła Podstawowa w Trzebawiu, ul. Szkolna 1,	▪ Oddział przedszkolny 3-6lat ▪ Klasy I-III	Szkoła jest filią Szkoły Podstawowej w Stęszewie. W szkole utworzono 3 oddziały szkoły podstawowej i 1 mieszaną grupę przedszkolną. Do szkoły uczęszczają m.in. dzieci z Trzebawia, Górki, Dębienka, Dębna i Stęszewa.
5.	Zespół Szkolno Przedszkolny w Jeziorkach, ul. Parkowa 7	▪ Przedszkole ▪ Szkoła Podstawowa	W szkole utworzono 6 oddziałów szkoły podstawowej i 4 grupy przedszkolne. W placówce zatrudnionych jest 17 nauczycieli. Do szkoły uczęszczają dzieci z Jeziorek, Piekar, Skrzynek, Słupi, Tomic, Tomiczek, Rybojedzka, Mirosławem.
6.	Zespół Szkolno Przedszkolny w Modrzu, Kościuszki 14	▪ Przedszkole ▪ Szkoła Podstawowa	
7.	Zespół Szkolno - Przedszkolny w Strykowie, ul. Bukowska,	▪ Przedszkole ▪ Szkoła Podstawowa	
8.	Przedszkole w Stęszewie, ul. Korczaka 1,	▪ Przedszkole	

W gminie Stęszew najgorzej wygląda sytuacja dostępu do wychowania przedszkolnego. Oddziały przedszkolne na terenie gminy są niemal najliczniejsze spośród gmin powiatu poznańskiego. W szkołach podstawowych oddziały są równoliczne z pozostałymi gminami, natomiast jeżeli chodzi o gimnazjum to na jeden oddział przypada średnio ponad 19,3 ucznia – czyli nieco mniej niż średnia w powiecie. Sytuację w gminie na tle powiatu przedstawia ją Ryc. 24, 25 i 26. Należy jednak mieć świadomość, że są to dane statystyczne i są wynikiem uśrednienia sytuacji

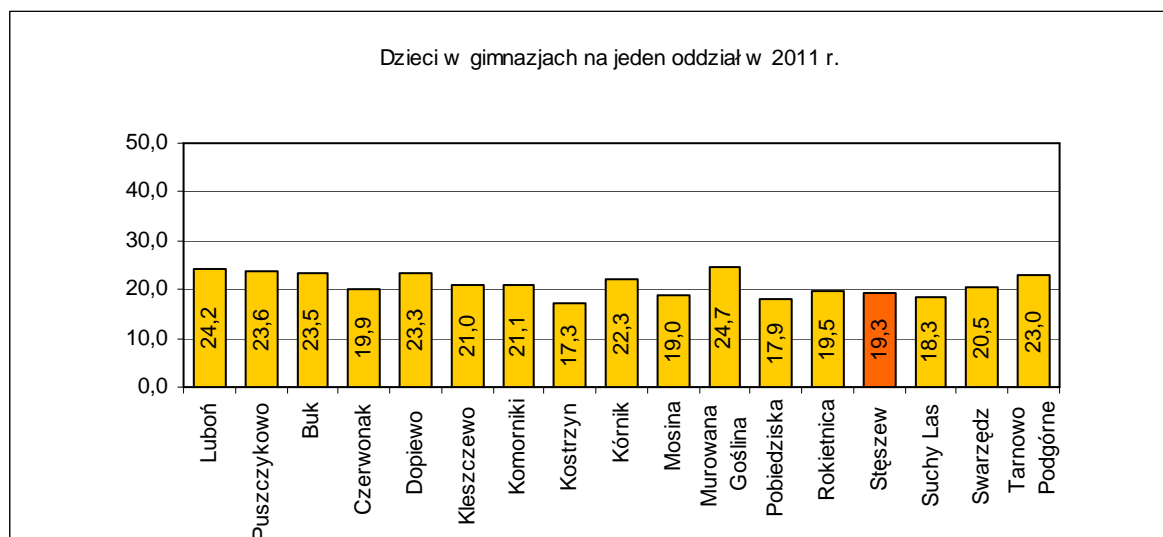
Ryc.24. Przedszkola

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2011

Ryc.25. Szkoły podstawowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2011

Ryc.26. Gimnazja

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2011

6.5. Kultura

Na terenie gminy Stęszew najważniejszą instytucją kulturalną jest Dom Kultury w Stęszewie, samorządowa instytucja upowszechniania kultury, która funkcjonuje w dwóch miejscach: przy ulicy Poznańskiej 11 oraz w Klubie "Siódemka" przy ulicy Poznańskiej 7. W domu kultury działają cztery zespoły:

- "Wesoła Gromada" z Klubu Seniora,
- "Modrzanki" z Modrza,
- "Kozłary" - kapela dudziarska,
- "Cantare" - dziecięcy wokalny zespół artystyczny.

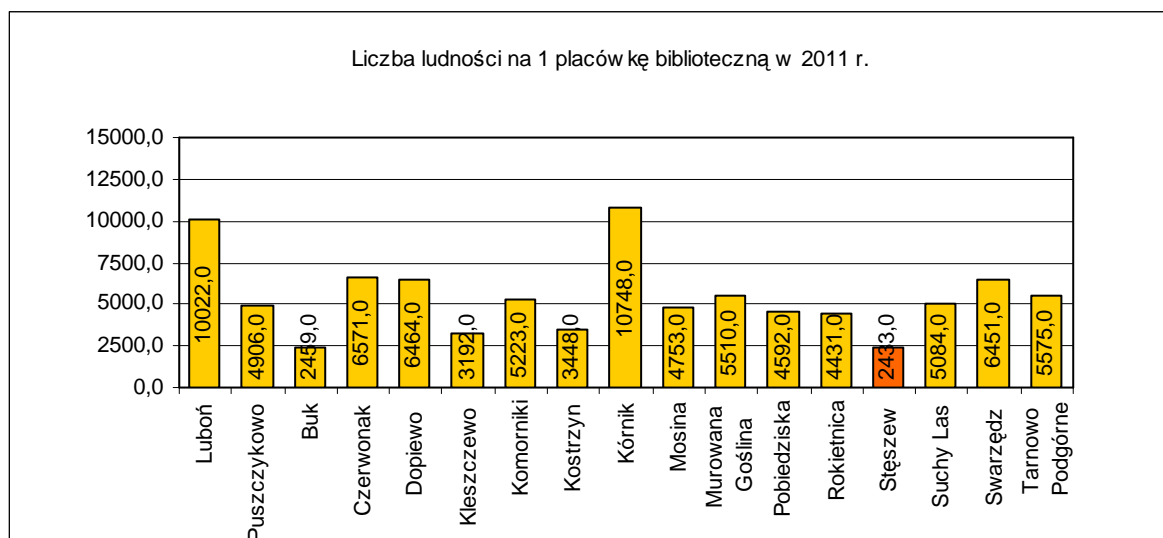
W całorocznej działalności instytucji upowszechniania kultury są realizowane:

- imprezy kameralne w cyklu "Przyjemności dla ciała i ducha",
- plenerowe "Majówki" - imprezy dla dzieci, koncerty dla dorosłych
- konkursy o zasięgu gminnym: plastyczny, recytatorski: "Wiosenne przebudzenie", piosenki dziecięcej "Stęszewska Triola",
- ferie zimowe,
- lekcje plastyki w galerii sztuki,
- plenerowe instalacje artystyczne.

Ponadto na terenie gminy działa Muzeum Regionalne w Stęszewie, które rozpoczęło swą działalność już w 1970 roku, początkowo jako Izba Muzealna. Inspiracją jej powstania była uroczystość 600-lecia nadania praw miejskich Stęszewowi. Siedziba muzeum mieści się w niemal najstarszym, a zarazem ostatnim z domów podcieniowych. Budynek ten powstał w XVIII wieku i mieści się przy stęszewskim rynku. Posiada na froncie czterosłupowy podcień, który jest jego główną ozdobą. Podcień ten kiedyś chronił przed słońcem i deszczem, ale przede wszystkim służył jako miejsce prezentacji wyrobów rzemieślniczych. W 1970 roku budynek, będący w ruinie, został gruntownie odrestaurowany i wpisany do rejestru zabytków. Zbiory muzeum obejmują około 5000 eksponatów, przede wszystkim darów od byłych i obecnych mieszkańców gminy Stęszew. Instytucja funkcjonuje aktualnie w dwóch budynkach mieszczących trzy sale wystawowe i gromadzi zbiory z zakresu historii, etnografii i archeologii oraz organizuje liczne ekspozycje czasowe, m. in. wystawy prac znanych poznańskich

artystów będące owocem trwającej od 2008 r. współpracy ze Stowarzyszeniem "Klamerka" i Galerią "OK-NO".

Kolejną, działającą na terenie gminy instytucją kulturalną jest Biblioteka Publiczna w Stęszewie oraz jej filie w Będlewie, Strykowie, Jeziorkach, Trzebawiu i Sapowicach. Ponadto przy bibliotece działa Dyskusyjny Klub Książki. Księgozbiór biblioteki w Stęszewie i jej 5 filii wynosi ponad 65 tys. woluminów. W porównaniu z pozostałymi gminami powiatu poznańskiego gmina Stęszew ma najlepszą dostępność mieszkańców do zasobów bibliotecznych i na jedną placówkę przypada zaledwie 2433 mieszkańców. Do biblioteki zapisanych jest 2,5 tys. mieszkańców, którzy w 2011 r. wypożyczyli ponad 35 tys. woluminów.

Ryc.27. Biblioteki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2011

Jak już wspomiano na terenie gminy działa sześć parafii rzymskokatolickich i jedno Sanktuarium Maryjne:

- Kościół p.w. Świętej Trójcy w Stęszewie
Sanktuarium Maryjne w Stęszewie przy parafia p.w. Świętej Trójcy
- Kościół p.w. Św. Maksymiliana Marii Kolbego
- Kościół p.w. św. Jadwigi w Łodzi
- Kościół p.w. św. Idziego w Modrzu
- Kościół p.w. Wszystkich Świętych w Słupi
- Kościół p.w. św. Barbary w Tomicach

6.6. Sport i rekreacja

Podstawowe zaplecze sportowe w gminie jest stosunkowo dobrze rozwinięte i w niemal każdej miejscowości znajduje się trawiaste boisko sportowe. Ponadto w Stęszewie działa „MOJE BOISKO ORLIK 2012”. Jest to ogrodzony i oświetlony kompleks sportowy, mieszczący się przy ul. Trzebawskiej, który obejmuje: boisko do piłki nożnej o nawierzchni ze sztucznej trawy, boisko wielofunkcyjne o nawierzchni z poliuretanu oraz zaplecze socjalno-szatniowe. Na terenie gminy zdecydowanie brakuje wielofunkcyjnej hali widowiskowo-sportowej, która jest już jednak w planach inwestycyjnych gminy. Na terenie gminy dział kilka klubów sportowych, m.in.: Lipno Stęszew, klub sportowy który w sezonie 20012/20013 awansował do klasy okręgowej, Okoń Sapowice, Spójna Strykowo, Tornado Trzebaw i Ludowy Zespół Sportowy Wronczyn. Ponadto w szkołach na terenie gminy działają szkolne kluby sportowe.

Ze względu na doskonałe warunki morfologiczne – liczne jeziora - gmina Stęszew ma szansę być jednym z ważniejszych ośrodków sportów wodnych w powiecie poznańskim. Wymaga to jednak rozbudowy zaplecza do uprawiania sportów wodnych, utworzenia nowych przystani, wypożyczalni i obiektów towarzyszących.

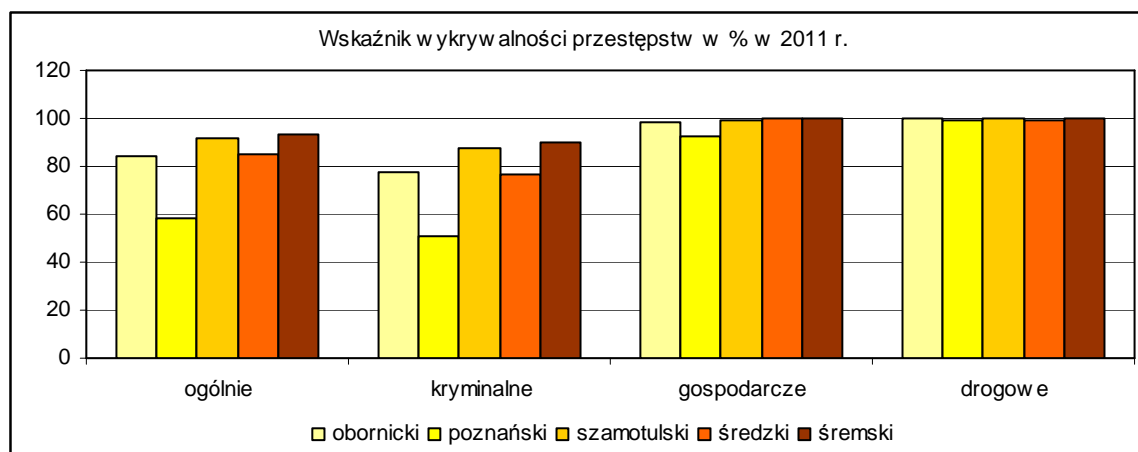
7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy Stęszew spoczywa na Policjantach z Komisariatu Powiatowego w Stęszewie oraz na 2 jednostkach Ochotniczej Straży Pożarnej. Ponadto nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwają jednostki powiatowe - Komenda Miejska Policji i Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej. Na szczeblu powiatu organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego jest starosta jako przewodniczący zarządu powiatu, który wykonuje zadania także przy pomocy Wydziału Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich. Wydział zaś zapewnia obsługę Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego. Sprawne funkcjonowanie PCZK gwarantuje, że informacje przekazywane Staroście oraz Powiatowemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego będą wiarygodne i aktualne. PCZK służy komunikacji z instytucjami współpracującymi, w tym m.in. Policją, Państwową Strażą Pożarną, Gminnymi i Wojewódzkimi Centrami Zarządzania Kryzysowego, Inspekcją Sanitarną i Weterynaryjną i innymi.

POLICJA

Komisariat Policji w Stęszewie ma swoją siedzibę przy ulicy Poznańskiej. Na terenie gminy służbę pełnią trzech dzielnicowi, pracujący w swoich rewirach. Pierwszy rewir obejmuje miasto Stęszew, a dwa pozostałe poszczególne miejscowości podzielone wzdłuż linii północny-wschód a południowy-zachód.

Według statystyk policyjnych Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu na rok 2011, na terenie powiatu stwierdzono łącznie 8542 przestępstw, z czego 6547 czyny były przestępstwami kryminalnymi, głównie przeciwko mieniu. Popelniono także 632 przestępstwa gospodarczych oraz 1096 przestępstw drogowych. Wykrywalność przestępstw na terenie powiatu w 2011 roku wyniosła jedynie 58,5%, przy czym wykryto 98,9% przestępstw drogowych, 92,3% gospodarczych i zaledwie 50,6% kryminalnych. W stosunku do pozostałych powiatów regionu poznańskiego, powiat poznański charakteryzuje najniższy poziom wykrywalności przestępstw, zwłaszcza kryminalnych.

Ryc.28. Wykrywalność przestępstw w powiatach regionu poznańskiego
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2011

POWIATOWE CENTRUM ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO

Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego Starosty Poznańskiego funkcjonuje na podstawie Zarządzenia Starosty Poznańskiego nr 71/2010 z dnia 27 sierpnia 2010 roku. Zarządzenie określa skład osobowy oraz regulamin działania Centrum.

Do zadań PCZK, należy:

- pełnienie całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego;
- współdziałanie z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej;
- nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania ludności;
- współpraca z podmiotami realizującymi monitoring środowiska;
- współdziałanie z podmiotami prowadzącymi akcje ratownicze, poszukiwawcze i humanitarne;
- dokumentowanie działań podejmowanych przez centrum;
- realizacja zadań stałego dyżuru w ramach gotowości obronnej państwa.

W ramach realizacji zadań poprawy bezpieczeństwa mieszkańców, w roku 2012 Powiat Poznański (Policja, Straż Pożarna, Ochotnicze Straże Pożarne, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Straż Graniczna, Zarządzenie Kryzysowe, działania Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Powiatu Poznańskiego, Obrona Cywilna, Powiatowy Magazyn Przeciwpowodziowy) zaangażował środki finansowe w wysokości około 1 mln 280 tys. zł.

STRAŻ POŻARNA

Na terenie gminy działają 2 jednostki OSP w Strykowie i w Stęszewie, z czego OSP Strykowo jest włączona w Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy. Ponadto gmina znajduje się na terenie działania Komendy Miejskiej Straży Pożarnej z siedzibą w Poznaniu.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY.

8.1. Potrzeby rozwoju

Najsłabsze strony gminy związane są z brakami infrastrukturalnymi, zwłaszcza z zakresie inwestycji drogowych. Ciągły brak projektowanej drogi S5, która stanowiłaby obwodnicę Stęszewa powoduje bardzo duży ruch pojazdów, ponadnormatywne poziomy hałasu i zanieczyszczenie powietrza. Mimo doskonałych warunków naturalnych, m.in. licznych polodowcowych jezior, Wielkopolskiego Parku Narodowego, w gminie brak jest infrastruktury turystycznej. Nad jeziorami brak jest nowoczesnych ośrodków sportów wodnych, które mogłyby świadczyć kompleksowe usługi w zakresie wypożyczania sprzętu wodnego, noclegów i gastronomii. Ze względu na bliskie sąsiedztwo Poznania i dobrą dostępność komunikacyjną, gminie potrzebne są nowe tereny inwestycyjne, bowiem zależy od nich możliwość pozyskania inwestorów i rozwój gminy i walka ze stosunkowo wysokim bezrobociem.

Potrzeby dla rozwoju gminy zostały ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Stęszew przyjętej uchwałą Rady Miejskiej Gminy Stęszew Nr XIV/133/2000 z dnia 1 czerwca 2000 r., zaktualizowanej Uchwałą Nr XXI/193/2012 z dnia 7 listopada 2012 r. Strategia wyznacza następujące cele strategiczne:

Cel strategiczny nr 1: Rozwój sektora rolno-spożywczego w gminie.

Cel strategiczny nr 2: Sprawny system edukacji społeczeństwa.

Cel strategiczny nr 3: Gospodarka wodno-ściekowa bezpieczna dla środowiska.

Cel strategiczny nr 4: Bezpieczny ruch kołowy i sprawna komunikacja.

Cel strategiczny nr 5: Stęszew gminą otwartą i dobrze promowaną.

8.2. Możliwości

Możliwości rozwoju gminy stwarza przede wszystkim położenie w zasięgu oddziaływania aglomeracji poznańskiej, w miejscu dobrze skomunikowanym z piątym co do wielkości miastem w Polsce. Stwarza to przede wszystkim możliwość pozyskania inwestorów, którzy będą korzystać jednocześnie z poznańskiej infrastruktury i zaplecza naukowo-technicznego a jednocześnie z atrakcyjnych cenowo terenów inwestycyjnych.

Położenie blisko Poznania i dobra dostępność komunikacyjna a jednocześnie wysokie walory środowiska naturalnego sprawiają, że teren gminy Stęszew jest również bardzo atrakcyjny jako zaplecze mieszkaniowe. Dla gminy jest to zjawisko korzystne, bowiem na przedmieścia przeprowadzają się głównie osoby młode, co najmniej średniozamożne i zazwyczaj posiadające stałe miejsce zatrudnienia. Wpływy podatkowe są w związku z tym szansą na poprawę sytuacji budżetowej gminy.

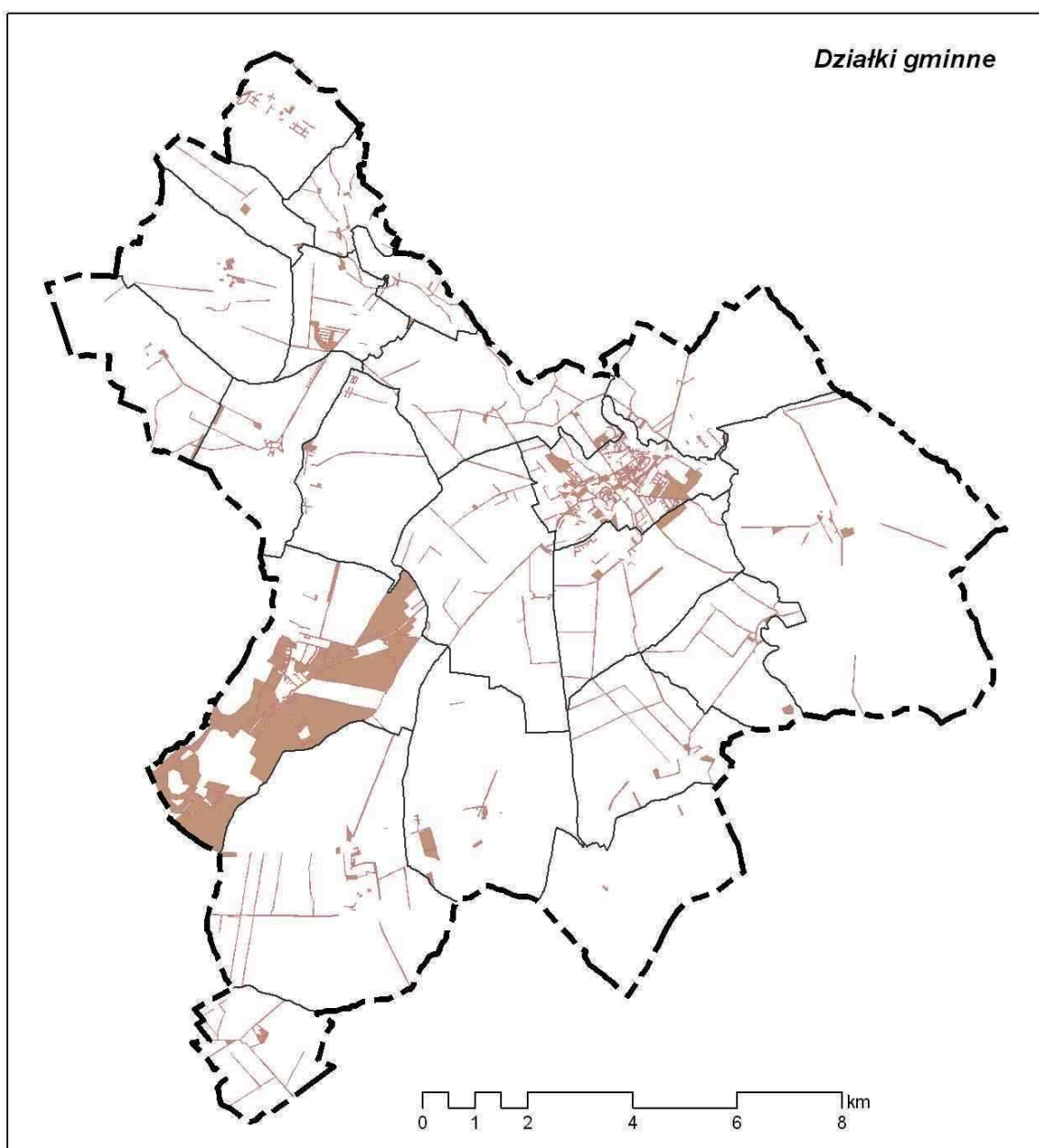
Ponadto gmina położona jest w regionie atrakcyjnym turystycznie. Utworzenie odpowiedniej bazy z zakresu turystyki aktywnej i kwalifikowanej pozwoli przyciągnąć turystów, głównie mieszkańców Poznania zainteresowanych aktywnym weekendowym wypoczynkiem.

Rolniczy charakter gminy stwarza ponadto możliwość uzupełnienia oferty turystycznej o agroturystykę, która ostatnio znajduje coraz szersze grono odbiorców.

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Gmina Stęszew posiada znaczny zasób nieruchomości gruntowych. Wg. Rejestru Mienia Komunalnego na dzień 12 listopada 2012 r. zasób gminny obejmuje ponad 1000 ha gruntów, z czego ponad 600 ha w obrębie Strykowo i niemal 100 ha w mieście Stęszew. W pozostałych obrębach gmina posiada od 5-30 ha, które stanowią głównie drogi gminne. Najmniejszym zasobem, gmina dysponuje w obrębie Srocko Małe (mniej niż 1 ha). Działki wchodzące w skład mienia komunalnego przedstawia Rys.30. W strukturze własności gruntów leśnych przeważają lasy, które stanowią własność Skarbu Państwa (97,4%). Lasy prywatne to zaledwie 2,5% powierzchni leśnej w gminie, natomiast lasy stanowiące własność gminy jedynie 3,5 czyli 0,1 %.

Ryc.29. Stan mienia komunalnego na dzień 12.11.012 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Gminy Stęszew

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

10.1. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Jak już wspomniano obszar gminy Stęszew jest atrakcyjny przyrodniczo i na znajduje się tu wiele obszarów i obiektów chronionych. Wschodnia i północno-wschodnia część gminy znajduje się w zasięgu Wielkopolskiego Parku Narodowego i jego otuliny. Ponadto na terenie WPN znajduje się 18 obszarów ochrony ścisłej, z czego 9 w granicach gminy Stęszew.

Na terenie gminy Stęszew znajdują się trzy obszary sieci Natura 2000. Obszar specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Rogalińska” PLB300017, położony jest w północno-wschodniej części gminy, a w jego granicach występuje co najmniej 26 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Specjalny obszar ochrony siedlisk „Ostoja Wielkopolska” PLH300010, położony w północno-wschodniej części gminy, na którego obszarze występuje 19 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i 20 gatunków z Załącznika II tej Dyrektywy. Specjalny obszar ochrony siedlisk „Będziewo-Bieczyny” PLH300039, położony w południowo-wschodniej części gminy, a na jego obszarze tym stwierdzono 7 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Na terenie gminy zlokalizowane są 2 użytki ekologiczne – oczka śródpolne, utworzone 11.03.2002 r. na podstawie uchwały nr XXVI/247.2001 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dn. 28 grudnia 2001 r. w sprawie uznania niektórych śródpolnych „oczek wodnych” za użytki ekologiczne (Dz.Urz.Woj.Włkp. z 2002 r. nr 29, poz. 909)

Na terenie całej gminy prowadzona jest oczywiście ochrona gatunkowa roślin i zwierząt a 22 obiekty są objęte ochroną jako pomniki przyrody.

Wszystkie formy ochrony przyrody zostały szczegółowo przedstawione w rozdziale 4.3.2. *Ochrona przyrody*.

10.2. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo górnicze i geologiczne

W rozdziale 4.1.10. *Surowce naturalne* wspomniano już, że na terenie gminy Stęszew znajduje się 17 złóż kruszyw naturalnych, głównie czwartorzędowych piasków i żwirów fluwioglacjalnych. Częściowo na terenie gminy znajdują się także dwa duże złoża – węgla brunatnych *Mosina* i wód termalnych *Tarnowo Podgórne*.

Ponadto na terenie gminy znajdują się dwa udokumentowane złoża gazu ziemnego, których eksploatacja się zakończyła, a zasoby zostały rozliczone. Obszary i tereny górnicze dla tych złóż zostaną zniesione po zakończeniu rekultywacji. Oprócz tych złóż jeszcze siedem innych ma wyznaczone obszary i tereny górnicze.

10.3. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Na terenie gminy nie występują gleby o klasach I – II (gleby najlepsze i bardzo dobre), a niemal 85 % stanowią gleby klas IV-VI. Podlegające ochronie na podstawie ww. ustawy gleby III klasy bonitacyjnej wyznaczono na rysunku studium. Ze względu na intensywne użytkowanie rolnicze gminę Stęszew cechuje mniejsza

lesistość niż średnia krajowa. W 2011 r. roku lesistość obliczona przez GUS wyniosła w gminie Stęszew 17,8% i na tle pozostałych gmin powiatu poznańskiego był to współczynnik dosyć niski. Powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy w 2011 r. wynosiła 3 107,4 ha.

10.4. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach

Ze względu na intensywne użytkowanie rolnicze gminę Stęszew cechuje mniejsza lesistość niż średnia krajowa, która kształtuje się na poziomie ok. 30%. W 2011 r. roku lesistość obliczona przez GUS wyniosła w gminie Stęszew 17,8%. Strukturę własnościową i skład gatunkowy omówiono w rozdziale 4.2.2. *Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej*. Część lasów na terenie gminy posiada status lasów ochronnych, co zostało oznaczone na rysunku studium.

10.5. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Na terenie gminy Stęszew znajduje się ponad 500 obiektów lub zespołów zabytkowych w gminnej ewidencji zabytków, spośród których 20 jest wpisanych także do wojewódzkiego rejestru zabytków. Ponadto na terenie gminy znajduje się ok. 500 stanowisk archeologicznych sklasyfikowanych w różnych jednostkach chronologiczno-kulturowych. Na obszarze stanowisk archeologicznych prowadzenie działalności inwestycyjnej uzależnione jest od przepisów odrębnych. Problematyka zabytków została szczegółowo omówiona w rozdz. 5. *UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ*.

10.6. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne

Północna część gminy leży w zasięgu dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP nr 144 Dolina Kopalna Wielkopolska i GZWP nr 150 Pradolina Warszawa-Berlin.

Zaopatrzenie gminy w wodę następuje z 8 wodociągów komunalnych: Trzebaw, Sapowice, Zamysłowo, Witobel, Będlewo, Wronczyn, Jeziorki, Stęszew. Decyzjami Starosty Poznańskiego nr: WŚ.V.6223-15-05/10, WŚ.V.6223-15-03/10, WŚ.X.6223-26/10, WŚ.X.6223-18/10, OS.XII-6223-14-5/2000, WŚ.V.6223-15-04/10, WŚ.6341.1.180.2012.VI, WŚ.6341.1.9.2013.VI, WŚ.V.6223-15-09/10, dla przedmiotowych ujęć wody zostały warunki wykonywania pozwolenia. Problematyka ujęć wody została omówiona w rozdz. 14.2.1.1. *Ujęcia wody*.

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Obszarami naturalnych zagrożeń geologicznych są tereny o znaczących spadkach terenu, zwłaszcza pozbawione szaty roślinnej, które w przypadku zwiększonej infiltracji wód opadowych, są najbardziej narażone na osuwanie się mas ziemnych. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym powstawaniu osuwisk są załęgające zgodnie z kierunkiem upadu warstwy skalne tworzące swoiste powierzchnie poślizgu, dla warstw nadległych. Do powstawania osuwisk przyczyniają się także wszelkie prace ziemne prowadzone na stokach, powodujące naruszenie ciągłości warstw skalnych i mogące doprowadzić do ich osunięcia.

W oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi (Dz. U. Nr 121, poz. 840) opracowano w 2007 r. rejestr terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz rozpoznawanych osuwisk na terenie powiatu poznańskiego oraz w 2012 r. jego aktualizację. W aktualizacji rejestru lokalizacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi i osuwisk stwierdzono, że na terenie gminy Stęszew znajduje się jedno osuwisko oznaczone symbolem 30-21-144-Os9 oraz występują tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych oznaczone symbolami: 30-21-144-T22, 30-21-145-T22, 30-21-144-T23, 30-21-144-T24, 30-21-145-T35, 30-21-145-T36. Tereny te zostały oznaczone na rysunku studium.

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

W rozdziale 4.1.10. *Surowce naturalne* wspomniano już, że na terenie gminy Stęszew znajduje się 17 złóż kruszyw naturalnych, głównie czwartorzędowych piasków i żwirów fluwioglacjalnych. Aktualnie sześć spośród nich (Wronczyn, Srocko DA, Skrzyńki GS, Skrzyńki Bel-Wah, Rybojedzko PŁ, Rybojedzko KR VI) ma wyznaczone tereny górnicze, które w nieznacznym stopniu wykraczają poza granice złóż.

Ponadto na terenie gminy znajdują się dwa udokumentowane złoża gazu ziemnego, których eksploatacja się zakończyła, a zasoby zostały rozliczone. Obszary i tereny górnicze dla tych złóż zostaną zniesione po zakończeniu rekultywacji.

Częściowo na terenie gminy znajdują się także dwa duże złoża – węgla brunatnych *Mosina* i wód termalnych *Tarnowo Podgórne*. Dla złoża Tarnowo podgórne Marszałek Województwa Wielkopolskiego udzielił koncesji na wydobycie, jednak teren i obszar górniczy znajdują się poza terenem gminy.

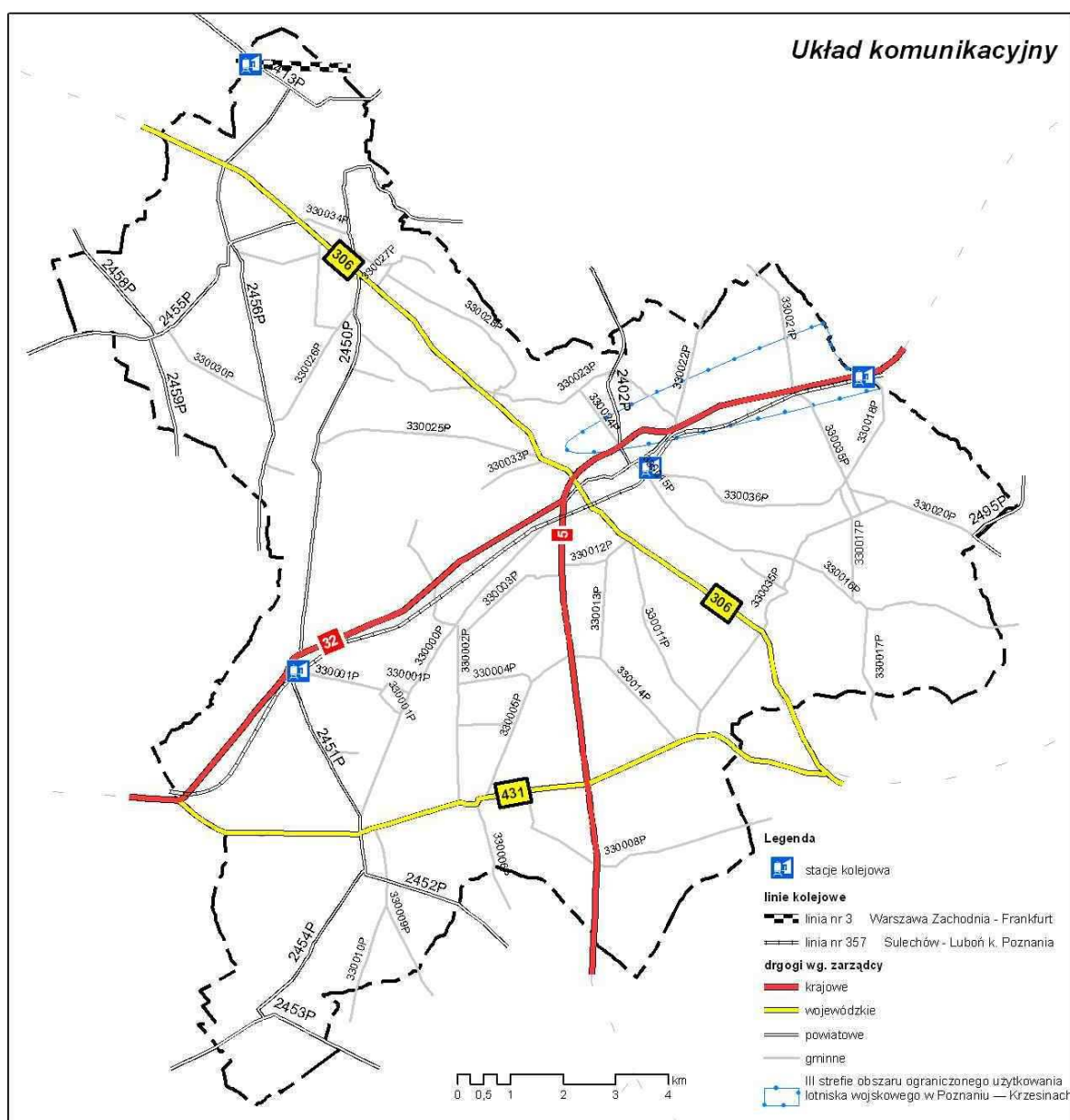
Na obszarze całej gminy jest dość dobra izolacja pierwszego poziomu wodonośnego, niemniej w pozwoleniach wodnoprawnych dla istniejących ujęć wody wyznaczono obowiązujące strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej.

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

13.1 Stan systemu komunikacyjnego

13.1.1. Komunikacja drogowa

W gminie Stęszew ogółem znajduje się ponad 200 km dróg publicznych. Najwięcej, bo ponad 107 km stanowią drogi gminne, ponad 48 km drogi powiatowe, ponad 32 km z ogólnej długości stanowią drogi wojewódzkie, najmniej natomiast, bo niespełna 25 km stanowią drogi krajowe nr 5 i nr 32.

Ryc.30. Układ komunikacyjny na terenie gminy Stęszew
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gminy Stęszew

Przez teren gminy przebiegają dwa szlaki komunikacyjne w randze dróg krajowych:

- DK nr 5: Świecie – Gniezno – Poznań – Stęszew – Kościan – Leszno – Wrocław przez Stęszew, Zamysłowo, Srocko Małe, Będlewo; odcinek od km 202+021 do km 216+688,
- DK nr 32: Stęszew – Grodzisk Wlkp. – Sulechów przez Stęszew i Strykowo; odcinek od km 146+097 do km 155+608,

oraz dwie drogi wojewódzkie:

- nr 306 Lipnica – Wilczyna – Buk – Stęszew – Nowe Dymaczewo przez Tomiczki, Rybojedzko, Wielką Wieś, Stęszew, Witobel, Łódź;
- nr 431 Granowo – Nowe Dymaczewo – Mosina – Kórnik przez Modrze, Wronczyn, Będlewo, Dymaczewo Nowe;

Sieć dróg powiatowych stanowią drogi:

- 2402P Dopiewo-Stęszew - 1,110 km,
- 2413P Dopiewo-Skrzynki - 1,610 km,
- 2495P Puszczykowo-Komorniki - 3,240 km,
- 2450P Strykowo-Rybojedzko - 7,445 km,
- 2451P Strykowo-Modrze - 3,375 km,
- 2452P Modrze-Piotrowo - 2,630 km,
- 2453P Piotrowo-Drożdżyce - 1,680 km,
- 2454P Modrze-Maksymilianowo - 4,560 km,
- 2455P Tomice-Piekary - 4,035 km,
- 2456P Skrzynki-Bielawy - 8,505 km,
- 2457P Rybojedzko-Trzcielín - 2,421 km,
- 2459P Zemsko-Piekary - 0,860 km,
- 2498P Kubaczyn-Piekary - 0,710 km,
- 2458P Buk-Piekary - 2,090 km,
- 2500P Skrzynki-Buk - 0,945 km,
- 2501P Stęszew – ul. Kościańska, ul. Rynek, ul. Poznańska - 2,769 km

Pozostałe drogi publiczne, to drogi gminne:

- 330000P Stęszew – Modrze – 6,970 km
- 330001P Strykowo –Twardowo – 2,410 km
- 330002P Twardowo – Wronczyn – 4,450 km
- 330003P Zamysłowo –Twardowo – 2,475 km
- 330004P Twardowo - Srocko Małe – 2,375 km
- 330005P Srocko Małe – Wronczyn – 2,338 km
- 330006P Wronczyn – granica powiatu kościańskiego – 1,297 km
- 330007P Zaparcin - Srocko Małe (PGR) – 2,168 km
- 330008P(PGR) Srocko Małe - granica gminy Mosina – 4,553 km
- 330009P Modrze- granica powiatu kościańskiego – (Zadory) – 2,872 km
- 330010P Modrze- granica powiatu kościańskiego – (Roszkowo) – 1,745 km
- 330011P Witobel – Będlewo – 3,618 km
- 330012P Zamysłowo- Witobel – 1,415 km
- 330013P Witobel - Srocko Małe – 2,435 km
- 330014P Srocko Małe – Będlewo – 2,198 km
- 330015P Stęszew – Witobel – 1,654 km
- 330016P Stęszew -granica gminy Mosina (OSOWA GÓRA) – 7,177 km
- 330017P Trzebaw - granica gminy Mosina - (DYMACZEWO) – 3,850 km
- 330018P Rosnówko –Trzebaw – 2,301 km
- 330019P Trzebaw – Jarosławiec – 2,400 km
- 330020P Trzebaw – Jeziory – 2,512 km

- 330021P (Wypalanki)- granica gminy Stęszew – Trzebaw – 2,400 km
- 330022P Glinki – Wypalanki – Stęszew – 1,958 km
- 330023P Stęszew – Wielkawieś – 4,324 km
- 330024P Kraplewo - Stęszew – 1,268 km
- 330025P Sapowice - Stęszew – 4,380 km
- 330026P Słupia – Rybojedzko – 2,825 km
- 330027P Mirosławki – Rybojedzko – 1,243 km
- 330028P Mirosławki – Wielkawieś – 4,324 km
- 330029P Tomice – Mirosławki – 0,856 km
- 330030P Piekary – Słupia – 2,418 km
- 330031P Słupia – Rybojedzko – 4,64 km
- 330032P Antonin – Twardowo – 1,575 km
- 330033P Stęszew – Antonin – 1,886 km
- 330034P Tomiczki – Tomice – 0,996 km
- 330035P Trzebaw – Będlewo – 8,384 km
- 330036P Stęszew – Trzebaw – 4,515 km

Drogi na terenie gminy są w zadawalającym stanie technicznym i zapewniają dobrą obsługę mieszkańców. Największym problemem z zakresu komunikacji jest ciągły brak drogi krajowej S5, której przebieg jest zaprojektowany przez teren gminy, w ciągu DK 5. Droga ta będzie stanowiła obwodnicę miasta Stęszew i pozwoli wyprowadzić ruch tranzytowy poza teren zabudowany.

Publiczny transport drogowy

Transport publiczny w gminie Stęszew realizuje PKS w Lesznie. Oferowane połączenia łączą miejscowości na terenie gminy z Poznaniem, Kościanem, Leszmem i Wschową.

13.1.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiegają następujące szlaki kolejowe: międzynarodowa dwutorowa linia nr 3 relacji Warszawa Zachodnia – Frankfurt oraz linia (o znaczeniu wojewódzkim) ze stacjami w miejscowościach Trzebaw – Rosnówko, w Stęszewie i w Strykowie. Przewozy na terenie gminy realizują dwie spółki kolejowe: Przewozy Regionalne i Koleje Wielkopolskie. Oferowane połączenia łączą Stęszew, Strykowo i Trzebaw z Poznaniem, Wolsztynem i Grodziskiem Wlkp. oraz Skrzyńki z Poznaniem, Zbąszynkiem i Nowym Tomysłem.

13.1.3. Komunikacja lotnicza

Na terenie gminy, nie znajduje się żaden port lotniczy. Najbliższy pasażerski port lotniczy zlokalizowany jest w Poznaniu (ok. 20 km). Ponadto część terenu gminy została objęta granicami obszaru ograniczonego użytkowania lotniska wojskowego w Poznaniu — Krzesinach wchodzącego w skład 31 Bazy Lotnictwa Taktycznego. Tereny te (tzn. północna część obrębu Trzebaw i obrębu miasta Stęszew oraz południowa część obrębu Dębienko i obrębu Kraplewo) są zlokalizowane w III strefie obszaru ograniczonego użytkowania.

13.1.4. Szlaki turystyczne

Przez teren gminy przebiega pięć szlaków turystycznych i jeden szlak rowerowy:

Pierścień rowerowy dookoła Poznania

długość: 173 km

Mosina – Pożegowo – Górka – Stęszew – Kraplewo – Mirosławki – Tomice – Podłoziny – Dopiewo – Zborowo – Drwęca – Lusówko – Lusowo – Sady – Kiekrz – Złotniki – Biedrusko – Promnice – Raduszyn – Murowana Goślina – Rakownia – Floryda – Huciska – Zielonka – Dąbrówka Kościelna – Stęszew – Bednary – Wronczyn – Borowo – Promno – Góra – Tarnowo – Kostrzyn – Ignacewo – Mały Trzek – Trzek Duży – Gowarzewo – Tulce – Robakowo – Borówiec – Kórnik – Bnin – Konarskie – Radzewo – Radzewice – Świątyniki – Rogalin – Rogalinek – Mosina

znaki pomarańczowe - kwadraty 20/20 cm, piktogram roweru, pod nim czarny znak kierunkowy.

Trasa im. prof. Adama Wodziczki

długość: 9,5 km

Osowa Góra - jez. Kociołek - jez. Skrzynka - Jez. Góreckie - Osowa Góra,
znaki niebieskie, dalej czerwone i znów niebieskie.

Trasa "Szlak Kosynierów"

długość: 8 km

Osowa Góra - jez. Kociołek - Jez. Góreckie - Jeziory - Puszczykówko,
znaki niebieskie, potem czerwone.

Trasa im. Cyryła Ratajskiego

długość: 13 km

Mosina - jez. Kociołek - Górka - Jez. Łódzko - Dymaczewskie - Jez. Witobelskie - Stęszew,
znaki niebieskie.

Trasa 40-lecia WPN

długość: 8 km

Stęszew-Mirosławki
znaki niebieskie.

Trasa im. Tadeusza Smoluchowskiego

długość: 9 km

Trzebaw – Szreniawa
znaki zielone.

13.2. Stan infrastruktury technicznej

13.2.1. Gospodarka wodno-ściekowej

Gospodarkę wodno-ściekową na terenie gminy reguluje Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (j.t. z 2006 r. Dz. U. nr 123, poz. 858 ze zm.), Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 roku w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz. 984), Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 sierpnia 2002 roku - w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. Nr 134 poz. 1140). Ponadto kierunki działania gminy wyznacza Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stęszew na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018, który reguluje kwestie środowiskowe zapewnia ochronę środowiska z uwzględnieniem uwarunkowań ekonomicznych.

13.2.1.1. Ujęcia wody

Zaopatrzenie gminy w wodę następuje z 8 wodociągów komunalnych: Trzebaw, Sapowice, Zamysłowo, Witobel, Będlewo, Wronczyn, Jeziorki, Stęszew. Wszystkie ujęcia posiadają pozwolenia wodnoprawne wydane przez Starostę Poznańskiego, ważne co najmniej do 2020 roku. Szczegółowe zestawienie ujęć prezentuje Tab. 12.

Tab. 14. Ujęcia wód podziemnych na terenie gminy Stęszew

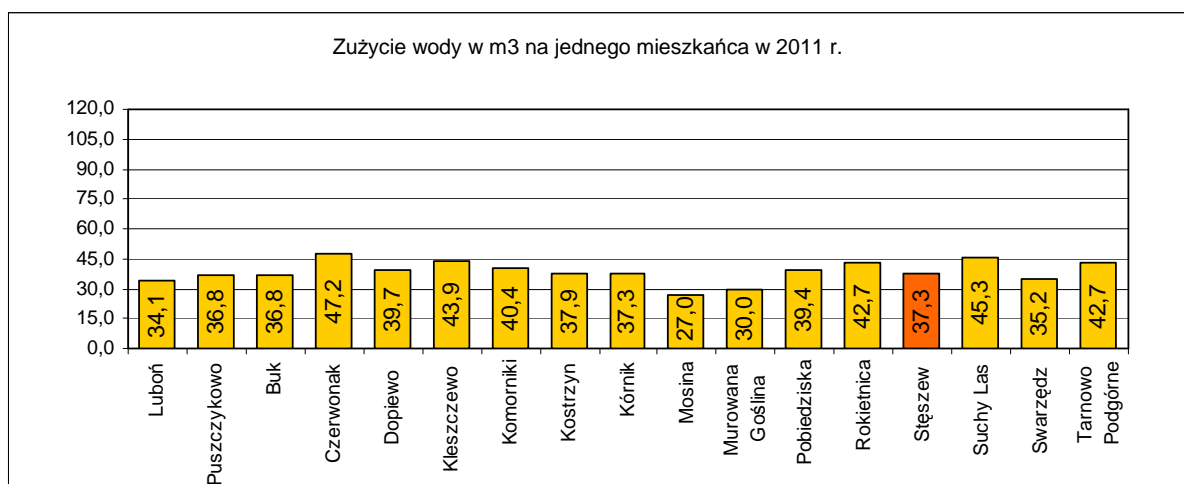
Źródło: UM Gminy Stęszew

Lp.	Ujęcie d. ew.	Stratygrafia	Wydajność			Obsługiwane miejscowości
			$Q_{\max/h}$ [m ³ /h]	$Q_{\text{śr/d}}$ [m ³ /d]	Q_{roczne} [m ³ /rok]	
1	Trzebaw 307/6, 307/8	czwartorzęd	12,5	112,65	41 110,0	Trzebaw
2	Sapowice 196/8	czwartorzęd	41,9	402,7	147 000,0	Sapowice, Strykowo, Smetówko, Rybojedzko
3	Zamysłowo 192/1	czwartorzęd	13,0	50,5	18 438,0	Srocko Małe, Twardowo, Strykówko, Antoninek
4	Witobel 246/3	czwartorzęd	96,25	1428,0	541 176,0	Stęszew, Dębno, Dębenko. Wielkawieś, Kraplewo, Witobel, Zamysłowo
5	Będlewo 452, 498	czwartorzęd	13,0	312	113 880,0	Będlewo, Łódź, Górka
6	Wronczyn 263/1	czwartorzęd	7,62	96,9	35 831,0	Wronczyn, Zaparcin, Modrze
7	Jeziorki 36/6	czwartorzęd	27,0	316,6	115 500,0	Jeziorki, Skrzyńki, Tomice, Piekary, Tomiczki, Miroślawki, Słupia
8	Stęszew 876/1	ul. Piotra Skargi	30,0	357,5	130 500,0	Stęszew

13.2.1.2. Sieć wodociągowa

Długość sieci wodociągowej w gminie wynosi łącznie 131,8 km, a ilość przyłączy przekracza to 4,1 tys. sztuk. Stopień zwodociągowania gminy jest wysoki i wynosi prawie 95% wszystkich mieszkańców gminy (dane UM Gminy Stęszew i GUS, 2011).

Poziom zwodociągowania jest zbliżony do pozostałych gmin powiatu poznańskiego. Zużycie wody na jednego mieszkańca o 10 m³ wyższe niż średni wynik gmin miejsko-wiejskich w całym kraju, ale identyczny jak średnia gmin miejsko-wiejskich województwa. Świadczy to, o tym że mieszkańcy jedynie sporadycznie korzystają z indywidualnych studni.

Ryc. 31. Zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca w gminach powiatu poznańskiego
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2011

Średnie zużycie wody w gminie (dane UM Gminy Stęszew) wynosi:

- 96 dm³/mieszkańca/dobę;
- średnie dobowe zużycie wody:
  - do celów komunalnych 1 402 m³/dobę
  - do celów przemysłowych 438 m³/dobę.

13.2.1.3. Sieć kanalizacyjna

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Stęszew wynosi 79,9 km (dane GUS, 2011). Tylko część z miejscowości gminy jest wyposażonych w kanalizację sanitarną. Tylko ok. 56% ludności gminy korzysta z kanalizacji sanitarnej. Liczba przyłączy kanalizacyjnych w gminie wynosi 2497.

Na terenie gminy funkcjonują dwie mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków komunalnych w miejscowościach: Witobel i Strykowo, których administratorem jest Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Stęszewie. Dla oczyszczalni Starosta Poznański wydał pozwolenia wodnoprawne nr WŚ.VIII-6223-14-8/2004 i WŚ.VIII-62-14-9/2005. Charakterystykę oczyszczalni przedstawia Tab. 13.

Tab. 15. Oczyszczalnie ścieków na terenie gminy Stęszew

Źródło: UM Gminy Stęszew

Nazwa	Obsługiwane miejscowości	Odbiornik ścieków	Przepustowość [m ³ /d]	Ilość odbieranych ścieków [m ³ /d]	Ilość ścieków/osadów wytworzonych w ostatnim roku [m ³]/ [tsm]	Stopień redukcji [%]	
Witobel	Stęszew, Dębienko, Kraplewo, Dębno, Witobel, Zamysłowo	Kanał Mosiński w km 11+550	1 700	778	284 tys./175	BZT5	95,4
						ChZT-Cr	82,9
						zawiesiny	96,6
Strykowo	Strykowo, Modrze, Sapowice	Kanał Strykowski	400	180	66 tys./24	BZT5	98,5
						ChZT-Cr	95,2
						zawiesiny	99,0

Pozostałe jednostki osadnicze na terenie gminy nie są wyposażone w systemy kanalizacji sanitarnej, a ścieki bytowo-gospodarcze z budynków indywidualnych odprowadzane są głównie do zbiorników bezodpływowych. Ścieki są wywożone przez samochody asenizacyjne do „punktów zlewnych” ścieków sanitarnych na oczyszczalniach ścieków.

13.2.2. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Obecnie na terenie gminy Stęszew znajduje się fragment linii elektroenergetycznej o napięciu 2 x 220 kV relacji Polkowice - Leszno - Plewiska. Wzdłuż linii 2 x 220 kV funkcjonuje pas technologiczny o szerokości 70 metrów (po 35 metrów od osi linii w obu kierunkach). Dla obszarów znajdujących się w pasie technologicznym obowiązują ograniczenia zagospodarowania i użytkowania jego terenu. Aktualny plan inwestycyjny, jak i kierunki rozwoju sieci przesyłowej krajowego systemu elektroenergetycznego przewidują na chwilę obecną wymianę przewodów istniejącej linii na tzw. „przewody wysokotemperaturowe”. Ponadto na terenie gminy znajdują się napowietrzne linie elektroenergetyczne WN-110 kV relacji Plewiska ÷ Stęszew, Stęszew ÷ Kościan oraz stacja elektroenergetyczna Plewiska – GPZ Buk, wokół których funkcjonują strefy technologiczne o szerokości 40 m (20 m od osi linii dla każdej ze stron). Mieszkańcy zaopatrywani są z sieci dystrybucyjnej SN-15 kV (20 kV) oraz nn-0,4 kV.

13.2.3. Zaopatrzenie w gaz

Gmina Stęszew jest wyposażona w sieć gazową, która oplata całą gminę. Umożliwia to korzystanie z paliwa gazowego praktycznie w każdej miejscowości. Z sieci gazowej korzysta prawie 65% mieszkańców.

Tab. 16. Sieć gazowa w gminie Stęszew w 2011r.

Źródło: GUS, 2011

Długość czynnej sieci [km]			Czynne przyłącza do budynków [szt.]	Odbiorcy gazu – gospodarstwa domowe [szt.]		Ludność korzystająca z sieci gazowej	Zużycie gazu
ogółem	przesyłowej	rozdzielczej		ogółem	ogrzewający mieszkania gazem	[%]	ogółem [tys.m ³]
158	14,8	144	2656	22576	1081	62,3	4230,10

Ponadto przez teren gminy przebiegają następujące gazociągi przesyłowe oraz stacje gazowe:

- gazociąg DN 350 relacji Stęszew – Grodzisk (rok budowy 1982) o ciśnieniu roboczym gazu ponad 2,5 MPa,
- gazociąg DN 100 odboczka Strykowo (rok budowy 1998) o ciśnieniu roboczym gazu ponad 2,5 MPa,
- gazociąg DN 80 odboczka Stęszew (rok budowy 1991) o ciśnieniu roboczym gazu ponad 2,5 MPa,
- gazociąg DN 200 relacji Młodasko – Grodzisk (rok budowy 1987) o ciśnieniu roboczym 6,4 MPa,
- stacja gazowa wysokiego ciśnienia w miejscowości Stęszew o przepustowości Q=5000 nm³/h (rok budowy 1999),
- stacja gazowa wysokiego ciśnienia w miejscowości Strykowo o przepustowości Q=6000 nm³/h (rok budowy 1997),
- stacja pomiarowa w miejscowości Strykowo (rok budowy 2001).

Na terenie gminy znajduje się także nieczynny gazociąg DN88 i metanociąg i33 od zlikwidowanego odwiertu Strykowo-2.

13.2.4. Zaopatrzenie w energię ciepłą

Zaopatrzenie gminy w ciepło rozwiązane jest poprzez sieć gazową, lokalne kotłownie dla potrzeb budynków użyteczności publicznej i usługowej oraz kotłownie indywidualne w budynkach jednorodzinnych, gdzie źródłami ciepła są głównie węgiel kamienny lub miał.

13.2.5. Telekomunikacja

Gmina ma dostęp do infrastruktury telekomunikacyjnej, a na jej terenie działają operatorzy wszystkich sieci komórkowych. Na terenie gminy znajduje się 10 nadajników usytuowanych na dwóch masztach. Prezentuje je Tab.15.

Tab. 17. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie gminy Stęszew.

Źródło: <http://mapa.btsearch.pl/>

Lp.	Operator	Nr referencyjny	Ważna do	Id stacji	Lokalizacja	
1	T-Mobile	GSM900/2/1859/2/04	2014-10-04	40076	Zaparcin 22	dz.nr 578/1, 576/1
2	Plus Aero2	UMTS/3/3421/1/08 GSM900/1/0462/2/08	2018-12-31 2017-02-27	33120	Zaparcin	

Lp.	Operator	Nr referencyjny	Ważna do	Id stacji	Lokalizacja	
3	Plus Mobyland Areo2	UMTS/3/4065/1/10 GSM900/1/2586/2/08	2020-02-28 2018-02-28	33336	Stęszew	ul. Piotra Skargi 32
4	T-Mobile	GSM900/2/6588/1/08	2018-08-31	40426	Stęszew	ul. Bukowska 7, dz.nr. 1461
5	T-Mobile	GSM900/2/4668/1/04	2014-10-04	40223	Łódź	ul. Mosińska 1, dz.nr. 215/1
6	Orange	UMTS/1/2012/1/08 GSM1800/3/2188/2/08 GSM900/3/0350/1/07	2018-08-31 2015-02-16 2017-05-14	1270	Dębienko	dz.nr. 125/14
7	Play	UMTS/4/2212/1/08 GSM900/4/0518/1/08	2018-09-30 2018-11-30	POZ311 1	Stęszew	ul. Mosińska 8
8	Plus Areo 2	GSM900/1/8164/1/05	2015-08-30	32099	Tomiczki	Tomiczki 1, sklep/bar
9	Plus Areo2	UMTS/3/3951/1/09	2019-08-31	32077	Stęszew	ul. Mosińska, dz.nr 246/3
10	Orange	UMTS/1/3903/1/10 GSM1800/3/3932/1/10 GSM900/3/5286/1/10	2019-12-31 2019-12-31 2019-12-31	9719	Stęszew	ul. Bukowska 10
11	T-Mobile	UMTS/2/1920/1/08 GSM900/2/0464/3/07	2018-08-31 2017-10-31	40055	Stęszew, Kraplewo	ul. 28 Grudnia, dz.nr. 43/45, 63/15

13.2.6. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami na terenie gminy jest objęta, „Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Związku Międzygminnego "Centrum Zagospodarowania Odpadów SELEKT" przyjętym przez Zgromadzenie Związku Międzygminnego "Centrum Zagospodarowania Odpadów SELEKT" uchwałą Nr 105/XLIII/2013 z dnia 22 lutego 2013 r.. W dokumencie tym określa się szczegółowe wymagania dotyczące utrzymania czystości i porządku w odniesieniu do postępowania z odpadami komunalnymi na terenie gmin – uczestników Związku Międzygminnego „Centrum Zagospodarowania Odpadów - SELEKT” w Czempiniu.

Wszystkie odpady komunalne, w tym również selektywnie zbierane pochodzące z terenu gmin będących uczestnikami Związku Międzygminnym „Centrum Zagospodarowania Odpadów - SELEKT” będą dostarczane do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych CZO SELEKT Sp. z o.o. w Piotrowie Pierwszym, gmina Czempień, instalacji wyznaczonej dla IV regionu gospodarki odpadami w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego.

Właściciele nieruchomości położonych na terenie Związku Międzygminnego „Centrum Zagospodarowania Odpadów - SELEKT” zapewniają utrzymanie nieruchomości w czystości i porządku, wykonując obowiązki wynikające z ustawy oraz poprzez wyposażenie nieruchomości w zamknięte pojemniki do zbierania odpadów komunalnych, ustawienie pojemników do zbierania odpadów komunalnych w miejscach nie stanowiących utrudnienia dla sąsiadów, mieszkańców, użytkowników dróg, itp. oraz dostępnych dla korzystających z tych urządzeń i zbieranie odpadów komunalnych w pojemnikach do tego celu przeznaczonych.

Usługę odbioru odpadów (zarówno zmieszanych, jak i surowców wtórnych) będzie świadczyć firma, która zostanie wybrana w przetargu, stawka za odbiór odpadów będzie uzależniana od liczby mieszkańców nieruchomości.

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego gmina Stęszew należy strefy wiejskich jednostek osadniczych, ale należących do poznańskiego obszaru funkcjonalnego. Obszar ten przecinają paneuropejskie korytarze transportowe z infrastrukturą drogową i kolejową. Jak już wspomniano obszar, do którego zaliczona została gmina Stęszew wyróżnia się atrakcyjnością turystyczną i bogactwem środowiska przyrodniczego.

Jeżeli chodzi o ochronę środowiska przyrodniczego to na obszarze gminy wskazano tereny, które powinny być objęte ochroną jako obszary mokradłowe. Ponadto teren ten zaliczony został wskazany do poprawy zdolności retencyjnych zlewni, a południowej części gminy wskazano korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym.

W zakresie infrastruktury technicznej zgodnie z ww. dokumentem na terenie gminy planuje się budowę podziemnego magazynu gazu w Strykowie o pojemności 0,1 mln m³, budowę obwodnicy Stęszewa w ciągu drogi krajowej nr 5 oraz przebudowę drogi krajowej nr 32 do klasy GP i dróg wojewódzkich nr 306 i 431 do klasy G/GP.

15. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Dla rzek przepływających przez obszar gminy Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu nie sporządził Studium ochrony przeciwpowodziowej, wyznaczające obszary szczególnego zagrożenia powodzią rzeki Warty o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi $p=1\%$ (średnio raz na 100 lat). Na terenie gminy mogą jedynie występować obszary szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 9 ust. 1 pkt 6 c lit. c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145 z późn. zm.), tj. obszar między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym [...]. Na obszarach tych obowiązują zakazy wynikające z art. 88 § 1 oraz art. 40 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo wodne. Tylko w szczególnych przypadkach, jeżeli nie utrudni to ochrony przed powodzią, dyrektor RZGW może, w drodze decyzji, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, zwolnić od zakazów określonych w art. 88 § 1 oraz, jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, dyrektor RZGW może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazu, o którym mowa w art. 40 ust. 1 pkt 3 cytowanej ustawy, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód.

Dla Kanału Mosińskiego (km 0-103) zgodnie z wykazem obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (tab. 10.2. Raportu z wykonania wstępnej oceny ryzyka powodziowego, dokument dostępny na stronie www.kzgw.gov.pl w zakładce Materiały informacyjne) zostały opracowane mapy zagrożenia i mapy ryzyka powodziowego. Mapy te zostały opublikowane na Hydroportalu Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej pod adresem <http://mapy.isok.gov.pl> w formacie PDF. Natomiast dla rzeki Samica Stęszewska (km 0-23) mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego zostaną wykonane w II cyku planistycznym.

Według informacji Wielkopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych Inspektorat w Przeźmierowie na terenie gminy Stęszew występują wały Jeziora Strykowskiego:

- długość wałów – 3.770 mb,
- klasa IV,
- stan techniczny dobry, niezagrażający bezpieczeństwu.

**II. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO – WYTYCZNE DO
MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY STĘSZEW ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

Kierunki rozwoju gminy Stęszew w niniejszym studium zostały opracowane tak, aby zapewnić właściwe wykorzystanie przestrzeni oraz kształtowanie struktury przestrzennej w sposób umożliwiający wykorzystanie walorów gminy. Ważne było także jednocześnie zachowanie wartości środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego oraz rozwój gospodarczy i poprawa jakości życia mieszkańców. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy są zgodne ze wskazaniami Strategii oraz realizują zapisaną w niej misję gminy, która brzmi:

„A WSZYSTKIE DZIAŁANIA, ZABIEGI I DECYZJE NASZEGO SAMORZĄDU MAJĄ JEDEN CEL, ABY KAŻDY MIESZKANIEC GMINY UWAŻAŁ, ŻE ZIEMIA STĘSZEWSKA JEST JEDYNYM MIEJSCEM NA ŚWIECIE, GDZIE CHCIAŁBY DOCZekać SIĘ WNUKÓW.”

1.1. ZASADY KSZTAŁTOWANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Polityka przestrzenna w gminie Stęszew powinna opierać się o zasady tj.:

- racjonalne zagospodarowanie terenów, ograniczenie rozpraszania zabudowy,
- racjonalne wykorzystanie terenów już zabudowanych, tworzenie we wszystkich wsiach miejsc o charakterze przestrzeni publicznych pozwalających na integrację mieszkańców,
- eliminowanie barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób niepełnosprawnych,
- poprawę jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej,
- zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez modernizację systemu komunikacji drogowej,
- wykorzystanie dogodnego położenia gminy i ściąganie na teren gminy inwestorów, którzy poprawią sytuację finansową oraz utworzą nowe miejsca pracy,
- wykorzystanie dogodnego położenia gminy i jej walorów przyrodniczych w aktywizacji funkcji turystycznej, zwłaszcza z zakresu turystyki aktywnej,
- ochronę potencjału przyrodniczego, jednego z najcenniejszych w województwie,
- ochronę zwartych kompleksów leśnych i paneuropejskiego korytarza ekologicznego sieci ECONET,
- ochrona walorów krajobrazowych oraz kulturowych poprzez wprowadzenie odpowiednich ograniczeń w zagospodarowaniu i wykorzystaniu terenów.

1.2. KIERUNKI ROZWOJU GMINY

Rozwój gminy Stęszew jest zdeterminowany zarówno czynnikami przyrodniczymi jak np. znaczna jeziorność, kompleksy leśne, park narodowy i obszary Natura 2000, ale także społeczno-gospodarczymi. Do tej drugiej grupy zaliczyć można m.in. ograniczone dochody budżetu gminy oraz dodatni przyrost naturalny i położenie w aglomeracji poznańskiej.

Kierunki rozwoju gminy zostały opracowane w oparciu o analizę występujących uwarunkowań oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami i dokumentami planistycznymi opracowanymi na wyższych szczeblach administracyjnych. Ze względu na to, że gmina Stęszew ma znaczną powierzchnię i jest bardzo zróżnicowana, zaproponowane kierunki wydają się być ze sobą rozbieżne, są jednak dostosowane do jej poszczególnych części.. W wyniku analizy uwarunkowań rozwoju gminy projekt studium zakłada następujące kierunki rozwoju:

- ochrona i zachowanie walorów przyrodniczych,
- rozwój funkcji mieszkaniowej,
- rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,
- rozwój funkcji turystycznej,
- utrzymanie funkcji rolniczej i rozwój przetwórstwa spożywczego,
- rozwój bazy logistycznej w sąsiedztwie drogi krajowej nr 5,
- rozwój infrastruktury technicznej.

Trudno jest jednoznacznie wskazać podstawowy kierunek rozwoju gminy. W części wschodniej, objętej obszarowymi formami ochrony przyrody, dominujące powinny być działania związane z celami ochrony parku narodowego oraz obszarów Natura 2000. Na tym terenie należy utrzymywać ciągłość korytarzy ekologicznych, minimalizować kolizje człowiek-środowisko, utrzymywać a nawet zwiększać lesistość, promować rolnictwo ekologiczne. W części południowej warto dążyć do zachowania krajobrazu kulturowego i dziedzictwa kulturowego wsi, będącego zapisem dziejów kolejnych pokoleń i ich relacji ze środowiskiem. Ponad to ze względu na wysoką kulturę rolną i korzystną strukturę obszarową gospodarstw, mimo słabszych gleb, możliwe jest prowadzenie na terenie gminy intensywnego rolnictwa wysokotowarowego. Zaleca się wprowadzenie w planach miejscowych zakazu chowu i hodowli zwierząt obcych rodzimej faunie oraz zwierząt futerkowych.

W części północno-zachodniej, w okolicach Jez. Strykowskiego podstawowym kierunkiem rozwoju gminy powinna stać się turystyka, zwłaszcza turystyka kwalifikowana w tym sporty wodne. Turystyka ze względu na etap rozwoju gospodarczego Europy jest dynamicznie rozwijającą się dziedziną, która staje się źródłem bogactwa, branżą tworzącą najwięcej nowych miejsc pracy i gałęzią gospodarki o nieograniczonych możliwościach rozwoju a także o silnych powiązaniach z innymi dziedzinami. Rozwój turystyki pozwala na rozwój branży rzemieślniczej wytwarzającej pamiątki, drobnych usług, z których korzystają zarówno turyści jak i mieszkańcy, a na terenach rolnych, dzięki agroturystyce wspierany jest także rozwój rolnictwa. Ważne jest, że drobne usługi obsługujące ruch turystyczny mają charakter rodzinny, a ich powodzenie wyzwała w mieszkańcach przedsiębiorczość i inicjatywę, ożywiając tym samym lokalny rynek pracy. Możliwości gminy w rozwoju turystyki leżą zatem nie tylko w realizacji inwestycji, stricte turystycznych, ale także w rozwoju handlu i usług. W celu

zwiększenia atrakcyjności turystycznej gminy zaleca się rozwój zaplecza do uprawiania turystyki kwalifikowanej, przede wszystkim turystyki wodnej, rowerowej, pieszej oraz coraz bardziej popularnej turystyki konnej.

Wskazana jest koncentracja zabudowy wsi poprzez lokalizowanie nowych inwestycji w wokół istniejących siedlisk ale przede wszystkim ograniczenie wydawania rozpraszających zabudowę decyzji o warunkach zabudowy.

Zaleca się aby miejscowość Stęszew nadal spełniała funkcję ośrodka gminnego zapewniającego mieszkańcom dostęp do szerszego wachlarza usług, zwłaszcza usług publicznych z zakresu oświaty, zdrowia, kultury i bezpieczeństwa publicznego.

Obiekty usług publicznych i komercyjnych mogą być lokalizowane w granicach wyznaczonych terenów zabudowy mieszkaniowej jako uzupełniający kierunek rozwoju z zastrzeżeniem, że powinny być skupione w centrach wsi tak, aby w naturalny sposób tworzyć miejsca centralne. Obiekty użyteczności publicznej, zwłaszcza obiekty sakralne, powinny posiadać charakter dominant architektonicznych pozwalających na identyfikację przestrzeni.

Należy dążyć do tworzenia w poszczególnych sołectwach lokalnych przestrzeni publicznych, które będą pełnić funkcję przyjaznego i bezpiecznego miejsca spotkań mieszkańców, zapewniając integrację lokalnej społeczności.

Obszary lasów powinny pozostać w użytkowaniu leśnym, a gospodarkę leśną należy prowadzić w oparciu o plany urządzenia lasu. Celowa wydaje się stopniowa przebudowa drzewostanów, która spowoduje podniesienie odporności zbiorowisk i podniesienie różnorodności biologicznej a także wzrost lesistości – zwłaszcza na obszarze Wielkopolskiego Parku Narodowego.

W związku z walorami przyrodniczymi gminy zaleca się stosowanie ekologicznych źródeł energii, zwłaszcza do ogrzewania budynków. Poza oczywistymi korzyściami wynikającymi z produkcji czystej, bezpiecznej energii i zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, inwestycje takie pozwolą na uzyskanie dodatkowych wpływów do budżetów gospodarstw domowych, gdyż np. pompy ciepła wykorzystujące ciepło ziemi praktycznie nie generują kosztów w eksploatacji.

2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYLĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest wewnętrznym dokumentem gminy, który nie stanowi aktu prawa miejscowego. Narzędziem służącym do realnego kształtowania polityki przestrzennej gminy są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W przypadku ich braku wydaje się decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego, które są dla gminy bardzo niekorzystne, ponieważ niestety nie pozwalają na prowadzenie polityki przestrzennej w sposób przemyślany, kompleksowy i harmonijny zapewniający zrównoważony rozwój i ład przestrzenny.

2.1. Kierunki dotyczące zagospodarowania terenów

Na terenach zabudowy mieszkaniowej należy dążyć, aby zabudowa mieszkaniowa i mieszkaniowo-usługowa tworzyła zwarte osiedla. Zakłada się rozwój poszczególnych jednostek osadniczych w oparciu o istniejące układy przestrzenne wsi m.in. cenne układy wsi folwarcznych, placowych i ołederskich. Zaleca się, aby przy uzupełnianiu zabudowy wzdłuż dróg pozostawiać wolne od zabudowy „prześwity” na szczególnie atrakcyjne otwarcia widokowe.

W poszczególnych wsiach należy lokalizować przestrzenie publiczne służące integracji społecznej i codziennej rekreacji mieszkańców, w szczególności w sąsiedztwie usług publicznych, takich jak: boiska sportowe, place zabaw, tereny zieleni urządzonej.

Na terenach zabudowy usługowej zaleca się utrzymanie istniejących usług publicznych, w szczególności w zakresie: oświaty i zdrowia oraz dalszy ich rozwój w zależności od potrzeb. W sąsiedztwie obiektów użyteczności publicznej należy stworzyć warunki do parkowania pojazdów, w postaci parkingów ogólnodostępnych.

Na wszystkich terenach dopuszcza się lokalizację dróg oraz wszelkich sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, w tym związanych z realizacją inwestycji infrastrukturalnych służących wykonywaniu zadań własnych gminy w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych.

2.2. Ustalenia funkcjonalno-przestrzenne dla poszczególnych terenów oraz wskaźniki dotyczące użytkowania i zagospodarowania terenów

W oparciu o istniejące uwarunkowania ustala się następujące kierunki rozwoju:

M – zabudowa mieszkaniowa

1. Kierunek rozwoju:
  - a. podstawowy – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa zagrodowa,
  - b. uzupełniający – usługi publiczne oraz komercyjne, nieuciążliwa działalność produkcyjna, rzemieślnicza, zabudowa rekreacji indywidualnej, tereny sportu, rekreacji, zieleni urządzonej, place zabaw, parkingi terenowe.
2. Dopuszcza się zachowanie, przebudowę, rozbudowę i remont istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

3. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego w granicach działki budowlanej wynosi 50%.
4. Maksymalna wysokość budynków – 12 m.
5. Maksymalna wysokość budynków garażowych i gospodarczych – 6 m.
6. Dla zabudowy zagrodowej dopuszcza się lokalizację budynków gospodarczych o maksymalnej wysokości 15 m
7. Wskaźnik intensywności zabudowy 0,01-0,8.
8. Na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zabudowę zagrodową i zabudowę mieszkaniową jednorodzinną należy lokalizować rozdzielnie, tak aby nie powodować konfliktów przestrzennych.
9. Zaleca się, aby budynki znajdujące się w obrębie jednej działki posiadały jednakową kolorystę elewacji.
10. Zakazuje się wykańczania elewacji budynków odpadami ceramicznymi i szklanymi.
11. Zaleca się stosowanie dachów dwuspadowych, dopuszcza się dachy wielospadowe. Należy wykonywać dachy o symetrycznym kącie nachylenia głównych połaci, o kącie nachylenia głównych połaci 35°-45°. Dopuszcza się zmianę wskaźnika kąta nachylenia głównych połaci dachu na etapie sporządzania planu miejscowego w zależności od charakteru istniejącej i nowoprojektowanej zabudowy, ale dla poszczególnych zespołów zabudowy należy przyjąć wspólny wskaźnik w celu kształtowania ładu przestrzennego.
12. Zakazuje się grodzenia działek budowlanych ogrodzeniami pełnymi, ogrodzeniami z prefabrykatów betonowych i żelbetowych oraz z odpadów metalowych i blach od strony dróg publicznych.

MM –zabudowa mieszkaniowa o charakterze miejskim:

1. Kierunek rozwoju:
  - a) podstawowy – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
  - b) uzupełniający – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinną, usługi publiczne oraz komercyjne, nieuciążliwa działalność produkcyjna, rzemieślnicza, tereny sportu, rekreacji, zieleni parkowej, placów zabaw.
2. Dopuszcza się zachowanie, przebudowę, rozbudowę i remont istniejącej zabudowy zagrodowej.
3. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego w granicach działki budowlanej wynosi 30%.
4. Wskaźnik intensywności zabudowy 0,01-0,8.
5. Maksymalna wysokość budynków – 14 m.
6. Dopuszcza się wykorzystanie budynków na cele zamieszkania zbiorowego np. mieszkania socjalne, schroniska młodzieżowe, internaty.
7. Nie dopuszcza się lokalizacji obiektów hodowlanych oraz obiektów usługowych i produkcyjnych o dużej uciążliwości, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych.
8. Zaleca się, aby budynki znajdujące się w obrębie jednej działki posiadały jednakową kolorystę elewacji.

9. Zakazuje się wykańczania elewacji budynków odpadami ceramicznymi i szklanymi.
10. Zakazuje się grodzenia działek budowlanych ogrodzeniami pełnymi, ogrodzeniami z prefabrykatów betonowych i żelbetowych oraz z odpadów metalowych i blach od strony dróg publicznych.

ML – zabudowa rekreacji indywidualnej

1. Kierunek rozwoju:
  - a. podstawowy – zabudowa rekreacji indywidualnej,
  - b. uzupełniający – usługi, tereny sportu, rekreacji, zieleni urządzonej, place zabaw, parkingi terenowe.
2. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego w granicach działki wynosi 50%.
3. Maksymalna wysokość zabudowy: 9 m.
4. Wskaźnik intensywności zabudowy: 0,01-0,4.
5. Nie dopuszcza się lokalizacji obiektów usługowych o dużej uciążliwości, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych.
6. Zakazuje się wykańczania elewacji budynków odpadami ceramicznymi i szklanymi.
7. Rodzaj dachu oraz jego parametry do określenia na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
8. Zakazuje się grodzenia działek budowlanych ogrodzeniami pełnymi, ogrodzeniami z prefabrykatów betonowych i żelbetowych oraz z odpadów metalowych i blach od strony dróg publicznych.

M/U – zabudowa mieszkaniowo – usługowa

1. Kierunek rozwoju:
  - a. podstawowy – zabudowa mieszkaniowa, usługowa i mieszkaniowo-usługowa,
  - b. uzupełniający – zabudowa rekreacji indywidualnej, nieuciążliwa działalność produkcyjna, rzemieślnicza, tereny sportu, rekreacji, zieleni urządzonej, placów zabaw.
2. Dopuszcza się odbudowę, rozbudowę lub nadbudowę istniejących budynków zabudowy zagrodowej.
3. Dopuszcza się zachowanie, przebudowę, rozbudowę i remont istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.
4. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego w granicach działki budowlanej wynosi 10%.
5. Zaleca się, aby teren biologicznie czynny był zagospodarowany zielenią urządzoną.
6. Maksymalna wysokość budynków – 14 m.
7. Maksymalna wysokość budynków garażowych i gospodarczych – 6 m.
8. Wskaźnik intensywności zabudowy 0,01-1,2.
9. Nie dopuszcza się lokalizacji obiektów hodowlanych oraz obiektów usługowych i produkcyjnych o dużej uciążliwości, stwarzających zagrożenie

dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych.

10. Zaleca się, aby budynki znajdujące się w obrębie jednej działki posiadały jednakową kolorystę elewacji.
11. Zakazuje się wykańczania elewacji budynków odpadami ceramicznymi i szklanymi.
12. Zaleca się stosowanie dachów dwuspadowych, dopuszcza się dachy wielospadowe. Należy wykonywać dachy o symetrycznym kącie nachylenia głównych połaci, o kącie nachylenia głównych połaci 35° - 45° . Dopuszcza się zmianę wskaźnika kąta nachylenia głównych połaci dachu na etapie sporządzania planu miejscowego w zależności od charakteru istniejącej i nowoprojektowanej zabudowy, ale dla poszczególnych zespołów zabudowy należy przyjąć wspólny wskaźnik w celu kształtowania ładu przestrzennego.
13. Zakazuje się grodzenia działek budowlanych ogrodzeniami pełnymi, ogrodzeniami z prefabrykatów betonowych i żelbetowych oraz z odpadów metalowych i blach od strony dróg publicznych.

U – zabudowa usługowa:

1. Kierunek rozwoju:
  - a. podstawowy – zabudowa usługowa,
  - b. uzupełniający – funkcje mieszkaniowe związane z obiektem usługowym, tereny sportu, rekreacji, zieleni urządzonej, placów zabaw, itp.
2. Dla obszaru oznaczonego na rysunku studium Ut, dopuszcza się jedynie usługi turystyki, sportu i rekreacji.
3. Dla obszaru oznaczonego na rysunku studium Umop, dopuszcza się jedynie usługi związane z obsługą podróży.
4. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego w granicach działki budowlanej wynosi 20 %.
5. Zaleca się, aby teren biologicznie czynny był zagospodarowany zielenią urządzoną.
6. Maksymalna wysokość budynków zabudowy podstawowej w zależności od rodzaju usługi, do określania na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
7. Wskaźnik intensywności zabudowy 0,01-1,1.
8. Nie dopuszcza się lokalizacji obiektów usługowych o dużej uciążliwości, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych.
9. Zaleca się, aby budynki znajdujące się w obrębie jednej działki posiadały jednakową kolorystę elewacji.
10. Zakazuje się wykańczania elewacji budynków odpadami ceramicznymi i szklanymi.
11. Rodzaj dachu oraz jego parametry w zależności od rodzaju usługi, do określenia na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
12. Zakazuje się grodzenia działek budowlanych ogrodzeniami pełnymi, ogrodzeniami z prefabrykatów betonowych i żelbetowych oraz z odpadów metalowych i blach od strony dróg publicznych.

US – usługi sportu i rekreacji:

1. Kierunek rozwoju:
  - a. podstawowy – obiekty sportowe i rekreacyjne m.in. boiska sportowe, baseny, place zabaw,
  - b. uzupełniający – obiekty usług handlu, gastronomi i turystyki, parkingi.
2. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego w zależności od rodzaju usług, do określenia na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
3. Maksymalna wysokość budynków w zależności od rodzaju usługi, do określenia na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
4. Wskaźnik intensywności zabudowy w zależności od rodzaju usługi, do określenia na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
5. Zaleca się, aby budynki znajdujące się w obrębie jednej działki posiadały jednakową kolorystę elewacji.
6. Zakazuje się wykańczania elewacji budynków odpadami ceramicznymi i szklanymi.
7. Rodzaj dachu oraz jego parametry w zależności od rodzaju usługi, do określenia na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
8. Zakazuje się grodzenia działek budowlanych ogrodzeniami pełnymi, ogrodzeniami z prefabrykatów betonowych i żelbetowych oraz z odpadów metalowych i blach od strony dróg publicznych.

RU - obsługa produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich:

1. Kierunek rozwoju:
  - a. podstawowy – obiekty i urządzenia przeznaczone na obsługę produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich,
  - b. uzupełniający – usługi i funkcje mieszkaniowe związane z gospodarstwem.
2. Maksymalna wysokość budynków w zależności od rodzaju działalności do określenia na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
3. Wskaźnik intensywności zabudowy w zależności od rodzaju działalności do określenia na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
4. Zakazuje się wykańczania elewacji budynków odpadami ceramicznymi i szklanymi.
5. Rodzaj dachu oraz jego parametry w zależności od rodzaju działalności, do określenia na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

R – obszary rolnicze

1. Kierunek rozwoju – gospodarka rolna – grunty orne, użytki zielone i sady oraz wszelkiego rodzaju inne uprawy i hodowla zwierząt zaliczona do działów produkcji rolnej w przepisach odrębnych.
2. Dopuszcza się przebudowę, odbudowę, rozbudowę lub nadbudowę istniejących budynków zabudowy zagrodowej, bez możliwości zmiany funkcji.

3. Dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń służących wędrówkom turystycznym (ścieżki - piesze, rowerowe, konne oraz ławki, wiaty, punkty widokowe, trasy do narciarstwa biegowego, miejsca postojowe, itp.), wyłącznie w sposób niekolidujący z występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych.
4. Zachowuje się istniejące oraz dopuszcza nowe zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne.
5. Dopuszcza się zalesianie terenów, za wyjątkiem: gruntów I-III klasy bonitacyjnej oraz gruntów pochodzenia organicznego, pasów terenu o szerokości 3m licząc od linii brzegowej rowów melioracyjnych i cieków wodnych, po obu stronach cieków, w pasach napowietrznych linii elektroenergetycznych, w strefie kontrolowanej gazociągu, wyłącznie w sposób niekolidujący z występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych.
6. Zalecane jest zalesienie terenów, które służą wyrównaniu granicy polno – leśnej, zalesienie winno następować zgodnie z przepisami odrębnymi i w oparciu o warunki siedliskowe.
7. Zachowuje się istniejące zbiorniki wodne.
8. Dopuszcza się budowę zbiorników wodnych, w tym stawów hodowlanych, za wyjątkiem: gruntów I-III klasy bonitacyjnej oraz gruntów pochodzenia organicznego, wyłącznie w sposób niekolidujący z występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych.
9. Zachowuje się istniejące urządzenia melioracji wodnych.
10. Dopuszcza się budowę urządzeń melioracji wodnych.
11. Zachowuje się istniejące budowle przeciwpowodziowe.
12. Dopuszcza się budowę budowli przeciwpowodziowe.

U/P – zabudowa usługowa, produkcyjna, składów i magazynów:

1. Kierunek rozwoju – zabudowa usługowa, obiekty produkcyjne, składy i magazyny.
2. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego w granicach działki budowlanej wynosi 20%.
3. Zaleca się, aby teren biologicznie czynny był zagospodarowany zielenią urządzoną.
4. Zaleca się wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej.
5. Maksymalna wysokość budynków – 20 m.
6. Wskaźnik intensywności zabudowy 0,01-1,0.
7. Zaleca się, aby budynki znajdujące się w obrębie jednej działki posiadały jednakową kolorystę elewacji.
8. Zakazuje się wykańczania elewacji budynków odpadami ceramicznymi i szklanymi.
9. Rodzaj dachu oraz jego parametry w zależności od rodzaju działalności, do określenia na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

P – zabudowa produkcyjna, składy i magazyny:

1. Kierunek rozwoju:
  - a) podstawowy – szeroko pojmowane obiekty produkcyjne, składy, magazyny,

- b) uzupełniający – usługi.
2. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego w granicach działki budowlanej wynosi 20%.
3. Zaleca się, aby teren biologicznie czynny był zagospodarowany zielenią urządzoną.
4. Zaleca się wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej.
5. Maksymalna wysokość budynków w zależności od rodzaju działalności do określenia na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
6. Rodzaj dachu oraz jego parametry w zależności od rodzaju, do określenia na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
7. Wokół granic poszczególnych działek budowlanych graniczących z terenami mieszkaniowymi należy lokalizować pasy zieleni izolacyjnej.
8. Zakazuje się wykańczania elewacji budynków odpadami ceramicznymi i szklanymi.

PG – eksploatacja surowców

1. Kierunek rozwoju:
  - a. podstawowy - eksploatacja surowców,
  - b. uzupełniający - tymczasowe obiekty biurowe, gospodarcze i socjalne związanych z prowadzoną działalnością.
2. Ustala się rekultywację terenów zgodnie z ustalonymi wcześniej kierunkami rekultywacji lub w kierunku sportowo-rekreacyjnym, wód powierzchniowych, zieleni i zalesień.
3. Za zgodne ze studium uznaje się wskazanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenia zgodnego z powyższymi kierunkami rekultywacji.

ZD – ogrody działkowe

1. Kierunek rozwoju – ogrody działkowe.
2. Dopuszcza się altany, obiekty małej architektury, miejsca postojowe.

ZC – cmentarze:

1. Kierunek rozwoju – cmentarz.
2. Ogrodzenie i zagospodarowanie cmentarza zgodnie z przepisami odrębnymi.
3. Dopuszcza się rozbudowę cmentarza.
4. Dopuszcza się obiekty sakralne oraz kaplice cmentarne, sanitariaty i inne obiekty obsługi cmentarza, których parametry należy ustalić indywidualnie na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
5. Zaleca się, aby teren zieleni był zagospodarowany zielenią urządzoną.
6. Dopuszcza się na terenie cmentarza usługi związane z funkcją terenu, (np. sprzedaż kwiatów, zniczy) oraz parkingi terenowe.

ZP - zieleni urządzonej:

1. Kierunek rozwoju:
  - a. podstawowy – tereny zieleni urządzonej, obiekty małej architektury,
  - b. uzupełniający – nieuciążliwe usługi zlokalizowane w istniejących lub odtworzonych obiektach na terenie parków podworskich,

2. Maksymalna wysokość budynków w zależności od rodzaju działalności do określenia na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
3. Wskaźnik intensywności zabudowy w zależności od rodzaju działalności do określenia na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
4. Zaleca się rewitalizację zabytkowych parków podworskich i znajdujących się na ich terenie zabytkowych budynków.
5. Dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń służących wędrówkom turystycznym (ścieżki – piesze, rowerowe, konne).

Z – zieleni nieurządzona:

1. Kierunek rozwoju – zieleni nieurządzona, otuliny biologiczne zbiorników i cieków wodnych, tereny podmokłe.
2. Dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń służących wędrówkom turystycznym (ścieżki - piesze, rowerowe, konne oraz ławki, wiaty, punkty widokowe, trasy narciarstwa biegowego, miejsca postojowe, itp.), wyłącznie w sposób niekolidujący z występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych.
3. Dopuszcza się zalesianie terenów, za wyjątkiem: gruntów I-III klasy bonitacyjnej oraz gruntów pochodzenia organicznego, pasów terenu o szerokości 5 m licząc od linii brzegowej rowów melioracyjnych i cieków wodnych, po obu stronach cieków, w pasach napowietrznych linii elektroenergetycznych oraz w strefie kontrolowanej gazociągu, wyłącznie w sposób niekolidujący z występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych.
4. Dopuszcza się użytkowanie rolnicze w formie trwałych użytków zielonych
5. Zachowuje się istniejące zbiorniki wodne.
6. Dopuszcza się budowę zbiorników wodnych, w tym stawów hodowlanych, za wyjątkiem: gruntów I-III klasy bonitacyjnej oraz gruntów pochodzenia organicznego, wyłącznie w sposób niekolidujący z występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych.
7. Zachowuje się istniejące urządzenia melioracji wodnych.
8. Dopuszcza się budowę urządzeń melioracji wodnych.
9. Zachowuje się istniejące budowle przeciwpowodziowe.
10. Dopuszcza się budowę budowli przeciwpowodziowe.

ZL – lasy i zalesienia:

1. Kierunek rozwoju - tereny lasów i zalesień wraz z obiektami gospodarki leśnej.
2. Dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń służących wędrówkom turystycznym (ścieżki - piesze, rowerowe, konne oraz ławki, wiaty, punkty widokowe, trasy do narciarstwa biegowego, miejsca postojowe, itp.).

WS – wody powierzchniowe:

1. Zachowuje się istniejące zbiorniki wód powierzchniowych
2. Dopuszcza się budowę urządzeń wodnych, urządzeń melioracji wodnych oraz urządzeń służących ochronie przed powodzią oraz suszą;
3. Dopuszcza się budowę pomostów, kładek, oraz urządzeń związanych z obsługą turystyki.

KK – obszary terenów kolejowych:

1. Kierunek rozwoju:
  - a. podstawowy – linie kolejowe, infrastruktura techniczna, urządzenia, budynki i budowle służące obsłudze linii kolejowych,
  - b. uzupełniający – obiekty usług handlu i gastronomi, parkingi.
2. Dopuszcza się możliwość realizacji skrzyżowań wielopoziomowych drogowo – kolejowych.

IT – infrastruktura techniczna:

1. Kierunek rozwoju – obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej.
2. Dopuszcza się obiekty obsługi administracyjno-socjalnej.

KP – parkingi terenowe:

1. Kierunek rozwoju – parking terenowy.
2. Dopuszcza się urządzenia towarzyszące, zieleni urządzoną, obiekty małej architektury.

KD-S, KD-GP, KD-G, KD-Z, KD-L – drogi publiczne:

Na etapie realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy wyznaczyć dodatkowe drogi zapewniające dojazd do terenów przeznaczonych pod zainwestowanie. Możliwa jest zmiana parametrów dróg o jedną klasę na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Szczegółowe ustalenia dotyczące dróg zawarto w rozdziale 5. *Kierunki rozwoju komunikacji.*

2.3. Pozostałe ustalenia

1. Z uwagi na skalę, w jakiej został sporządzony rysunek studium dopuszcza się w miejscowych planach korygowanie do 10 m ostatecznych przebiegów linii rozgraniczających pomiędzy terenami o różnym przeznaczeniu i różnych zasadach zagospodarowania, w zależności od zaistniałych uwarunkowań i potrzeb, których nie można było przewidzieć na etapie sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
2. Na terenach, gdzie studium dopuszcza różne formy zagospodarowania w obrębie jednego przeznaczenia terenu, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy dodatkowo rozgraniczyć te funkcje i doprecyzować ich lokalizację.
3. Wszystkie zmiany przepisów przywołanych w niniejszym studium po uchwaleniu dokumentu, mające wpływ na zagospodarowanie terenu, nie powodują nieważności studium, a sporządzane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego będą uznawały przepisy obowiązujące na dzień uchwalania przedmiotowych planów, co będzie zgodne z niniejszym studium.
4. Dopuszcza się pozostawienie terenów rolnych i leśnych w planach miejscowych mimo wyznaczenia ich w studium pod zabudowę, a szczególności w przypadku nie uzyskania zgody na wyłączenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

5. W szczególnie uzasadnionych przypadkach możliwa jest zmiana zalecanych parametrów i wskaźników dotyczących użytkowania i zagospodarowania terenu.
6. W przypadku rewitalizacji zabytkowych założeń folwarcznych za zgodne ze studium uznaje się wskazanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ich przeznaczenia jako teren usług zamiast teren obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich.
7. Studium zachowuje tereny przeznaczone pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach o warunkach zabudowy.

2.4. Tereny wyłączone spod zabudowy:

1. Tereny rolne – R i zieleni nieurządzonej – Z (za wyjątkiem dróg, sieci infrastruktury technicznej, obiektów i urządzeń służących produkcji rolniczej oraz wędrówkom turystycznym, urządzeń melioracji wodnej i budowli przeciwpowodziowych).
2. Tereny rolne – R i zieleni nieurządzonej – Z w zasięgu strefy cennej przyrodniczo predysponowanej do objęcia nowymi formami ochrony przyrody (za wyjątkiem dróg, sieci infrastruktury technicznej, obiektów i urządzeń służących wędrówkom turystycznym, urządzeń melioracji wodnej i budowli przeciwpowodziowych).
3. Tereny lasów – ZL (za wyjątkiem zabudowy związanej z obsługą gospodarstw leśnych na obszarach leśnych zgodnie z właściwymi planami urządzenia lasów, a także za wyjątkiem dróg, sieci infrastruktury technicznej oraz obiektów i urządzeń służących wędrówkom turystycznym).
4. Na pozostałych terenach obiekty budowlane powinny się znajdować w odległościach wynikających z przepisów odrębnych.

2.5. Tereny w granicach Wielkopolskiego Parku Narodowego

Dla obszaru Wielkopolskiego Parku Narodowego i otuliny obowiązują ustalenia szczegółowe zawarte w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.), w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 października 1996 r. w sprawie Wielkopolskiego Parku Narodowego (Dz.U. 1996 nr 130 poz. 613) oraz w opracowanym w przyszłości planie ochrony. Przepisy te są nadrzędne nad wszelkimi innymi ustaleniami zawartymi w Studium.

2.6. Obszary przestrzeni publicznej

Obszary przestrzeni publicznej w myśl art. 2 ust.6 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2012 r. poz. 647 ze zm.) to obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjające w nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne.

Za przestrzenie publiczne w rozumieniu ww. ustawy uznaje się rynek oraz obszary zieleni parkowej w miejscowości Stęszew. Ponadto za przestrzenie o znaczeniu publicznym uznaje się tereny: dróg publicznych, tereny obiektów administracji, obiekty usług oświaty, zdrowia, ośrodki kultury, tereny sportu

i rekreacji oraz cmentarze. Parki dworskie uznaje się za tereny o charakterze przestrzeni publicznych, z uznaniem prawa własności.

Należy dążyć do utworzenia przestrzeni o charakterze centro twórczym w ramach poszczególnych jednostek, których zadaniem będzie stworzenie płaszczyzny integracji społecznej mieszkańców. Obszary te winny być kreowane wokół usług publicznych danej jednostki. W kreowaniu przestrzeni publicznych należy pamiętać, aby były dostępne dla osób niepełnosprawnych. Wskazane jest dążenie do uporządkowania i podniesienia standardu terenów publicznych, w szczególności: parków, zieleni oraz zieleni towarzyszącej usługom publicznym tak, aby cechowała je jak największa wartość estetyczna.

3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

3.1. Obszary i obiekty objęte prawnymi formami ochrony przyrody

Na terenie gminy nie wyznacza się nowych ustawowych form ochrony przyrody. Wyznaczono natomiast strefę cenną przyrodniczo predysponowaną do objęcia nowymi formami ochrony przyrody. Jest ona zlokalizowana w niezwykle atrakcyjnej przyrodniczo i krajobrazowo części gminy, częściowo w otulinie WPN i w obszarach Natura 2000, ze względu na wyjątkowe walory może zostać objęta dodatkowymi formami ochrony. We wskazanej strefie obowiązuje zakaz zabudowy na obszarach rolnych R i zieleni nieurządzonej Z (za wyjątkiem dróg, sieci infrastruktury technicznej, obiektów i urządzeń służących wędrówkom turystycznym, urządzeń melioracji wodnej i budowli przeciwpowodziowych).

W gminie występują rozległe obszarowe formy ochrony przyrody: Wielkopolski Park Narodowy i trzy Obszary Natury 2000 - PLB 300017 „Ostoja Rogalińska”, PLH300010 „Ostoja Wielkopolska”, PLH300039 Będlewo-Bieczyny. W sumie obszary te stanowią 35% powierzchni gminy, ponadto jej południowa część wchodzi w skład paneuropejskiej sieci ekologicznej ECONET.

Wielkopolski Park Narodowy utworzony został na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 1957 roku, a jego granice objęły powierzchnię 9600 ha, z czego pod zarządem Parku znalazło się ok. 5100 ha. W 1996 roku nowe rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie WPN zmieniło jego powierzchnię na 7584 ha oraz utworzy wokół Parku strefę ochronną tzw. otulinę, której powierzchnia razem z terenem Parku wynosi 14 840 ha. Z Parku zostały wyłączone tereny miejskie Puszczykowa, Mosiny oraz Stęszewa. Szczegółowy opis parku zaprezentowano w rozdziale 4.3.2. *Ochrona przyrody*.

Jak już wspomniano na dzień dzisiejszy brak jest planu ochrony Wielkopolskiego Parku Narodowego, ale prowadzone są prace w tym zakresie. Przewiduje się, że będzie on gotów w 2014 roku. Do czasu wprowadzenia planu, dla zapewnienia właściwego funkcjonowania Parku oraz warunków realizacji jego ochrony, stosuje się jedynie zakazy zawarte w Rozporządzeniu Rady Ministrów z 22 października 1996 r. w sprawie Wielkopolskiego Parku Narodowego oraz w przepisach odrębnych dotyczących ochrony przyrody. Ponadto w Parku utworzono 18 obszarów ochrony ścisłej, z czego 8 na terenie gminy Stęszew, w których obowiązuje całkowite i trwałe zaniechanie bezpośredniej ingerencji człowieka w stan ekosystemów, tworów i składników przyrody oraz w przebieg procesów przyrodniczych.

Obszar specjalnej ochrony ptaków PLB 300017 „Ostoja Rogalińska”, na terenie gminy niemal w całości położony jest na terenie Wielkopolskiego Parku Narodowego. Jest to obszar o dużym znaczeniu dla zachowania bioróżnorodności. Zidentyfikowano tu 26 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej i 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).

Specjalny obszar ochrony siedlisk PLH300010 „Ostoja Wielkopolska”, na obszarze gminy również w znacznej części pokrywa się z Wielkopolskim Parkiem Narodowym. Jest to obszar o dużej różnorodności biologicznej. Występuje tu 17 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i 20 gatunków z Załącznika II tej Dyrektywy, w tym szczególnie licznych bezkręgowców.

Specjalny obszar ochrony siedlisk PLH300039 Będziewo-Bieczyny. Ostoja obejmuje najcenniejszą część zwartego kompleksu leśnego położonego na południowy zachód od Poznania w Dolinie Środkowej Obry. Na obszarze stwierdzono 7 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, które łącznie zajmują około 43,5% powierzchni ostoi. Szczegółowy opis obszarów zaprezentowano w rozdziale 4.3.2. *Ochrona przyrody*.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.), ochrona zasobów przyrodniczych na obszarach Natura 2000 opiera się przede wszystkim na ograniczaniu działań mogących w znaczący sposób pogorszyć właściwy stan ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. Zgodnie z zapisami ww. ustawy zabrania się podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony danego obszaru Natura 2000, niezależnie od ich położenia względem obszaru. Nie oznacza to jednak, że na obszarach Natura 2000 nie można realizować żadnych przedsięwzięć – zabronione są jedynie działania mające znaczący negatywny wpływ na cele ochrony obszaru. Ponadto w szczególnych przypadkach (zgodnie z art. 34 ww. ustawy) istnieje możliwość realizacji działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na obszary Natura 2000, jeżeli działania te wynikają z przesłanek nadrzędnego interesu publicznego, udokumentowany zostanie brak rozwiązań alternatywnych oraz zapewni się wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

Objęte ochroną pozostają 22 pomniki przyrody – drzew i oczek wodnych oraz jedno źródło. Wśród drzew dziewięć to dęby szypułkowe (*Quercus robur L.*), trzy lipy drobnolistne (*Tilia cordata Mill.*), trzy buki (*Fagus L.*), dwa żywotniki olbrzymie (*Thuja plicata Donn ex D.Don, 1824*) oraz jeden cis pospolity (*Taxus baccata L.*), płatan klinolistny (*Platanus hispanica*) i sumak octowiec (*Rhus typhina L.*). Szczegółową charakterystykę pomników przyrody przedstawiono w rozdziale 4.3.2. *Ochrona przyrody*.

W stosunku do pomników przyrody, obowiązują ustalenia zawarte w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.), która będąc dokumentem nadrzędnym w stosunku do studium, wyznacza podstawowe kierunki ochrony środowiska i przyrody na terenie gminy Stęszew i winna być uwzględniana w aktach prawa miejscowego i decyzjach administracyjnych.

Dla pomników przyrody ożywionej wprowadza się następujące zasady ochrony:

- zakaz wycinania, niszczenia lub uszkodzenia drzew,
- zakaz zrywania pączków, kwiatów, owoców i liści,
- zakaz zanieczyszczania terenu w pobliżu drzew,
- zakaz lokalizacji w sąsiedztwie drzew obiektów mogących stanowić zagrożenie,
- zakaz niszczenia systemu korzeniowego drzew,
- zakaz prowadzenia jakiejkolwiek działalności gospodarczej, prowadzącej do zanieczyszczenia wód powierzchniowych lub gruntowych, gleby, powietrza atmosferycznego, prowadzącej do zmian stosunków wodnych lub ukształtowania powierzchni ziemi

- zakaz utwardzania powierzchni gruntu w odległości mniejszej niż 3 m od pnia drzew stanowiących pomniki przyrody
- zakaz umieszczania tablic, napisów i innych znaków (za wyjątkiem oznaczeń związanych z ochroną pomnika przyrody),
- zakaz nacinania drzew, rycia napisów i znaków,
- zakaz wchodzenia na drzewa,
- zaleca się prowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych drzew.

Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.

3.2. Ujęcia i zasoby wodne

Gmina Stęszew leży w obrębie dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP nr 144 Dolina Kopalna Wielkopolska i GZWP nr 150 Pradolina Warszawa-Berlin.

Na obszarze gminy występują dwa poziomy wodonośne (trzeciorzędowy i czwartorzędowy). Ponadto, podobnie jak na innych nieprzepuszczalnych obszarach wysoczyznowych, bardzo płytko zalegają wody gruntowe. W dolinach rzecznych i obszarach podmokłych, pierwszy poziom wód podziemnych występuje w już przedziałach 0-2 m p.p.t. Poziomem użytkowym na terenie gminy jest poziom czwartorzędowy, który wstępuje na głębokości 15-50 m, a miąższość warstwy wodonośnej zmienia się w granicach 5-20 m. Wydajność potencjalna wynosi przeważnie 30-70 m³/h, a na obszarze gminy Stęszew nawet 50-70 m³/h.. Szczegółowo opisuje to rozdział 4.1.4. *Wody*.

Na terenie gminy funkcjonuje obecnie osiem gminnych ujęć wody, które zaopatrują mieszkańców gminy: Trzebaw, Sapowice, Zamysłowo, Witobel, Będlewo, Wronczyn, Jeziorki, Stęszew. Przedstawia je rozdział 13.2.1.1. *Ujęcia wody*.

Dla ujęć wody pitnej obowiązują zakazy i nakazy z zakresu ochrony środowiska zapisane w pozwoleniach wodno-prawnych. Na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Na terenach tych należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarować teren zielenią,
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić a na ogrodzeniu należy umieścić tablice zawierające informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Należy zapewnić dostęp do powierzchniowych wód publicznych zgodnie z przepisami odrębnymi, w celu zachowania otulin biologicznych cieków wodnych i lokalnych korytarzy ekologicznych, nieruchomości przyległe do powierzchniowych wód publicznych można grodzić tylko zgodnie z przepisami odrębnymi.

W celu ochrony zasobów wodnych należy także stosować przepisy odrębne dotyczące stosowania nawozów a szczególności dotyczące stosowania nawozów w strefie przybrzeżnej jezior i zbiorników wodnych.

3.3. Ochrona gleb

Na terenie gminy Stęszew nie występują gleby najwyższych klas bonitacyjnych I-II, a gleby III klasy stanowią mniej niż 20%. Wśród zagrożeń dla środowiska glebowego największe znaczenie mają nielegalne zrzuty ścieków, dzikie składowiska odpadów oraz nadmierne stosowanie nawozów sztucznych w rolnictwie. Ze względu na znaczną jeziorność gleby nad brzegami zbiorników wodnych są narażone na erozję wodną – wymywanie i spływ powierzchniowy. W celu ochrony środowiska glebowego ustala się:

- zakaz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do gruntu oraz zakaz gromadzenia lub magazynowania wszelkich odpadów w miejscach do tego nieprzygotowanych,
- ograniczenie zmian naturalnego ukształtowania terenu,
- ograniczenie wycinki istniejących drzew i krzewów w zadrzewieniach śródpolnych stanowiących naturalne zabezpieczenie przed erozją gleb i wymywaniem wartościowych składników z profilu glebowego,
- wody opadowe zanieczyszczone substancjami ropopochodnymi lub zawiesinami, powinny być podczyszczone na terenie inwestora, przed odprowadzeniem ich do odbiornika,
- dążenie do zmiany w hodowli zwierzęcej w kierunku eliminacji bezściółkowego systemu hodowli, wprowadzenie zakazu wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych,
- ograniczenie stosowania uciążliwych dla środowiska nawozów mineralnych i środków ochrony roślin oraz racjonalne dozowanie tych o niskiej uciążliwości,
- prowadzenie zabiegów agrotechnicznych dostosowanych do ukształtowania terenu również w celu zmniejszenia erozji i spływu powierzchniowego na terenach upraw rolnych.

3.4. Ochrona lasów

Gminę Stęszew cechuje stosunkowo niska lesistość kształtująca się na poziomie niespełna 18%. Część lasów została uznana za ochronne. W związku z tym istniejące kompleksy leśne wymagają wzmożonej ochrony, zwłaszcza przed nieuzasadnionym przeznaczeniem na cele nieleśne powodującym ich fragmentację. W odniesieniu do terenów lasów ustala się:

- ochronę gruntów leśnych przed nieuzasadnioną zmianą przeznaczenia na cele nieleśne,
- maksymalną ochronę i utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu gruntów leśnych z uwagi na ich znaczenie ekologiczne,
- szczególną ochronę najstarszych drzewostanów,
- umiarkowane stosowanie cięć pielęgnacyjnych,
- niemal całkowity zakaz zabudowy,
- poruszanie się pojazdów samochodowych jedynie po drogach publicznych.

3.5. Ochrona przed hałasem

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.) jako hałas przyjmuje się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Do głównych źródeł hałasu w gminie Stęszew należą komunikacja oraz obiekty przemysłowe i usługowo-przemysłowe. W ramach ochrony przed hałasem należy:

- zapewnić jak najlepszy standard akustyczny środowiska zgodnie z przepisami odrębnymi,
- dla poszczególnych terenów określić przynależność do kategorii ochrony przed hałasem zgodnie z rozporządzeniem w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku tj.:
  - dla terenów wyznaczonych w studium jako M i MM dopuszczalny poziom hałasu w środowisku należy przyjąć jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
  - dla terenów wyznaczonych w studium jako U, na których w planach miejscowych zostaną wyznaczone usługi oświaty, dopuszczalny poziom hałasu w środowisku należy przyjąć jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
  - dla terenów wyznaczonych w studium jako U i MN/U, dopuszczalny poziom hałasu w środowisku należy przyjąć jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych,
- zapewniać odpowiedni standard techniczny drogom krajowym i wojewódzkim, w celu ograniczenia ich uciążliwości,
- wyprowadzić ruch samochodowy z terenów zabudowanych, za pomocą budowy drogi S5,
- lokalizować nową zabudowę przeznaczoną na stały pobyt ludzi w odpowiedniej odległości od dróg – zgodnie ze stanowiskiem GDDKiA zasięg negatywnego oddziaływania dla drogi ekspresowej to 285 m od krawędzi jezdni, dla drogi krajowej nr 5 to 170 m, a dla drogi krajowej nr 32 to 130 m,
- w przypadku nie zachowania tych odległości inwestor jest zobowiązany zabezpieczyć obiekty przed uciążliwością akustyczną,
- stosować pasy zieleni izolacyjnej wzdłuż istniejących oraz planowanych dróg, sąsiadujących z terenami zabudowy mieszkaniowej,
- w przypadku lokalizacji uciążliwych funkcji produkcyjnych lub usługowych stosować zieleni izolacyjną.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Wielkopolskiego nr 40/07 z dn. 31 grudnia 2007 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny w Poznaniu (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego Nr 1 z dn. 22 stycznia 2008 r.) część terenu gminy została objęta granicami obszaru ograniczonego użytkowania lotniska wojskowego w Poznaniu — Krzesinach. Tereny te (tzn. północna część obrębu Trzebaw i obrębu miasta Stęszew oraz południowa część obrębu Dębienko i obrębu Kraplewo) są zlokalizowane w III strefie obszaru ograniczonego użytkowania. W strefie tej nie obowiązują żadne ograniczenia dotyczące przeznaczenia terenu, natomiast zapewnienie właściwych warunków akustycznych wewnątrz pomieszczeń podlegających ochronie akustycznej wymaga odpowiedniego doboru stosowanych konstrukcji i materiałów.

3.6. Ochrona przed promieniowaniem

Zgodnie z ustawą z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.) ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- 1) utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach;
- 2) zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

W celu ochrony przed promieniowaniem należy:

- przy lokalizacji instalacji emitujących pole elektromagnetyczne zadbać aby poziom pól był zgodny z przepisami odrębnymi,
- wprowadzić na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego strefę ochronną od istniejących i projektowanych napowietrznych linii elektroenergetycznych, zgodnie z wytycznymi zarządcy sieci,
- w granicach pasa technologicznego napowietrznych linii elektroenergetycznych zabronić lokalizowania wszelkiej zabudowy związanej ze stałym pobytem ludzi oraz utrzymywania drzew, krzewów i roślinności przekraczającej wysokość 2 metrów.

3.7. Złóża

Na obszarze gminy Stęszew znajduje się 17 złóż kruszyw naturalnych, głównie czwartorzędowych piasków i żwirów fluwioglacjalnych. Ponadto na terenie gminy znajdują się dwa udokumentowane złoża gazu ziemnego, których eksploatacja się zakończyła, a zasoby zostały rozliczone. Częściowo na terenie gminy znajdują się także dwa duże złoża – węgla brunatnych *Mosina* i wód termalnych *Tarnowo Podgórne*. Południowa i zachodnia część gminy znajduje się w obszarze koncesyjnym dwóch koncesji: Kościan – Śrem 27/2001/p (ważna do 28.09.2014 r.) i Pniewy – Stęszew nr 14/2001/p (ważna do 19.07.2014 r.) na poszukiwanie i rozpoznawania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

Ponadto, na terenie gminy znajduje się 19 zlikwidowanych odwiertów oznaczonych na rysunku studium, wokół których obowiązuje 5 m strefa ochronna. W strefie tej zakazuje się wznoszenia jakichkolwiek obiektów.

Poszukiwanie i rozpoznawanie kopalin oraz ich eksploatacja na terenie gminy może się odbywać na podstawie stosownych koncesji, po spełnieniu wymogów określonych przepisami odrębnymi. Zaleca się sporządzić dla nich miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z art. 104 ust. 2 ustawy Prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U. 2011 nr 163 poz. 981).

Zaleca się wprowadzenie zakazu eksploatacji metodą odkrywkową poza terenami wyznaczonymi w studium jako obszary eksploatacji surowców PG. Wyrobiska powstałe w wyniku wyeksploatowania złóż kopalin należy poddać rekultywacji w sposób wskazany w koncesjach.

4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Dzięki bogatej, wielowiekowej historii na terenie gminy Stęszew znajduje się wiele zabytków stanowiących niezwykle cenne dziedzictwo kulturowe budujące tożsamość regionu i jego mieszkańców. Ochrona krajobrazu kulturowego oraz poszczególnych zabytków i dóbr kultury stanowi jeden z celów polityki przestrzennej gminy. W studium nie wskazuje się nowych obiektów proponowanych do objęcia ochroną.

4.1. Wykaz obiektów i obszarów chronionych oraz zasady ich ochrony

Na terenie gminy Stęszew zlokalizowane są obiekty i zespoły pałacowo-parkowe oraz folwarczne wpisane indywidualnie do rejestru zabytków. Ponadto w mieście Stęszew obowiązuje strefa historycznego układu urbanistycznego miasta, chroniona prawnie wpisem do rejestru zabytków. Na obszarze całej gminy występują obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków podlegające ochronie konserwatorskiej. W zakresie dziedzictwa archeologicznego przedmiotem ochrony konserwatorskiej są: zewidencjonowane stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków, zewidencjonowane stanowiska archeologiczne, nawarstwienia kulturowe zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych oraz w obrębie zabytków architektury, cmentarzy i zabytkowej zieleni na terenie gminy.

Wszystkie zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy Stęszew zostały zawarte w Programie opieki nad zabytkami dla Gminy Stęszew zatwierdzonym uchwałą nr VI/39/2011 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 29 marca 2011 r. w sprawie przyjęcia Gminnego programu opieki nad zabytkami dla Gminy Stęszew na lata 2011-2014 oraz w niniejszym dokumencie, w rozdziałach: 5.3. *Obiekty objęte ochroną konserwatorską.*, 5.4. *Obiekty będące w gminnej ewidencji zabytków* i 5.5. *Stanowiska archeologiczne.*

W celu ochrony dziedzictwa kulturowego ustala się następujące zasady:

- 1) Dla obiektów i zespołów wpisanych do rejestru zabytków ustala się:
  - wszelkie prace budowlane, konserwatorskie, renowacyjne i rewaloryzacyjne przy obiektach na terenach wpisanych do rejestru zabytków wymagają postępowania zgodnie z przepisami odrębnymi.
  - zakaz lokalizacji, wszelkich inwestycji mogących przyczynić się do pogorszenia wyglądu obiektów i zespołów budowlanych, a także osi widokowych na te obiekty i zespoły, które również mogą silnie ingerować w krajobraz kulturowy, oraz których funkcja nie jest dostosowana do charakteru otoczenia zabytkowego z szczególnym uwzględnieniem inwestycji typu: wiatraki, stacje bazowe cyfrowej telefonii komórkowej, reklamy wielkoformatowe.
  - wszelkie prace sanacyjno-porządkowe i wycinki drzew na terenach zabytkowych parków, a także wydzielenia działek i lokalizacja nowych obiektów wymagają postępowania zgodnie z przepisami odrębnymi.

- 2) Dla obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków ustala się:
- nakaz zachowania bryły budynku i kształtu dachu;
  - w przypadku budynków z elewacjami ceglanymi lub z dekoracją architektoniczną zakaz zastosowania zewnętrznego ocieplenia ścian
  - odnośnie wyglądu elewacji zewnętrznych (szczególnie elewacji frontowej) nakaz zachowania lub odtworzenia na podstawie zachowanych elementów bądź ikonografii detalu architektonicznego, także układu elewacji oraz kształtu okien;
  - zakaz zastosowania blachy dachówkopodobnej lub gontu papowego jako pokrycia dachu
  - odnośnie kolorystyki elewacji nakaz nawiązywania do historycznych tendencji kolorystycznych występujących na danym terenie
  - zakaz instalowania reklam wielkoformatowych w sposób zakłócający wygląd budynku oraz osie widokowe na obiekty zabytkowe
  - wszelkie prace budowlane, konserwatorsko-restauratorskie mające wpływ na zmianę wyglądu zewnętrznego obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków należy uzgodnić z właściwym miejscowo konserwatorem zabytków..
  - dla wszystkich budynków zlokalizowanych na terenie strefy historycznego układu urbanistycznego miasta Stęszew wpisanego do rejestru zabytków pod numerem 690/A/Wlkp decyzją z dnia 14 sierpnia 2008 r.. - wszelkie prace rozbiórkowe, budowlane, konserwatorsko- restauratorskie - mające wpływ na zmianę wyglądu zewnętrznego wymagają uzyskania pozwolenia konserwatorskiego, wydanego przez właściwego miejscowo konserwatora zabytków.
- 3) Odnośnie inwestycji związanych z nową zabudową pośród obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w gminnej ewidencji zabytków zaleca się:
- konieczność dostosowania nowej zabudowy do kompozycji przestrzennej, w zakresie usytuowania, skali i bryły, kompozycji stylistycznej fasad, geometrii dachów, wysokości gzymsów i kalenic oraz nawiązanie formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej,
  - utrzymanie istniejących podziałów nieruchomości,
  - zachowanie historycznego układu przestrzennego w zakresie rozplanowania dróg, ulic, placów, linii zabudowy, kompozycji wewnątrz urbanistycznych i kompozycji zieleni,
  - zachowanie proporcji wysokościowych, dotyczących szczególnie lokalizacji dominant wysokościowych mających wpływ na wygląd całego zespołu budowlanego oraz jego fragmentów, ze szczególnym uwzględnieniem osi widokowych na obiekty podlegając ścisłej ochronie konserwatorskiej, wyróżniające się charakterystycznymi cechami godnymi wyeksponowania.
- 4) Na terenie stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków zakazuje się prowadzenia wszelkich robót budowlanych, przemysłowych oraz niwelacji terenu a prace porządkowe prowadzone w ich obrębie wymagają postępowania zgodnie z przepisami odrębnymi.

- 5) Dla ochrony stanowisk archeologicznych niewpisanych do rejestru zabytków oraz nawarstwień kulturowych zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych oraz w obrębie zabytków architektury, cmentarzy i zabytkowej zieleni nakazuje się postępowanie zgodnie z przepisami odrębnymi, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę.
- 6) Ustalenia w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego zapisane w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego

Najważniejsze nurty działania, mające na celu osiągnięcie optymalnego stanu środowiska kulturowego to:

- ochrona istniejących zasobów materialnych i duchowych,
- kreowanie nowych jakości w obrębie poszczególnych dziedzin składających się na kulturę, a zwłaszcza kreowanie nowej jakości przestrzeni,
- kształtowanie świadomości,
- upowszechnianie wiedzy o środowisku kulturowym Wielkopolski wśród mieszkańców regionu, kraju i za granicą.

Ponadto w rozdziale Ochrona układów urbanistycznych i ruralistycznych stwierdzono, że „Ochrona kompleksowa architektury wiejskiej wraz z układami przestrzennymi i podziałami własnościowymi jest możliwa do zrealizowania na terenach, których głównym motorem rozwoju stanie się turystyka (...). Właściwą formą ochrony jest adaptowanie zabytkowych obiektów architektury wiejskiej jako obiektów rekreacji indywidualnej. Najwartościowsze obiekty, dla których nie da się zapewnić ochrony w istniejących zespołach zabudowy powinny się znaleźć w skansenach. (...) Ochrona układów przestrzennych, urbanistycznych i ruralistycznych powinna być rozpatrywana wraz z nawarstwieniami kulturowymi, w których obecna jest cała sekwencja dziejów.”

4.2. Strefy ochrony konserwatorskiej

Miasto Stęszew zachowało aż do czasów obecnych czytelne średniowieczne rozplanowanie urbanistyczne z centralnym rynkiem oraz wychodzącymi z niego ulicami. Jak już wspomniano w celu ochrony krajobrazu kulturowego gminy układ ten został objęty ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków, nie wyznaczono jednak strefy ochrony konserwatorskiej.

5. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

5.1. Komunikacja drogowa

W celu usprawnienia komunikacji na terenie gminy, drogi wymagają modernizacji, zwłaszcza jeżeli chodzi o drogi gminne. W związku z planowanym rozwojem funkcji turystycznej konieczne jest także zwiększenie liczby miejsc postojowych. W kierunkach rozwoju gminy wskazano drogi następujących klas technicznych:

- **KD-S** drogi publiczne klasy ekspresowej, do której zaliczono projektowaną drogę krajową S5,
- **KD-GP** drogi publiczne klasy głównej ruchu przyspieszonego, do której zaliczono drogi krajowe,
- **KD-G** drogi publiczne klasy głównej, do której zaliczono drogi wojewódzkie,
- **KD-Z** drogi publiczne klasy zbiorczej, do której zaliczono drogi powiatowe,
- **KD-L** drogi publiczne klasy lokalnej, do której zaliczono ważniejsze drogi gminne.

Drogi krajowe:

Przez obszar gminy przebiegają dwie drogi krajowe - DK nr 5: Świecie – Gniezno – Poznań – Stęszew – Kościan – Leszno – Wrocław przez Stęszew, Zamysłowo, Srocko Małe, Będlewo oraz DK nr 32: Stęszew – Grodzisk Wlkp. – Sulechów przez Stęszew i Strykowo. Drogi w ciągu dróg krajowych powinny mieć parametry dróg klasy głównej ruchu przyspieszonego **GP**, o minimalnej szerokości w liniach rozgraniczających 30 m. W miejscach, gdzie istniejące zagospodarowanie terenu nie pozwala na poszerzenie drogi dopuszczalne jest zachowanie dotychczasowej szerokości drogi. Drogi krajowe powinny posiadać pas zieleni oraz pobocze i ścieżkę rowerową, a na terenach zabudowanych co najmniej jednostronny chodnik. Niezbędne jest utwardzenie pobocza, zrealizowanie zatok postojowych oraz przystankowych. Dopuszcza się prowadzenie infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających jedynie na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

Zaleca się wprowadzenie zakazu realizacji nowych indywidualnych zjazdów na działki budowlane z dróg krajowych. Obszary nowej zabudowy powinny być obsługiwane z dróg niższych klas, a ewentualne zjazdy mogą być realizowane wyłącznie w przypadku braku innej możliwości dostępu do drogi publicznej, na podstawie przepisów odrębnych.

Minimalna odległość obiektów budowlanych nieprzeznaczonych na pobyt ludzi od krawędzi drogi klasy GP wynosi 25 m.

Ponadto przez obszar gminy zaprojektowany jest przebieg dwujezdniowej drogi ekspresowej S5. Droga w klasie technicznej drogi ekspresowej **S** powinna mieć szerokość w liniach rozgraniczających minimum 40 m. Włączenia do drogi ekspresowej dopuszcza się jedynie na projektowanych węzłach drogowych „Stęszew” i „Mosina” k. Wronczyna. Po wybudowaniu drogi ekspresowej S5, zastąpiony nią odcinek drogi krajowej nr 5, straci kategorię drogi krajowej, zaleca się wtedy obniżenie jego klasy technicznej do klasy G.

Minimalna odległość obiektów budowlanych nieprzeznaczonych na pobyt ludzi od krawędzi drogi klasy S wynosi 40 m.

Drogi wojewódzkie:

Przez obszar gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie DW nr 306 Lipnica – Stęszew – Dymaczewo Nowe przez Tomiczki, Rybojedzko, Wielka Wieś, Stęszew, Witobel, Łódź oraz DW nr 431 Granowo – Dymaczewo Nowe – Mosina – Kórnik przez Modrze, Wronczyn, Będlewo, Dymaczewo Nowe. Drogi w ciągu dróg wojewódzkich powinny mieć parametry dróg klasy głównej **G** o minimalnej szerokości w liniach rozgraniczających 25 m. W miejscach, gdzie istniejące zagospodarowanie terenu nie pozwala na poszerzenie drogi dopuszczalne jest zachowanie dotychczasowej szerokości drogi. Drogi wojewódzkie powinny posiadać pas zieleni oraz pobocze i ścieżkę rowerową, a na terenach zabudowanych co najmniej jednostronny chodnik. Niezbędne jest utwardzenie pobocza, zrealizowanie zatok postojowych oraz przystankowych. Dopuszcza się prowadzenie infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

Zaleca się wprowadzenie zakazu realizacji nowych indywidualnych zjazdów na działki budowlane z dróg wojewódzkich. Obszary nowej zabudowy powinny być obsługiwane z dróg niższych klas, a ewentualne zjazdy mogą być realizowane wyłącznie w przypadku braku innej możliwości dostępu do drogi publicznej, na podstawie przepisów odrębnych.

Ponadto na obszarze gminy projektuje się nowy przebieg drogi wojewódzkiej nr 431 na odcinku węzeł „Mosina”- Nowe Dymaczewo, co pozwoli na wyprowadzenie ruchu z miejscowości Będlewo. Po wybudowaniu nowego odcinka DW nr 431 zaleca się obniżenie klasy technicznej zastąpionego odcinka do klasy drogi lokalnej L.

Drogi powiatowe

Drogi powiatowe powinny odpowiadać klasie dróg zbiorczych **Z** i należy zapewnić im szerokość w liniach rozgraniczających 20 m. W miejscach, gdzie istniejące zagospodarowanie terenu nie pozwala na poszerzenie drogi dopuszczalne jest zachowanie dotychczasowej szerokości drogi. Drogi powiatowe posiadają nawierzchnię asfaltową, ale są wąskie, zazwyczaj nie posiadają chodnika i wymagają w miarę możliwości, modernizacji do parametrów zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa. Drogi powinny posiadać pas zieleni oraz pobocze, a na terenach zabudowanych co najmniej jednostronny chodnik i ścieżkę rowerową. Należy ograniczyć realizację nowych zjazdów na działki budowlane. Dopuszcza się prowadzenie infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

Drogi gminne

Zachowuje się przebieg dróg gminnych oraz dopuszcza lokalizację nowych w miarę potrzeb. Drogi gminne, przynajmniej w części, wymagają natychmiastowego utwardzenia, bowiem wiele odcinków posiada jedynie nawierzchnię gruntową, żwirową bądź utwardzoną tłuczniem. Wszystkie drogi gminne są zbyt wąskie. W miarę możliwości zaleca się stopniową modernizację dróg i poszerzenie do parametrów zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa. Wyznaczone w Studium ważniejsze drogi gminne powinny odpowiadać klasie dróg lokalnych **L** i należy zapewnić im szerokość w liniach rozgraniczających 12 m (w terenie niezabudowanym 15m). W miejscach, gdzie istniejące zagospodarowanie terenu nie pozwala na poszerzenie drogi dopuszczalne jest zachowanie dotychczasowej

szerokości drogi. Wszystkie drogi powinny być wyposażone w pobocze, a na terenach zabudowanych co najmniej jednostronny chodnik. Dopuszcza się prowadzenie infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

Wytyczne do kształtowania obsługi w zakresie parkowania pojazdów

Ustala się realizację przynajmniej minimalnej liczby miejsc parkingowych w obrębie nieruchomości, którą mają obsługiwać, zawartych w poniższej tabeli. Dodatkowo zaleca się realizację ogólnodostępnych parkingów, w miejscach zgrupowań obiektów użyteczności publicznej i usług. Dopuszcza się ustalanie miejsc postojowych w pasach drogowych pod warunkiem, że nie będą stanowiły zagrożenia i utrudnienia dla ruchu kołowego, pieszego i rowerowego.

Aby zapewnić obsługę mieszkańców miejsca postojowe powinny być realizowane w ilości:

minimum 2 miejsca postojowe na 1 lokal mieszkalny	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa,
minimum 1 miejsce postojowe na 1 lokal mieszkalny	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,
10-15 miejsc postojowych na 1000 m ² powierzchni użytkowej budynku	usługi nieuciążliwe, składy magazyny
5-10 miejsc postojowych na 100 m ² powierzchni użytkowej budynku	ośrodki zdrowia, obiekty handlowe
5-10 miejsc postojowych na jeden obiekt	biblioteki, kluby, domy kultury, stacje paliw
15-30 miejsc postojowych na jeden obiekt	kościół, cmentarze
1-3 miejsc postojowych na każdych 5 zatrudnionych	przemysł i rzemiosło
3 miejsca postojowe na każde 10 miejsc konsumpcyjnych,	obiekty gastronomiczne
2 miejsca postojowe na jedno stanowisko obsługi pojazdów	stacje obsługi pojazdów
0,8 miejsca postojowego na pokój gościnny lub apartament	usługi hotelarskie, w tym agroturystyka
1 miejsce postojowe na jeden obiekt	zabudowa rekreacji indywidualnej
10-20 miejsc postojowych na 20 zatrudnionych i dodatkowe 1 miejsce na każdy oddział szkolny/przedszkolny	szkoły i przedszkola
5-10 miejsc postojowych na każdych 50 mieszkańców	internaty

5.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiegają dwa szlaki kolejowe. Nie projektuje się rozwoju sieci kolejowej, ale zwiększenie liczby połączeń w ruchu lokalnym przyczyni się do podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej gminy. W planach miejscowych zagospodarowanie terenu w sąsiedztwie terenów kolejowych musi być zgodne z przepisami odrębnymi.

5.3. Komunikacja lotnicza

Na terenie gminy, nie znajduje się żaden port lotniczy. Najbliższy pasażerski port lotniczy zlokalizowany jest w Poznaniu (ok. 20 km). Nie zakłada się rozwoju komunikacji lotniczej na terenie gminy.

5.4. Komunikacja rowerowa i szlaki turystyczne

Na terenie gminy Stęszew oznakowanych jest pięć tras turystycznych i jedna trasa rowerowa. Zaleca się dalsze rozwijanie sieci szlaków turystycznych, a przede wszystkim sieci tras rowerowych. Koniecznie należy poprowadzić ścieżki rowerowe wzdłuż dróg powiatowych i wojewódzkich aby zapewnić bezpieczne korzystanie z tras już istniejących.

6. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

6.1. Ogólne zasady realizacji sieci infrastruktury technicznej

Dopuszcza się realizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej na wszystkich terenach, w zależności od zaistniałych potrzeb i zgodnie z przepisami odrębnymi. Dla nowych terenów przeznaczonych na cele zabudowy wskazane jest uzbrojenie terenu przed wprowadzeniem zabudowy. Dopuszcza się prowadzenie infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających drogi na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

6.2. Gospodarka wodno-ściekowa

W zakresie gospodarki wodnej przyjmuje się następujące kierunki:

- Zachowuje się istniejące ujęcia wód podziemnych.
- Dopuszcza się realizację nowych ujęć wód podziemnych po przeprowadzeniu odpowiednich badań zgodnie z przepisami odrębnymi.
- Dopuszcza się realizację nowej oraz rozbudowę, utrzymanie i modernizację istniejącej gminnej sieci wodociągowej znajdującej się na terenie gminy .
- Należy dążyć do objęcia wodociągiem wszystkich nowych terenów, na których jest to ekonomicznie uzasadnione.
- Na warunkach określonych w przepisach odrębnych i szczególnych dopuszcza się zaopatrzenie w wodę ze studni indywidualnych, zwłaszcza na potrzeby upraw oraz na obszarach usytuowanych poza zasięgiem wodociągów zbiorowych.

W zakresie gospodarki ściekowej przyjmuje się następujące kierunki:

- Dopuszcza się realizację nowej oraz rozbudowę, utrzymanie i modernizację istniejącej gminnej sieci kanalizacyjnej znajdującej się na terenie gminy.
- Należy dążyć do objęcia zbiorczą siecią kanalizacji sanitarnej tych terenów, na których jest to ekonomicznie uzasadnione.
- Dopuszcza się rozbudowę, przebudowę i budowę nowych oczyszczalni.
- Odprowadzanie ścieków, może być realizowane do indywidualnych lub grupowych zbiorników bezodpływowych bądź do przydomowych oczyszczalni ścieków do czasu realizacji odpowiedniego systemu kanalizacji, na warunkach określonych w przepisach szczególnych i odrębnych.
- Dopuszczenie docelowego indywidualnego oczyszczania ścieków w przydomowych oczyszczalniach, tylko na obszarach, które z uzasadnionych ekonomicznie względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą kanalizacją sanitarną.
- Zakaz lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków w granicach parku narodowego i jego otuliny oraz na obszarach Natura 2000.
- Odprowadzanie wód opadowych powinno odbywać się na zasadach określonych w przepisach odrębnych.
- Nie dopuszcza się odprowadzania wód opadowych na nawierzchnie utwardzone ciągów komunikacyjnych.
- Kanalizacja sanitarna i deszczowa musi być prowadzona rozdzielnie.

6.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i ciepło

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną przyjmuje się następujące kierunki:

- Zachowuje się istniejące napowietrzne linie energetyczne.
- Zaopatrzenie w energię elektryczną będzie odbywać się według warunków określonych przez dystrybutora energii i eksploatatora sieci – z istniejącego lub projektowanego systemu energetycznego za pośrednictwem istniejących lub projektowanych stacji transformatorowych.
- Dopuszcza się realizację nowej oraz rozbudowę, modernizację i przebudowę istniejących sieci i dostosowanie ich do potrzeb mieszkańców gminy.
- Dopuszcza się możliwość rozmieszczenia słupów i urządzeń niezbędnych z korzystania z linii w innych niż dotychczas miejscach.
- Zakłada się lokalizację nowych stacji transformatorowych, w ilości wynikającej z każdorazowego zapotrzebowania.
- W razie konieczności dopuszcza się wydzielenie odrębnych działek, przeznaczonych dla realizacji stacji transformatorowych obsługujących tereny przeznaczone pod zainwestowanie.
- Dla istniejących i nowopowstałych napowietrznych linii elektroenergetycznych nakazuje się wyznaczyć strefy technologiczne, które od osi linii w obie strony wynoszą:
  - - dla linii napowietrznych wysokiego napięcia 2x220 kV – 35 m,
  - - dla linii napowietrznych wysokiego napięcia 110 kV – 20 m,
  - - dla linii napowietrznych średniego napięcia (SN) – 6 m,
  - - dla linii napowietrznych niskiego napięcia (nN) – 2 m,
  - - dla transformatorowych stacji SN/nN – 5x5 m.

W zakresie zaopatrzenia w energię cieplną przyjmuje się następujące kierunki:

- Zaopatrzenie w energię cieplną na terenie gminy będzie następowało z kotłowni indywidualnych.
- W miarę możliwości, zwłaszcza na obszarach gęsto zainwestowanych oraz dla zespołów obiektów pełniących funkcje publiczne, zaleca się realizację kotłowni zbiorowych, ułatwiających zastosowanie rozwiązań i technologii proekologicznych.
- Zaleca się stosowanie ekologicznych źródeł energii cieplnej (takich jak: gaz przewodowy lub butlowy, olej opałowy, energia elektryczna, biomasa lub odnawialne źródła energii).

W zakresie zaopatrzenia w gaz przyjmuje się następujące kierunki:

- Dopuszcza się realizację nowej oraz rozbudowę, utrzymanie i modernizację istniejącej sieci gazowej znajdującej się na terenie gminy.
- Należy dążyć do objęcia gazociągiem wszystkich nowych terenów, na których jest to ekonomicznie uzasadnione.
- Do czasu realizacji sieci gazowej zaleca się korzystanie z gazu propan-butan dystrybuowanego w butlach.
- Sieć gazową należy lokalizować zgodnie z przepisami odrębnymi.

- Stacje redukcyjne gazu należy lokalizować w miejscach wynikających z przebiegu projektowanej sieci gazowej według potrzeb.
- Dla istniejących i nowopowstałych sieci gazowych nakazuje się uwzględnić strefy kontrolowane, o których mowa w przepisach odrębnych.

W zakresie telekomunikacji przyjmuje się następujące kierunki:

- Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej należy prowadzić w oparciu o ustawę z dnia 16 lipca 2004 roku Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. 2004 nr 171 poz. 1800 z póź. zm.).
- Zaleca się rozwój usług i sieci telekomunikacyjnych w zakresie urządzeń sieci przewodowej oraz bezprzewodowej.
- Zaleca się budowę linii światłowodowych.

6.4. Gospodarka odpadami

W zakresie gospodarki odpadami przyjmuje się następujące kierunki:

Gospodarkę odpadami należy prowadzić zgodnie ze zmienioną ustawą z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (j.t. Dz.U. 2012 poz. 391 ze zm.).

- Zaleca się prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów.
- Punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych powinny być łatwo dostępne dla wszystkich mieszkańców gminy,
- Zaleca się wyznaczenie miejsc, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych.
- Należy dążyć do podniesienia świadomości społecznej mieszkańców w ramach edukacji ekologicznej, w szczególności w zakresie minimalizacji wytwarzania odpadów oraz ich selektywnej zbiórki.

7. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM ORAZ LOKALNYM

Lp.	Rodzaj zdania	Teren objęty inwestycją
Inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym		
1.	Poprawa zdolności retencyjnych zlewni	cała gmina
2.	Budowa podziemnego magazynu gazu w Strykowie o pojemności 0,1 mln m ³	zachodnia część gminy
3.	Budowa obwodnicy Stęszewa w ciągu drogi krajowej nr 5	środkowa część gminy
4.	Przebudowa drogi krajowej nr 32 do klasy GP	środkowa część gminy
	Przebudowa dróg wojewódzkich nr 306 i 431 dla klasy G/GP	cała gmina
Inwestycje o znaczeniu lokalnym		
1.	Komunikacja - modernizacja dróg gminnych	cała gmina
2.	Rozbudowa kanalizacji	nieskanalizowane miejscowości

8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH ISTNIEJE OBOWIĄZEK SPORZĄDZENIA PLANÓW MIEJSCOWYCH

Na terenie gminy Stęszew nie znajdują się żadne tereny, dla których istnieje obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych. W studium nie wyznacza się obszarów wymagających scaleń i podziałów nieruchomości, ani obszarów rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych. W związku z tym, jedynymi obszarami, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2012, poz. 647 ze zm.), są przestrzenie publiczne (Rynek, obszary zieleni parkowej w miejscowości Stęszew).

9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

W związku z faktem, iż gmina posiada bardzo słabe pokrycie planami miejscowymi, z których większość z nich jest już zdezaktualizowana, a głównym narzędziem kształtowania polityki przestrzennej są decyzje o warunkach zabudowy, które nie pozwalają na prowadzenie polityki przestrzennej w sposób przemyślany, kompleksowy i harmonijny, zaleca się sporządzenie spójnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych sołectw. Pozwoli to przeciwdziałać dalszemu rozpraszaniu zabudowy, a gminie da narzędzie do realnego kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz zapewni zrównoważony rozwój i ład przestrzenny.

10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Przez wzgląd na przyzwoite warunki glebowe, długi okres wegetacyjny i wysoką kulturę rolną, rolnictwo jest jedną z priorytetowych działalności w gminie. Mając na uwadze racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz dążenie do podniesienia opłacalności produkcji rolnej, ustala się następujące zasady gospodarowania:

- konsekwentne zwiększanie arealów gospodarstw rolnych,
- ograniczenie rozdrabniania gospodarstw istniejących,
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, zwłaszcza owocowo-warzywnego,
- utrzymanie i uzupełnianie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, jako elementów lokalnego układu powiązań ekologicznych,
- zwiększenie areалу sadów oraz upraw owocowo-warzywnych,
- podnoszenie kwalifikacji osób prowadzących gospodarstwa rolne.

Ponieważ część gminy znajduje się w granicach Wielkopolskiego Parku Narodowego, kierunkiem rozwoju na tym obszarze może być jedynie rolnictwo ekologiczne. Zaleca się aby na obszarze WPN:

- promować dobrą praktykę rolniczą w gospodarstwach rolnych i monitorować gospodarstwa na obszarze Parku pod kątem jej stosowania i realizacji wymagań ochrony środowiska,
- rozbudowywać infrastrukturę ochrony wód we wszystkich gospodarstwach,
- wprowadzić zakaz lokalizacji obiektów przemysłowego chowu zwierząt
- wyznaczyć na terenach przylegających do wód strefy objęte zakazem stosowania nawozów.

Leśna przestrzeń produkcyjna

Na terenach lasów stanowiących własność Skarbu Państwa zrównoważoną gospodarkę leśną należy prowadzić w oparciu o plany urządzania lasu dostosowane do szczególnych warunków siedliskowych. W przypadku lasów niebędących własnością Skarbu Państwa działalność gospodarczą regulują uproszczone plany urządzania lasów i inwentaryzacja lasów.

Ponadto, dla lasów ustala się:

- zachowanie istniejących kompleksów leśnych,
- sukcesywne zwiększenia areалу gruntów leśnych (w szczególności zaleca się zalesić tereny przyległe do istniejących kompleksów leśnych i grunty V i VI klasy bonitacyjnej),
- dążenie do wyrównania granicy rolno-leśnej oraz łączenia izolowanych enklaw leśnych,
- dalszą budowę szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, konnych i miejsc odpoczynku oraz innych obiektów ułatwiających ruch turystyczny, w celu ochrony lasów przed niezorganizowaną penetracją turystyczną,
- budowę ścieżek edukacyjnych w celu zwiększenia świadomości ekologicznej odwiedzających jej osób.

11. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ NA OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Dla rzek przepływających przez obszar gminy Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu nie sporządził Studium ochrony przeciwpowodziowej, wyznaczające obszary szczególnego zagrożenia powodzią rzeki Warty o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi $p=1\%$ (średnio raz na 100 lat). Na terenie gminy mogą jedynie występować obszary szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 9 ust. 1 pkt 6 c lit. c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145 z późn. zm.), tj. obszar między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym [...]. Na obszarach tych obowiązują zakazy wynikające z art. 88 § 1 ust. 1 oraz art. 40 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo wodne. Tylko w szczególnych przypadkach, jeżeli nie utrudni to ochrony przed powodzią, dyrektor RZGW może, w drodze decyzji, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, zwolnić od zakazów określonych w art. 88 § 1 ust. 1 oraz, jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, dyrektor RZGW może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazu, o którym mowa w art. 40 ust. 1 pkt 3 cytowanej ustawy, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód.

Dla Kanału Mosińskiego (km 0-103) zgodnie z wykazem obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (tab. 10.2. Raportu z wykonania wstępnej oceny ryzyka powodziowego, dokument dostępny na stronie www.kzgw.gov.pl w zakładce Materiały informacyjne) zostały opracowane mapy zagrożenia i mapy ryzyka powodziowego. Mapy te zostały opublikowane na Hydroportalu Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej pod adresem <http://mapy.isok.gov.pl> w formacie PDF. Natomiast dla rzeki Samica Stęszewska (km 0-23) mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego zostaną wykonane w II cyku planistycznym.

Za zgodne ze Studium uznaje się wprowadzenie na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów wynikających z opracowania ww. map zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego po wejściu ich do obrotu prawnego.

Dla całego powiatu poznańskiego opracowano w 2007 r. rejestr terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz rozpoznawanych osuwisk, zaktualizowany w 2012 r. W aktualizacji rejestru stwierdzono, że na terenie gminy Stęszew znajduje się jedno osuwisko oznaczone symbolem 30-21-144-Os9 oraz występują tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych oznaczone symbolami: 30-21-144-T22, 30-21-145-T22, 30-21-144-T23, 30-21-144-T24, 30-21-145-T35, 30-21-145-T36. Na terenach tych oznaczonych na rysunku studium., zaleca się przeprowadzenie badań geologiczno-inżynierskich, których wyniki powinny stanowić podstawę do dalszych działań inwestycyjnych. W planach miejscowych należy określić szczegółowe zasady lokalizacji zabudowy na terenach osuwiskowych oraz na terenach zagrożonych ruchami masowymi.

12. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALNY FILAR OCHRONNY

Na obszarze gminy Stęszew nie występują obiekty ani obszary, dla których należałoby wyznaczyć w złożu kopalni filar ochronny.

13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie gminy Stęszew nie występują obszary pomników zagłady ani ich strefy ochronnych ustalone na podstawie przepisów odrębnych.

14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI I REKULTYWACJI

Rekultywacja i rehabilitacja to działania mające na celu przywrócenie wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdewastowanym i zdegradowanym poprzez działalność człowieka. W przypadku zdegradowanych zabytków architektury i zespołów urbanistycznych zabiegi przywracające im wartość użytkową to rewaloryzacja i rewitalizacja, która dosłownie znaczy: przywrócenie do życia, ożywienie. Celem rewitalizacji jest przede wszystkim znalezienie nowego zastosowania i doprowadzenie do zmiany funkcji obiektów.

Większość zabytków wpisanych do rejestru zabytków jest w zadowalającym stanie technicznym. Również towarzyszące im zabytkowe parki są systematycznie porządkowane i poddawane zabiegom sanitarnym. Rewitalizacji na terenie gminy wymagają ruiny tzw. zameczku na wyspie Jeziora Góreckiego. Obiekt jest nieużytkowany od połowy XIX wieku i ulega systematycznej degradacji na skutek działania warunków atmosferycznych. WWKZ wydał pozwolenia na prace remontowe i zabezpieczenie obiektu w formie trwałej ruiny. W 2005 roku zrealizowany został pierwszy etap prac polegający na odgruzowaniu wnętrza oraz wycięcia krzewów i samosiejek z otoczenia obiektu. Oczekiwane są dalsze prace konserwatorskie. Ponadto większość zabudowań gospodarczych folwarku w Będlewie znajduje się w złym stanie technicznym i wymaga podjęcia prac remontowych - osuszenia wymagają mury obwodowe budynków. Na terenie gminy znajduje się też kilka zespołów folwarcznych, nie wpisanych do rejestru zabytków, które prezentują wysokie walory zabytkowe, ale są w bardzo złym stanie technicznym. Są zwłaszcza nieużytkowane zespoły lub częściowo opuszczone obiekty w Górze, Modrzu i Trzebawiu. Na terenie tych zespołów konieczne jest przeprowadzenie prac remontowo – adaptacyjnych.

Rekultywacji wymagają wszystkie wyrobiska pozostałe po eksploatacji surowców naturalnych. Rekultywację należy prowadzić przez podejmowanie działań technicznych i biologicznych zgodnie z ustalonymi wcześniej kierunkami rekultywacji. W przypadku braku takich ustaleń zaleca się prowadzenie rekultywacji w kierunku rekreacyjnym, w którym poprzez odpowiednie ukształtowanie wyrobiska, jego spągu oraz skarp można uzyskać atrakcyjny teren do prowadzenia czynnego wypoczynku. Alternatywnie lub uzupełniająco może być prowadzona także rekultywacja w kierunku leśnym i leśno-wodnym, czyli wypełnienie wyrobiska wodą i przekształcenie ociosów bocznych w tereny zalesione. Bezwzględnie należy wykonać makroniwelację terenów poeksploatacyjnych polegającą na odpowiednim ukształtowaniu wyrobisk oraz zwałowisk, uregulować stosunki wodne oraz wprowadzić roślinność odtwarzającą warunki biologiczne terenu oraz zabezpieczającą go przed erozją powierzchniową.

Warto, aby na terenach zabudowy usługowej, sportu i rekreacji powierzchnie biologicznie czynną kształtować, jako zielen uporządkowaną dającą wrażenie porządku i ładu w przestrzeni. Należy dbać o uporządkowanie zabudowy mieszkankowej, co do jej gabarytów, lokalizacji, formy architektonicznej i zastosowanych detali oraz kolorystyki.

Narzędziem do kształtowania ładu przestrzennego na terenie gminy jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

15. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 kW, A TAKŻE ICH STREFY OCHRONNE

Ze względu na znaczne walory przyrodnicze na terenie gminy Stęszew maksymalnie ograniczono obszary, na których mogą być rozmieszczone urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW. Jedyne dwa tereny wyznaczone w obrębie Modrze, to inwestycja, dla której została już wydana decyzja o warunkach zabudowy i prawomocne pozwolenia na budowę.

Aby zapewnić bezpieczeństwo mieszkańców oraz środowiska przyrodniczego przy lokalizowaniu turbin należy:

- zachować odległość co najmniej 500 m od zabudowy przeznaczonej na pobyt stały ludności,
- utrzymywać nowe, liniowe elementy infrastruktury, takie jak np. drogi techniczne, w stanie bezdrzewnym.
- unikać oświetlenia elektrowni światłem białym i migającym (nie dotyczy oczywiście oświetlenia wynikającego z przepisów dotyczących bezpieczeństwa ruchu powietrznego (Dz.U. z 2003 r. Nr 130, poz. 1193) - zaleca się jednak zastosowanie światła o minimalnej wymaganej przepisami mocy oraz ograniczenie do minimum błysków na minutę, oświetlenie powinno być jak najmniej widoczne z ziemi),
- niestosować sztucznego oświetlenia terenu inwestycji np. latarnie, podświetlenia turbin i masztów - światło takie koncentruje owady, zapewniając łatwe miejsce żerowania dla nietoperzy.
- w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wprowadzić zakaz zabudowy chronionej akustycznie na tym terenie i w pasie ochronnym (co najmniej 500 m).

16. TERENY ZAMKNIĘTE

Zgodnie z decyzją nr 45 Ministra Infrastruktury z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. U. Ministra Infrastruktury Nr 14, poz. 51) i późniejszymi podziałami geodezyjnymi, jako tereny zamknięte określono następujące działki:

- gmina Stęszew, obręb Dębienko, ark.2 dz. 127, 210, 225, 232/1, 232/2, 237
- gmina Stęszew, obręb Skrzyńki, ark. 1 dz. 17/3, 17/8
- gmina Stęszew, obręb Strykowo, ark. 14 dz. 449/7,452, 453 ark. 15 dz. 31, 38,
- gmina Stęszew, obręb Trzebaw, ark. 1 dz. 332/2, 332/3, 99/2, 99/4,
- gmina Stęszew, obręb Zamysłowo, ark. 1 dz. 156, ark. 2 dz. 193/2, 238, 249,
- miasto Stęszew, obręb Stęszew, ark. 13 dz. 1668, 1669/9, 1669/10 ark. 12 dz. 1536, 1578, ark. 13 dz. 1645, 1649, ark. 14 dz. 1694, 1753, ark. 15 dz. 1688, 1693/1, ark. 16 dz. 1747.

Granice tych terenów przedstawiono na rysunku. Wszystkie te tereny wskazano jako obszary rozwoju komunikacji kolejowej, co jest zgodnie z art. 4. ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2012, poz. 647 ze zm.).

W planach miejscowych zagospodarowanie terenu w sąsiedztwie terenów kolejowych musi być zgodne z przepisami odrębnymi.

Na terenie gminy nie znajdują się żadne tereny określone jako zamknięte decyzjami Ministra Obrony Narodowej.

III. SYNTEZA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM

Podstawę do sporządzenie niniejszego studium stanowi Uchwała XIX/163/2012 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stęszew.

Projekt studium został sporządzony zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2012, poz. 647 ze zm.) oraz z wymogami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2004 Nr 118, poz. 1233).

Zmiany zaproponowane w niniejszym dokumencie służą przede wszystkim dostosowaniu polityki przestrzennej gminy do wymogów cytowanej wyżej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz istniejących uwarunkowań rozwoju. Kierunki zmian w polityce przestrzennej gminy uwzględniają oczekiwania władz samorządowych jak i mieszkańców oraz pozwalają na zachowanie zasad zrównoważonego rozwoju i kształtowanie ładu przestrzennego.

Przyjęte w studium kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy zostały oparte na analizie istniejącego zagospodarowania, ocenie zapisów obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wydanych decyzji o warunkach zabudowy oraz na analizie potrzeb i celów rozwojowych gminy.

Przyjęte w studium rozwiązania mają na celu umożliwienie rozwoju gminy i poprawę jakości życia mieszkańców z jednoczesnym zachowaniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego oraz poszanowania dziedzictwa kulturowego. Zostało to zapewnione m.in. poprzez:

- wskazanie terenów pod rozwój infrastruktury technicznej – planowana budowa drogi ekspresowej S5,
- wskazanie terenów przeznaczonych pod zabudowę głównie mieszkaniową i usługowo-produkcyjną,
- wskazanie terenów pod lokalizację usług sportu i rekreacji,
- ochronę walorów przyrodniczych,
- ochronę dziedzictwa kulturowego i zabytków,
- uwzględnienie ponadlokalnych zadań publicznych.

W celu kształtowania ładu przestrzennego m.in. w rozwiązaniach dotyczących rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej przyjęto zasadę nie rozpraszania zabudowy poza ukształtowane istniejące zespoły osadnicze. Rozwój przestrzenny osadnictwa powinien polegać na uzupełnianiu istniejącej struktury osadniczej oraz jej rozbudowie poprzez dołączanie nowych terenów przylegających do niej.

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2012, poz. 647 ze zm.) studium nie stanowi aktu prawa miejscowego, jest jednak podstawowym dokumentem planistycznym kształtującym politykę przestrzenną oraz wyznaczającym kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy. Niniejsze studium stanowi więc dokument kierunkowy, określający wytyczne przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, programów inwestycyjnych i operacyjnych oraz innych przedsięwzięć związanych z zarządzaniem przestrzenią. Dzięki temu pozwala na prowadzenie gospodarki przestrzennej w sposób przemyślany, świadomy i przede

wszystkim jednolity oraz rozważne planowanie inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

W związku z faktem, iż gmina posiada bardzo słabe pokrycie planami miejscowymi, z których większość z nich jest już zdezaktualizowana, a głównym narzędziem kształtowania polityki przestrzennej są decyzje o warunkach zabudowy, które nie pozwalają na prowadzenie polityki przestrzennej w sposób przemyślany, kompleksowy i harmonijny, zalecono sporządzenie w oparciu o niniejszy dokument, spójnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych sołectw. Pozwoli to skutecznie przeciwdziałać dalszemu rozpraszaniu zabudowy, a gminie da narzędzie do realnego kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz zapewni zrównoważony rozwój i ład przestrzenny.

Granice poszczególnych obszarów odpowiadają dokładnością skali mapy. Ich uściślenie oraz dostosowanie do granic ewidencyjnych nieruchomości nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.